

[t.1] ΟΙΚΤΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΦΡΑΝΤΖΗΣ, Ο ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΕΣΤΙΑΡΙΤΗΣ,
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΤΑΧΑ ΜΟΝΑΧΟΣ, ΤΑΥΤΑ ΕΓΡΑΨΑΜΕΝ ΑΠΟ ΤΩΝ
ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΜΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ
ΕΝ ΤΩ ΤΗΣ ΑΘΛΙΑΣ ΖΩΗΣ ΑΥΤΟΥ ΧΡΟΝΩ.

Καλὸν ἦν μοι, εἰ οὐκ ἐγεννήθην, ἢ παιδίον ἀποθανεῖν.
Ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐγένετο, ἰστέον ὅτι ἐν ἔτει ϸϿϿθ-ω ἐγεννή-
θην, Αὐγούστω λ', ἡμέρᾳ τρίτῃ· ἀνεγεννήθην δὲ ὑπὸ τῆς
ὀσιωτάτης καὶ ἀγίας Θωμαΐδος, περὶ ἧς ἐν τῷ προσήκοντι
τόπῳ μέλλομεν διηγῆσθαι τὰληθές.

Αυτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος καὶ Γεώργιος Σφραντζής.

[1.1] Καὶ τῇ κη-ῆ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ δεκάτου ἔτους ἐσκοτώθη
ὁ ἀμνηρᾶς Παῖαζήτης παρὰ τοῦ Τεμήρη· ὃς δὲ Παῖαζήτης ἦν πέμπτος
αὐθέντης τῆς γενεᾶς αὐτοῦ. Ἐργογρούλης γὰρ ἦν ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτε-

ρος Ὀρμάνης, ἐξ οὗ καὶ Ἀτουμαλίδαι· ὁ τρίτος Ὀρχάνης, ὁ τέταρτος Μοράτης, ὁ πέμπτος Παῖαζήτης, ὁ ἕκτος Μεχέμετις, ὁ ἕβδομος Μοράτης, ὁ ὄγδοος Μεχέμετις, ὃς δὴ καὶ ἡμᾶς ἠχμαλώτευσεν καὶ ἐξέωσεν τῆς

Κωνσταντινουπόλεως.

[2.1] Εἰς τὰς ἀρχὰς οὖν τοῦ ιβ-ου ἔτους ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς Δύσεως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἅγιος βασιλεὺς κύρ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος.

λόγος.

[2.2] Καὶ τῷ ιγ-ῳ ἔτει μηνὶ Φεβρουαρίου η-η ἐγεννήθη αὐτῷ καὶ ὁ δεύτερος Κωνσταντῖνος, ὃς ἐγεγόνει καὶ βασιλεὺς.

[3.1] Ἀφ' οὗ δὴ ιβ-ου ἔτους μέχρι καὶ τοῦ κα-ου πολλῶν γενομένων ἀναγκαίων καὶ μνήμης ἀξίων, λέγω δὴ, τῆς εἰς τὴν Δύσιν ἀφίξεων τῶν πέντε υἱῶν ἀμῆρᾶ τοῦ Παῖαζήτη, ἤγουν τοῦ Μουλσουμάνου, τοῦ Μωσῆ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Μεχέμετι καὶ τοῦ Ἰωσοῦφη, ὃς ἐγεγόνει καὶ Χριστιανὸς καὶ Δημήτριος ἐπωνομάσθη· τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τῆς ἐλεύσεως ἐκεῖ τοῦ ἁγίου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ καὶ θείου αὐτοῦ καὶ τῆς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ δεσπότη κυρ Ἀνδρονίκου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἀποκαταστάσεως· καὶ τοῦ θανάτου τοῦ δεσπότη κυρ Θεοδώρου τοῦ πορφυρογεννήτου εἰς τὸν Μυζηθρᾶν καὶ τοῦ ἁγίου βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κυρ Μανουὴλ εἰς τὸν Μορέαν ἐλεύσεως· καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἀμῆρᾶ Μουλσουμάνου παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μωσῆ καὶ τῆς τριετοῦς μάχης αὐτοῦ δὴ τοῦ Μωσῆ μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ ἁγίου κυρ Μανουὴλ· καὶ τῆς περὶ τὰ μέρη τῆς Λαρίσου ἐκτυφλώσεως Ὀρχάνη, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μουλσουμάνου· καὶ τῆς ἐλεύσεως ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Δύσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεχέμετι τοῦ καὶ Κυρίτζη καὶ τῆς ἥττης καὶ ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ πάλιν ἐλεύσεως αὐτοῦ διὰ τῆς Πόλεως εἰς τὴν Δύσιν καὶ τῆς νίκης αὐτοῦ

καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μωσῆ· ἔτι δὲ καὶ τοῦ δευτέρου υἱοῦ τοῦ ἁγίου τοῦ βασιλέως κύρ Μανουήλ, Κωνσταντίνου τὸν θάνατον ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ, ἀλλὰ δὴ καὶ δύο θυγατέρων αὐτοῦ· καὶ τῆς γεννήσεως εἰς τὴν Πόλιν τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Μιχαήλ καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὑπὸ λοιμώδους νοσή- ματος καὶ τοῦ θανάτου ὁμοίως τοῦ τζαλαπῆ κύρ Δημητρίου· καὶ τῆς γεν- νήσεως τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Δημητρίου καὶ τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Θωμᾶ· καὶ ἄλλων τινῶν μερικῶν ἀναγκαίων. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τὸ τῆς ἡλικίας μου ἀτελὲς πάντη, οὐ καλῶς εἰδότος μου καὶ ἀκριβῶς, ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ μηνὶ ἐγένοντο καὶ πῶς, σιωπῇ παραλείπω.

[4.1] Τὸν δὲ Ἰούλιον μῆνα τοῦ κα-ου ἔτους ἐξελθὼν ἀπὸ τῆς Πό- λεως ἀπῆλθεν εἰς τὴν νῆσον Θάσον ὁ ἅγιος βασιλεὺς κύρ Μανουήλ καὶ ἀπῆρεν αὐτὴν τὸν Σεπτέβριον τοῦ κβ-ου ἔτους. Εἶτ' ἀπ' ἐκεῖ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἔκτισε τὸ Ἑξαμίλιον.

[4.2] Τῷ κβ-ῳ ἔτει Μαρτίῳ γὰρ ἔσωσεν ἐν τῷ λιμένι τῶν Κεχεῶν ὀνομαζομένῳ. Καὶ τῇ η-ῇ τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἤρξατο ἀνακαθαίρειν καὶ ἀνοικοδομεῖν αὐτὸ δὴ τὸ Ἑξαμίλιον, ὅπερ ἐνὶ τὸ μήκος οὐργιῆς γῶ'. Ἀνέστησε δὲ πύργους ἐπ' αὐτῷ ρνγ'. Εὐρέθησαν καὶ γράμματα ἐν μαρ- μάρῳ λέγοντα οὕτως· «Φῶς ἐκ φωτός, θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, φυλάξῃ τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν καὶ τὸν πιστὸν αὐτοῦ δοῦλον Βικτωρίνον καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἑλλάδι οἰκοῦντας τοὺς ἐκ θεοῦ ζῶν- τας.»

[4.3] Καὶ τῷ κδ-ῳ ἔτει μηνὶ Μαρτίῳ ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν. Ἐν ᾧ μηνὶ μετὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ δὴ τοῦ ἁγίου βασιλέως καὶ ὁ πατριάρχης κύρ Εὐθύμιος ἀπέθανε· καὶ τῇ κα-ῇ Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεγόνει πα- τριάρχης ὁ Ἐφέσου κύρ Ἰωσήφ.

[4.4] Καὶ τῷ κε-ῳ ἔτει ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάν-

νης ἐν ὄρα τοῦ φθινοπώρου· ἐν ᾧ δὴ καιρῷ, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην διερχόμενος, τὸν πλαστὸν υἱὸν τοῦ Παϊαζήτου ἐκείνον τὸν Μουσταφᾶν ἀπῆρε διωκόμενον παρὰ τοῦ τάχα ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μεχεμέτι καὶ εἰς τὴν Λῆμνον ἀπέστειλε, μετέπειτα δὲ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν.

[5.1] Ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τοῦ αὐτοῦ δὴ ἔτους θανατικοῦ γενομένου ἐν τῇ Μαύρῃ Θαλάσσει καὶ φαμελικῶς εὐρισκομένων εἰς κάστρον ἐν τῶν ἐκεῖσε κεφαλατεύοντες ὁ γαμβρός μου Γρηγόριος ὁ Παλαιολόγος ὁ Μαμωνᾶς, ἀνὴρ ἄριστος υἱὸς μεγάλου δουκὸς τοῦ Μαρωνᾶ καὶ αὐθέντη ποτὲ τῆς Μονεμβασίας καὶ τῶν περὶ αὐτήν· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἀδελφή μου καὶ γυνὴ αὐτοῦ καὶ παιδί ἐν αὐτῶν θῆλυ, ἀπέθανε πρῶτον τὸ παιδί καὶ εἰς ζ' ἡμέρας τοῦ παιδὸς ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εἰς ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ πατρὸς ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἕξ τῶν ὑποχειρίων αὐτῶν, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἐναπολειφθέντων δὲ δύο καὶ μόνον τῶν αὐτῶν. Ἐλθόντες ἐν τῇ Πόλει εἶπον ἐν μιᾷ φωνῇ ταῦτα τοὺς ἀθλίους μου γενέτας, οἱ καὶ ἀλλοτρόπως ἀπέθανον ἀκούσαντες τοῦτο, εἰ καὶ οὐκ ἀπέθανον ὡς τελέως ἀπὸ τούτου, μετέπειτα καὶ ἀσθενῶς· ὅπερ ἦν καὶ αἴτιον τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὸν γενήσαντά με εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τοῦ αὐθεντοπούλου κύρ Θωμᾶ εἰς τάξιν τατᾶ αὐτοῦ, καὶ ἐμοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς ὑπηρεσίαν ἐπιτραπεζίου καὶ κελλιῶτου

αὐτοῦ, ὡς ὠρίσθημεν παρὰ τοῦ ἁγίου βασιλέως, τοῦ πατρὸς τοῦ ῥηθέντος
αὐθεντοπούλου· καὶ ἠτοιμαζόμεθα, καὶ ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ μὲν ἐμοῦ πρῶτος
ἀδελφὸς ἦν εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὁ δὲ μετ' ἐμὲ ἕτερος,
ὡς ἐπῆλθεν ὁ θάνατος τοῦ ἀδελφοῦ, ἀφεις καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ
ἀδελφούς, εἰς τὴν τοῦ Χαρσιανίτου λεγομένην μονήν, ἐν ἣ ἦν καὶ ὁ κατ'
ἀλήθειαν διδάσκαλος κύρ Ἰωσήφ, γέγονε καλόγερος.

[5.2] Τοῦ δ' αὐτοῦ θανατικοῦ γενομένου περὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος καὶ
εἰς τὴν Πόλιν, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ ἀπέθανε καὶ ἡ δέσποινα κυρὰ Άννα
ἡ ἀπὸ τῆς Ῥωσσίας λοιμώθει νόσῳ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Λιβὸς μονῆ.

[6.1] Καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ κC-ου ἔτους ἐστάλη καὶ εἰς τὸν Μο-
ρέαν παρὰ τοῦ ἁγίου βασιλέως καὶ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ αὐθεντόπουλος
κύρ Θωμᾶς· ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ὁ βασιλεὺς
κύρ Ἰωάννης. Καὶ ἐμὲ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ πατὴρ αὐτοῦ εἰς τὸ κελ-
λίον αὐτοῦ προσηγάγετο Μαρτίῳ ιζ-η, ὑπάρχοντός μου χρόνων ιςC'', ἐκεί-
νου δὲ τοῦ ἁγίου ξθC''.

[6.2] Καὶ τῷ κζ-φ ἔτει ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἡ
δέσποινα κυρὰ Σοφία, ἡ τοῦ Μόντες Φεράντες μαρκεσίου θυγάτηρ. Καὶ
τῇ ιθ-η τοῦ Ἰαννουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους εὐλογήθη αὐτὴν καὶ ἐστέφθη
καὶ βασιλεὺς ὁ κύρ Ἰωάννης ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ· ἐν ἣ δὲ στέψει ἐγεγό-
νει ὄντως ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανήγυρις πανηγύρεων.

[7.1] Καὶ τῷ κη-φ ἔτει ἦλθεν ὁ ἀμηρᾶς ὁ καὶ Κυρίτζης καὶ Με-
χεμέτης, ἵνα ἀπὸ τῆς Πόλεως περάσῃ εἰς τὴν Ἀνατολήν· καὶ προμαθόν-
[7.1.3] τες ὡς ἐν μυστηρίῳ ἀπὸ τῶν ἐκείνου, ὅτι ὑπάγει, ἵνα τὰ τῆς Ἀνατολῆς
διορθώσῃ, καὶ, ὡσὰν ἐπιστρέψῃ, ἔχει σκοπὸν καὶ μελέτην ἐλθεῖν κατὰ τῆς
Πόλεως, πάντες οἱ τοῦ βασιλέως τοῦ ἁγίου ἐμπιστευθέντες τὸ μυστήριον,
ἄρχοντες καὶ τῶν ἱερωμένων παρώτρυνον καὶ ἐβουλεύοντο τῷ ἁγίῳ βα-

σιλεῖ, ἵνα πιάσῃ αὐτόν. Ἐκεῖνος δὲ οὐ κατεπίσθη ποτέ, λέγων. „Οὐκ ἀθετῶ τὸν ὄρκον, ὃν πρὸς ἐκεῖνον ἐποιησάμην, ἂν ἐβεβαιούμην καὶ ἔτι, ὅτι, καὶ ἂν ἔλθῃ, μέλλει αἰχμαλωτεύσειν ἡμᾶς· εἰ δὲ πάλιν ἐκεῖνος ἀθετήσῃ τοὺς ὄρκους του, ἀπέμεινεν εἰς τὸν θεὸν τὸν πολλὰ πλεῖον δυνάμενον ἐκεῖνον”.

[7.2] Διὰ ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν οὐδέ τινα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔστειλεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀσεβοῦς, ἀλλὰ μόνους τὸν ἄριστον ἄνδρα Δημήτριον τὸν Λεοντάρην, Ἰσάκιον τὸν Ἀσάνην καὶ Μανουὴλ πρωτοστράτορα τὸν Καντακουζηνὸν μετὰ πολλῶν ἀρχοντοπούλων καὶ στρατιωτῶν καὶ δώρων· οἱ καὶ συνήντησαν αὐτῷ περὶ τὰ Κουτουλοῦ καὶ ἦλθον μετ' ἐκεῖνου ἕως εἰς τὸ Διπλοκίονιον, ὅλην δηλονότι τὴν ὁδὸν ὁμιλῶν μετὰ τοῦ Λεοντάρη.

[7.3] Ἐκεῖσε δὲ εἰς τὸ Διπλοκίονιον εὐρεθέντες καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ ἅγιος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ ἐνὸς κατέργου, ἵνα περάσῃ ἐκεῖνον, καὶ ἐμβὰς εἰς αὐτό, εἰς τὴν θάλασσαν μέσον ἐχαιρετήθησαν πρὸς ἀλλήλους ἀπὸ τὰ κάτεργα καὶ ὁμιλοῦντες ἀπῆλθον μέχρι εἰς τὸν πέρα τόπον τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ νῦν Σκουτάριον ὀνομάζεται, πρότερον δὲ Χρυσόπολις. Καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ κατέργου ἀνέβη εἰς τένδας, ἃς αὐτῷ προητοίμασαν. Οἱ δὲ βασιλεῖς μετὰ τῶν κατέργων τρώγοντες καὶ πίνοντες καὶ ἀποστολὰς τροφίμους πρὸς ἀλλήλους ἀποστέλλοντες, περὶ τὸν ἑσπερινὸν ἐκεῖνος μὲν καβαλικεύσας ἀπῆλθε τὴν ὁδὸν τὴν περὶ τὴν Νικομήδειαν φέρουσαν, οἱ δὲ βασιλεῖς ἐπανέστρεψαν οἴκαδε.

[7.4] Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπαναστρέψαντος εἰς τὴν Δύσιν διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Καλλιπόλεως, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν. Ὁ δὲ ἅγιος βασιλεὺς ἐτοίμασας τὸν Λεοντάρην Δημήτριον ἔστειλε πρὸς ἐκεῖνον, ἵνα καὶ περὶ τῶν προμελετωμένων μάθῃ καὶ προμηνύσῃ καὶ ἐκεῖνον ἐλέγξῃ

διὰ τῆς καλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς, ἧς πρὸς ἐκεῖνον ἐπεδείξαντο, καὶ διὰ τοῦ περάματος καὶ διὰ τοῦ τοιούτου ἀποκρισιαρίου, τοῦ προσώπου λέγω καὶ τῶν δώρων, ὧν προσεκόμιζεν. Εἶδεν οὖν αὐτὸν ὁ ἀμηρᾶς μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης ὅτι πλείστης καὶ τέλος εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐχω ἡμέρας, ὅτι οὐχ ὑγιῶς ἔχω· ἀμὴ θέλω γενεῖν καλὰ καὶ θέλομεν φάγειν καὶ πιεῖν ὀμοῦ καὶ ὀμιλήσειν». Ἐκεῖνος δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανε.

[8.1] Καὶ τὸν μὲν Λεοντάρην τὸ τυχὸν οὐκ ἐποίησαν, ἀλλ' ἦν εἰς τὴν κατοῦναν αὐτοῦ, καὶ τάχα θαυμάζων, πῶς οὐδὲν παρακαλεῖται αὐτὸν ὁ αὐθέντης, ἵνα καὶ τὰς δουλείας αὐτοῦ ἀκούσῃ. Τούτου μαθόντος τὸν θάνατον αὐτοῦ κατ' αὐτὴν δὴ σχεδὸν τὴν ὥραν, ἐπειδὴ δὲ τὰς στρατάς ἔκλεισαν κρυφίως τὰς φερούσας εἰς τὴν Πόλιν, καὶ πολλοὺς γραμματοκομιστὰς ἀποστείλας ὁ Λεοντάρης, οὐδὲν τοὺς ἀφῆκαν νὰ διέλθουν. Καὶ ἡμέραι παρήλθον, ἰδοὺ ἀπὸ τούτου τὸ κατὰ τῆς Πόλεως ἀπεκαλύφθη μυστήριον· καὶ θροῦς μέγας ἐγένετο καὶ βουλή καὶ μελέτη· καὶ πολλοὺς ἐλέγχους ὁ ἅγιος ἔλαβε βασιλεὺς παρὰ τῶν βουλευόντων, ἵνα πιάσῃ αὐτόν, εἰς τὴν μονὴν τῆς Περιβλέπτου δι' αἰτίαν θανατικοῦ εὐρισκομένου.

[8.2] Μόλις οὖν ποτὲ δι' ἄλλης ὁδοῦ τῆς εἰς Μεσέμβριαν ἀπαγούσης στείλας ὁ Λεοντάρης ἄνθρωπον καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ θαλάσσης ἐλθόντος, ἔφερε γραφήν, ὅτι ὁ ἀμηρᾶς ἀπέθανε· καὶ ἐγένετο τοῦτο δὴ τὸ „Ἐσπέρας ἀυλισθήσεται κλαυθμὸς καὶ εἰς τὸ πρωῖ ἀγαλλίασις.”

[8.3] Καὶ ἰδοὺ ἔπεσον εἰς ἑτέραν φροντίδα καὶ βουλήν καὶ μελέτην, πότερον νὰ ἔχωσι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν Μουράτην ἀγάπην καὶ νὰ παραχωρήσωσιν εἶναι αὐτὸν αὐθέντην, ὡς καὶ τὰ ὀρκωμοτικὰ αὐτῶν διελάβανον, ἢ νὰ φέρωσι τὸν Μουσταφᾶν ἀπὸ τοῦ Μυζηθρᾶ καὶ ποιήσωσιν αὐτὸν αὐθέντην εἰς τὴν Δύσιν καὶ ὁ Μουράτης ἔνι εἰς τὴν Ἀνατολήν

αὐθέντης. Τοῦ μὲν ἁγίου βασιλέως καὶ πατρὸς τὸ πρῶτον βουλευομένου καὶ κρίνοντος δίκαιον ἐκ πολλῶν αἰτιῶν, τοῦ δὲ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Καντακουζηνοῦ Δημητρίου, ὅτι νὰ ποιήσουν τὸ δεύτερον, καὶ ὅτι δίδη τους καὶ τὴν Καλλίπολιν, μόλις δὲ ποτε οἰονεὶ ὡς κατὰ παραχώρησιν δέδωκεν ἐξουσίαν ὁ ἅγιος βασιλεὺς τῷ υἱῷ αὐτοῦ· „Ὡς θέλεις”, ἐπειπὼν, „ποιήσον· ἐγὼ γάρ εἰμι, υἱέ μου, καὶ γέρον καὶ ἀσθενῆς καὶ ἐγγὺς τοῦ θανάτου, τὴν δὲ βασιλείαν καὶ τὰ αὐτῆς δέδωκα πρὸς σὲ καὶ ποιήσον, ὡς θέλεις”.

[9.1] Καὶ ἐν μηνὶ Σεπτεβρίῳ τοῦ κθ-ου ἔτους μετὰ κατέργων ἀπελθόντος εἰς τὴν Καλλίπολιν τοῦ βασιλέως κύρ Ἰωάννου, ἀμηρᾶν τὸν Μουσταφᾶν φέρον ἀπὸ τοῦ Μορέως αὐθέντην ἐξέβαλεν εἰς τὴν Δύσιν· καὶ ἡ Καλλίπολις αὐτὸν προσεκύνησε καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ζητηθεῖσα παρὰ τοῦ βασιλέως, τάχα κατὰ τὰς ὑποσχέσεις, ἀπεκρίνατο· „πάντες οἱ Τοῦρκοὶ λέγουσιν, ὅτι ἡ πίστις ἡμῶν ἡ Καλλίπολις ἔστι, καὶ οὐδὲν ἐμπορεῖ νὰ τὴν δώσωμεν”, πολλὰ τοῦ Μουράτη ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν δι’ ἀποκρισιαρίων δεομένου καὶ τάσσοντος.

[9.2] Περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος τοῦ αὐτοῦ ἔτους περάσαντος τοῦ Παῖζήτη ἀπὸ τὸ ἐπάνω Στενὸν εἰς τὴν Δύσιν, ἀνδρὸς χρησίμου, μπεηλαρμπεῖ καὶ βιζίρου ὄντος τοῦ πατρὸς τοῦ Μουράτη καὶ τὴν Ἄγκυραν ἔχοντος κεφαλατίκιον, εἰς τὸ ἂν δυνηθῆ νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Μουράτη τὴν Δύσιν δηλονότι. Καὶ τοῦ Μουσταφᾶ πάλιν ἀπελθόντος ἀπὸ τὴν Καλλίπολιν εἰς τὸ νὰ κυριεύσῃ αὐτοῦ, εἰς τὸ περὶ τὴν Ἀνδριανούπολιν ἐπίασεν αὐτὸν δὴ τὸν Παῖαζήτην καὶ τὸν ἐσκότωσε καὶ τὴν εἰς τὴν Δύσιν πᾶσαν ἀρχὴν τῶν ἀσεβῶν ἐκυρίευσεν.

[9.3] Καὶ πάλιν ἐπιστρέψας ὁ Μουσταφᾶς εἰς τὴν Καλλίπολιν τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν κατὰ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Μουράτη εἰς τὴν Προῦσαν εὐρισκομένου· καὶ ἠττηθεὶς ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν Δύσιν.

[9.4] Καὶ τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέρασε καὶ αὐτὸς δὴ ὁ Μουράτης μετὰ γενουϊτικῶν καραβίων καὶ διώξας τὸν θεῖον αὐτοῦ ἔφθασε καὶ ἐσκότωσε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λ-οῦ ἔτους.

[10.1] Καὶ τῇ η-η τοῦ Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔστειλε καὶ ἀπέκλεισε τὴν Πόλιν διὰ τοῦ Μιχάλμπεη καὶ τῇ ιε-η τοῦ αὐτοῦ ἦλθε καὶ ὁ Μουράτης καὶ αὐθέντης αὐτοῦ καὶ ἐπολιόρκει τὴν πόλιν, φέρων μετ' αὐτοῦ καὶ δεσμίους τοὺς ἀποκρισιarioύς, οὓς προαπέστειλαν εἰς ἐκεῖνον διὰ κατάστασιν ἀγάπης Δημήτριον τὸν Καντακουζηνὸν καὶ Ματθαῖον τὸν Λάσκαριν καὶ τὸν γραμματικὸν Ἄγγελον τὸν Φιλομμάτην.

[10.2] Καὶ τῇ κβ-α τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐπολέμησεν αὐτὴν δὴ τὴν πόλιν καθολικὸν πόλεμον. Καὶ τῇ ϸ-η τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ λα-ου ἔτους ἀπῆλθεν ἄπρακτος ἀπὸ τῆς Πόλεως βοήθεια θεοῦ.

[11.1] Καὶ τῇ λ-η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἦλθεν ὁ Μουσταφόπουλος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ δὴ τοῦ Μουράτη καὶ ἐπέρασεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἔπεσεν ἔξω εἰς τὸν αὐθεντικὸν περίβολον· καὶ ἐπὶ τὴν αὐριον τῇ α-η Ὀκτωβρίου ἦλθεν εἰς προσκύνησιν τῶν βασιλέων.

[11.2] Καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὸν ἄριστον ἐγένετο τὸ τῆς ἡμιπληξίας νόσημα τῷ ἀγίῳ βασιλεῖ κυρ Μανουήλ, ὃν ἰδόντες οἱ ἀπὸ τῆς Ανατολῆς μετὰ τοῦ Μουσταφοπούλου Τοῦρκοι καὶ θαυμάσαντες καὶ ἀπ' αὐτῆς μόνης τῆς θεωρίας αὐτοῦ μετὰ θαύματος ἔλεγον, ὅτι τὸν τῆς πίστεως αὐτῶν ἀρχηγὸν Μαχούμετ ὁμοιάζει, ὡς καὶ ὁ ποτε Παῖιαζήτης καὶ ἐχθρὸς αὐτοῦ [11.2.6] περὶ αὐτοῦ εἶρηκεν, ὅτι τὸν βασιλέα καὶ ὅπου οὐδὲν ἐγνωρίζει αὐτὸν καὶ ἀπὸ μόνης τῆς αὐτοῦ θεωρίας θέλει εἰπεῖν, ὅτι „αὐτὸς τυχένει νὰ ἔνι βασιλεύς”.

[11.3] Ὁ δὲ Μουσταφόπουλος πλημμελήσας καὶ πλείους ἡμέρας εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τὸ συμβᾶν εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἅγιον, τέλος ἀπῆλθε μέ-

χρη καὶ τῆς Σηλυμβρίας καὶ μικρὸν διατριψας ἐπανέστρεψεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ περάσας ἀπῆλθεν εἰς τὴν Προῦσαν. Τὸ δὲ ἔαρ· πάλιν τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέρασε καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ κατ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἐσκότωσεν αὐτὸν προδοσίᾳ τῶν ἰδίων αὐτοῦ.

[12.1] Καὶ τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐχάλασε καὶ ὁ Τουραχάνης τὸ Ἑξαμίλιον εἰς τὸν Μορέαν καὶ πολλοὺς τῶν Ἀλβανιτῶν ἐσκότωσεν.

[12.2] Καὶ τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔφυγεν ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Δημήτριος μετὰ Ἰλαρίωνος Ντώρια καὶ Γιούργη Ἰζαοῦλ καὶ γαμβροῦ αὐτοῦ δὴ τοῦ Ντώρια καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸν Γαλατᾶν, ἵνα ὑπάγωσιν εἰς τοὺς Τούρκους, εἰ καὶ οὐκ ἀπῆλθον, ἀλλ' εἰς τὴν Οὐγγαρίαν.

[12.3] Καὶ τῆ ἰε-η τοῦ Νοεμβρίου τοῦ λβ-ου ἔτους διέβη ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Οὐγγαρίαν, ποιήσας δεσπότην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν αὐθεντόπουλον κύρ Κωνσταντῖνον καὶ καταλείψας αὐτὸν εἰς τὴν Πόλιν ἀντ' αὐτοῦ.

[12.4] Τῆ δὲ κβ-α τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐποιήσαμεν ὀρκωμοτικὰ ἀγάπην μετὰ τοῦ ἀμηρᾶ τοῦ Μουράτη ἀποκρισιζίων ἀπελθόντων Λουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ τοῦ γεγονότος ὕστερον καὶ μεγάλου δουκός, τοῦ Μελαχρονοῦ Μανουήλ καὶ ἐμοῦ δι' αἰτίας ταύτας, ὅτι ὁ μὲν Μελαχρονὸς προαπῆλθεν εἰς τὸν ἀμηρᾶν καὶ ἐγνώρισεν, ὅτι θέλει γενέσθαι τὴν ἀγάπην· ὁ δὲ Νοταρᾶς, ἵνα τελέσῃ αὐτὴν καλῶς κατὰ τὸ δυνατὸν ὡς χρήσιμος καὶ καλός· ἐγὼ δὲ ὡς ἀπὸ τὴν ἀγίαν δέσποιναν συγγενίδα αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀμηρᾶ ἀπὸ τὴν μάναν του καὶ ὅτι, ἂν δεήσῃ, νὰ γράψω καὶ δι' ὑφειλτῶν εἰς τε τὸν ἅγιον βασιλέα καὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα εἰς τὴν Οὐγγαρίαν εὐρισκόμενον.

[13.1] Καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ λγ-ου ἔτους ἐπανῆλθε καὶ εἰς τὴν Πόλιν ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ εἰς τὸν Δανούβιον πο-

ταμὸν Κελλίου ὀνομαζομένου ὁ βασιλεὺς κῦρ Ἰωάννης, ἀπελθόντων κα-
τέργων ἀπὸ τῆς Πόλεως ἐκέισε.

[13.2] Προέπεμψε γὰρ ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν ἄνθρωπον ἀλλόγλωσσον καὶ
ἀλλογενῆ, τοῦ ἐλθεῖν διὰ τῆς στερεᾶς μετὰ πιττακίου ὑφειλτοῦ. Οὐπερ ἐλθόν-
τος ἐζήτηι νὰ ἴδῃ τὸν βασιλέα, ὅτι ἔχει τι τῶν ἀναγκαίων. Τοῦτο πῶς
ἤθελε γενεῖν, ἄνθρωπος τοιοῦτος νὰ ἴδῃ βασιλέα ἀσθενῆ, κατάκοιτος γὰρ
ἦν, καὶ μόνος πρὸς μόνον; Πολλῶν οὖν λόγων δαπανηθέντων, τέλος ἐστά-
λησαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον δύο τῶν κελλιωτῶν καὶ συντρόφων μου καὶ
εἶπον τῷ ἀθρώπῳ· „Ἡ τῷ παρόντι εἶπε τὸ θέλεις“, δείξαντες ἐμέ, „ἢ
ἀπελθε, ἔνθα θέλεις“.

[13.3] Τότε παραλαβὼν με ἰδίως, δέδωκέ μοι χαρτί τὸ ὑφειλτὸν καὶ
ἐδήλωσέ μοι καὶ ὅθεν καὶ ὅποτε ἐξῆλθεν. Ὡς διώρθωσα τὸ ὑφειλτὸν
καὶ ἀπῆλθον ἀναγνῶναι τοῦτο, ἀνέφερον, ὅτι ζητῶ εὐεργεσίαν, ἐπεὶ χα-
ριέντα μέλλει ἀναφέρειν, ἐκέισε καὶ τῆς ἀγίας δεσποίνης καθεζομένης
καὶ τῆς νύμφης αὐτῆς, τοῦ δεσπότητος λείποντος εἰς τὸ κυνήγιον. Καὶ

ἀναγνούς τὸ χαρτί, ὅτι καὶ ὑγιαίνει καὶ ἀπέρχεται καλῶς καὶ εἰς τὰ περὶ τὴν Μεγάλην Βλαχίαν καὶ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὸ Κελλὶν ὀνομαζόμενον τόπον κάτεργα, ἵνα ἐπάρωσι καὶ φέρωσιν αὐτόν, ἐχάρησαν μέγας.

[13.4] Καὶ μετὰ μικρὸν ὀρίζει ὁ ἅγιος βασιλεὺς πρὸς τὸν ῥοχάρην αὐτοῦ· „Δὸς πρὸς τὸν Σφραντζῆν τὸ καβάδι, τὸν μολυβὸν χαμουχᾶν, τὸν μετὰ βαρεοκοιλίας ἐνδεδυμένον· καὶ ἃς ἔχη καὶ τὸ σεντοῦκιν, ὅπερ μοι ἐζήτησεν”. Ἦν γὰρ εἰς τὰς χεῖράς μου σεντοῦκιν κάλλιστον καὶ μέγα, ἔχον πολλὰ καὶ καλὰ εἶδη, ἅπερ διεδόθησαν τὰ μὲν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, τὰ δὲ ὑπὲρ τῆς ἀγίας ψυχῆς αὐτοῦ. Καὶ τέλος ἐζήτησα ἐγὼ τὸ σεντοῦκιν καὶ ὠρισέ μοι, ὅτι „αὐτὸ ἦτον τοῦ ἀθεντός μου, τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς μου, καὶ εἶχα ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς εὐχῆς ἐκεῖνου πολλὰ καὶ καλὰ καὶ πολλῶ πλείω τῶν ὧν εἶδες, καὶ θέλω πάλιν νὰ τὸ δώσω καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν βασιλέα τὸν υἱόν μου, ἵνα ἐν αὐτῷ ἔχη καὶ ἐκεῖνος μετὰ τῆς εὐχῆς μου τὰ ἑαυτοῦ”. Τότε δὲ πάλιν ὠρισεν, ἵνα τὸ ἔχω· καὶ εἶχον αὐτὸ μετὰ τῆς ἀγίας εὐχῆς ἐκεῖνου γεμάτον ἀπὸ πάντων τῶν χρησίμων καὶ τιμίων τοῦ βίου τούτου τοῦ ματαίου. Ἡ δὲ ἀγία δέσποινα ὀρίζει καὶ φέρουσί με χαμουχᾶν καλὸν προύσινον, ἡ δὲ νέα δέσποινα μηνύει με, ὅτι „τὸ δεῖνά μου ῥοῦχον, ὅταν μέλλη λαβεῖν γυναῖκα, θέλει εἶσθεν ἐκείνης”.

[14.1] Τῇ δὲ κα-η τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους τέθηκεν ὁ ἐν μακαρία τῇ λήξει γενόμενος ἀοίδιμος καὶ εὐσεβῆς βασιλεὺς κὺρ Μανουήλ, ὁ διὰ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς πρὸ ἡμερῶν δύο Ματθαῖος μοναχός· καὶ ἐτάφη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ σεβασμῖα βασιλικῇ καὶ περικαλλεῖ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος μετὰ πένθους καὶ συνδρομῆς, οἷας οὐ γέγονε πώποτε εἰς τινὰ τῶν ἄλλων. Ἦσαν δὲ πᾶσαι αἱ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἡμέραι ἔτη οζ’ καὶ ἡμέραι κε’.

[14.2] Καὶ τῷ λδ-ω ἔτει μηνὶ Αὐγούστῳ διέβη φυγοῦσα εἰς τὴν αὐτῆς

πατριδα ἢ δέσποινα κυρά Σοφία.

[14.3] Καὶ τῷ λε-φ ἔτει τοῦ Αὐγούστου κθ-η ἔφερον μετὰ κατέργων ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα κυρὰν Μαρίαν τὴν Κομνηνὴν, θυγατέρα κυροῦ Ἀλεξίου βασιλέως Τραπεζοῦντος τοῦ Κομνηνοῦ.

[14.4] Καὶ τῷ λζ-φ ἔτει μηνὶ Σεπτεβρίῳ εὐλογήθη αὐτὴν ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης.

[15.1] Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Νοεμβρίῳ ἐξήλθεν αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς Πόλεως καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν τῇ κζ-η Δεκεμβρίου μετὰ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου, διὰ τὸ βούλεσθαι γενέσθαι τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν τὸν δεσπότην κύρ Θεόδωρον καλόγερον, καὶ ὁ κύρ Κωνσταντῖνος ἐναπομείνη αὐθέντης τοῦ Μορέως, εἰ καὶ μετεμελήθη καὶ οὐκ ἐγένετο.

[15.2] Μεθ' ὧν καὶ ἐγὼ ἀρχὴ εἰς τὸν Μορέαν ἦλθον, εἰς τὴν τοῦ βασιλέως μὲν δουλοσύνην ὑπάρχων, εἰς δὲ τὴν τοῦ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου ἀποβλέπων ἐξ αἰτίας τοιαύτης· τοῦ γὰρ αἰοιδίμου καὶ μακαρίτου πατρὸς αὐτῶν ἐγγίζοντος πρὸς τὸ ἀποθανεῖν, ὤρισέ μοι καὶ ἔγραψα ἰδίως, οὐχὶ διαθήκην αὐτοῦ, οὐ γὰρ διατίθενται οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ προσ-

τάπτουσιν, ὅτι νὰ ἔχη εἷς ἕκαστος τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὁ μὲν τὸδε, ὁ δὲ τὸδε ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀξιολόγων εἰδῶν· καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ ἵνα μερισθῇ εἰς τέσσαρα μεριδικά· εἰς παραστάσιμα καὶ λειτουργίας ὑπὲρ αὐτοῦ κατεπέκεινα τῶν συνήθων, ὧν πολυτελῶς καὶ καλῶς ἐτελέσθησαν παρὰ τῶν αὐτοῦ καὶ τῶν εισοδημάτων τῆς βασιλείας, εἰς τοὺς πτωχοὺς, εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ εἰς τοὺς αὐτοῦ κελλιώτας· ἐπίτροποι δὲ νὰ ᾧσιν ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ ὁ εἰς τῶν Ξανθοπούλων Μακάριος ὁ ἐξ Ἰουδαίων, ὁ διδάσκαλος Ἰωσήφ ὁ εἰς τοῦ Χαρσιανίτου, καὶ ἐγώ.

[15.3] Καὶ ἀναγνωσθείσης ταύτης δὴ τῆς προστάξεως παρ' ἐμοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῶν καὶ μόνων, τέλος ὥρισε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ· „Υἱέ μου, ἤκουσας τὸ σᾶς προστάτω διὰ τοὺς ἰδίους μου, ὅπου με λατρεύουσιν“· ἔγραφε γὰρ „οἱ δὲ κελλιῶταί μου, οἵτινες ἐδούλευσαν μοι καλῶς καὶ εὐνοικῶς διάκεινται καὶ δουλικῶς, ὡς ἐνὶ εἰκῶς, εἰς ἐμέ, ἃς ἔχωσι παρὰ πάντων ὑμῶν τῶν υἱῶν μου ἀγάπην τε καὶ ἀναδοχὴν καὶ προμήθειαν κατὰ τὸ ἀναλογοῦν ἐνὶ ἐκάστω“.

[15.4] Ἰδίως δὲ πάλιν λέγω σοι διὰ τοῦτον δὴ τὸν Σφραντζῆν, ὅτι „ἐ-
[15.4.2] δούλευσέ μοι καλῶς καὶ ἐθεράπευσέ μοι εἰς τὰ τῆς ψυχῆς μου καὶ τοῦ σώματος· καὶ νῦν εἰς τὰ τῆς ἀσθενείας μου πλέον τῶν ἄλλων μοι θεραπεύει· θαρρόω, ὅτι καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου μετὰ θάνατον καλῶς τὰ θέλει ἐξοικονομήσει. Ἡ νεότης οὖν αὐτοῦ καὶ τὸ γῆρας τὸ ἐμὸν οὐδὲν ἀφῆκαν, ἵνα τι γένηται πρὸς αὐτὸν ἀντάξιον τῆς ἀγάπης καὶ δουλοσύνης αὐτοῦ. Αἰφίμη δὲ αὐτὸν εἰς σὲ καὶ νὰ ἔχῃς τὴν εὐχὴν μου, τὸ ἐτύχενεν ἵνα γένηται παρ' ἐμοῦ καὶ οὐδὲν ἐγένετο, δι' ἃς αἰτίας εἶπον, ἃς γένηται παρὰ σοῦ“.

[15.5] Ἐπεὶ δὲ μετὰ τοῦ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου εἶχον ἀγάπην

καὶ πληροφορίαν, ἦν ὁ θεὸς ἀπεδέχετο, ὅτι ὁ τοῦ πατρὸς μου ἀδελφὸς ἦν αὐτοῦ τατᾶς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνανάτροφοι καὶ φίλοι καὶ δούλοι αὐτοῦ καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν· εἶτα ἔφευγεν ὁ καιρὸς καὶ οἰκείωσιν ἐμοῦ εἰς τὸν μακαρίτην καὶ ἀοίδιμον πατέρα αὐτοῦ καὶ τὰ ἔχρηζεν ἀπ' ἐκεῖνον, πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα, εὗρισκεν αὐτὰ δι' ἐμοῦ, ἡγάπα καὶ τὸ νὰ μὲ εἶχε καὶ ἰδίως εἰς τὴν δουλοσύνην του.

[15.6] Καὶ συνηθείας καὶ τάξεως οὐσης εἰς τὰ τῶν βασιλέων ὀσπήτια, ὅτι τοῦ πατρὸς οἱ κελλιῶται νὰ χωρῶσι καὶ εἰς τὰ κελλία τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ τῶν υἱῶν εἰς τὸ τοῦ πατρὸς, -τοῦτο δὲ ἕως ἂν ἐν τοῖς ζῶσιν ὁ πατὴρ εὗρίσκεται, οὐχὶ δὲ καὶ μετὰ θάνατον, -ὡς ἀπέθανεν ὁ μακαρίτης καὶ ἀοίδιμος πατὴρ αὐτοῦ, μετὰ τὸ ἐκεῖνου πρῶτον μνημόσυνον ἐπιστρέψαντες πάντες ἡμεῖς οἱ ἐκεῖνου κελλιῶται εἰς τὸ παλάτιν, -ἔθος γὰρ ἔνι καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ κελλιῶται αὐτοῦ δὴ τοῦ βασιλέως νὰ καταμένωσι περὶ τὸν τάφον αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ πρώτου μνημοσύνου, -ἀπῆλθον καὶ εἰς τὸ ὀσπήτιον, ὅπερ κατέμεινεν ὁ ῥηθεὶς δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος καὶ ἐκάθισα ἔξω ὡς οἱ πολλοί.

[15.7] Μαθὼν δὲ τοῦτο ἔστειλε τὸν θῖόν μου καὶ ὥρισέ μοι, ὅτι „σὺ μὲν ἐτήρησας τὴν τάξιν καὶ οὐδὲν ἤλθες εἰς τὸ κελλίον μου ἐξ ὀρθοῦ, ὡς ἐποίεις ζῶντος τοῦ αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως τοῦ πατρὸς μου· ἀμὴ πάλιν ἡμεῖς διὰ τὸ χρέος τῆς εἰς ἐκεῖνον ἀγάπης σου καὶ δουλοσύνης καὶ τῆς εἰς ἡμᾶς εὐεργετοῦμέν σοι καὶ οὕτως, ὡσὰν ἦ εἰς τὴν δουλοσύνην τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ μου, νὰ ἔρχεται ἐξ ὀρθοῦ εἰς τὸ κελλίον μου, ὡς καὶ πρότερον”.

[15.8] Ἀπὸ τούτων οὖν τῶν αἰτιῶν, ὡς ὠρίσθη παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι νὰ συνακολουθήσω αὐτῷ ἀπερχομένῳ εἰς τὸν Μορέαν, δι’ ἣν αἰτίαν προεδηλώσαμεν, ὥρισέ μοι ἰδίως, ὅτι „τόδε μέλλει γενέσθαι· καὶ ἀγαπῶ νὰ ἡμπορῇ νὰ σε εἶχον μετ’ ἐμοῦ”. Καὶ ἀνέφερον αὐτῷ „καὶ ἐγὼ τοῦτο πολλῶ πλεον, σωζομένου μόνον, ὅτι νὰ ἔνι μετὰ ἀποδοχῆς καὶ ὀρισμοῦ τοῦ αὐθεντός τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ σου”. Ἐζήτησεν οὖν τοῦτο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ δι’ ἑαυτοῦ μετὰ λόγων παρακλητικῶν καὶ αἰτιῶν ἀναγκαίων, ὅπου τὸν ἠνάγκαζον, ἵνα ἔχη τὸ ἐμὸν χρεῖαν. Ἐκεῖνος δὲ ἀπελογίσαστο, ὡς ζητοῦντα ἀδύνατόν τι, οὐ δι’ ἄλλο τι, ἀλλ’ ἢ διὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἐμὴν διὰ στόματος παράδοσιν. Ὁ δὲ πάλιν ἐζήτησε τοῦτο διὰ τῆς ἀγίας δεσποίνης καὶ μητρὸς αὐτῶν καὶ ἔτι μετὰ τῶν μεσαζόντων αὐτοῦ. Καὶ μόλις ποτὲ ὥρισε τοῦτο, ὅτι „ἄς ἔλθῃ μεθ’ ἡμῶν ὁ Σφραντζῆς· καὶ εἰ μὲν ἀπομείνῃ ὁ ἀδελφός μου ἐκεῖ, νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ἔχη αὐτόν, ἐπεὶ καὶ ἡ κυρά μου ἡ δέσποινα ὥρισέ μοι περὶ τούτου καὶ συγχωρεῖ το. Εἰ δὲ ἐπαναστρέψῃ ἐδῶ ὁ ἀδελφός μου μετ’ ἐμοῦ, οὐδὲν τυχένει, εἰ μὴ νὰ ἔνι εἰς ἐμέ, καθὼς ὥρισεν ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου, νὰ ἔχωμεν δίκαιον νὰ ποιήσωμεν εἰς αὐτόν.”

[16.1] Ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὸν Μορέαν, τοῦ μὲν ὑπῆρχον τελείως

ὑποχείριος, ὡς προεῖπον, πρὸς δὲ τὸν ἀγάπη καὶ ἐλπίδι προσαπέβλεπον.
Ἀποσωθέντες οὖν εἰς τὸν Μορέαν καὶ κατὰ τοῦ τόπου παντός, οὗ ἐντὸς
τοῦ Μορέως ἐκράτει δεσπότης ὁ Κάρουλος, ἀπελθόντες πάντες οἱ αὐθέν-
ται καὶ ἀδελφοί, τέλος, ἐπεὶ οὔτε οὗτοι ἦσαν τεθαρρόηκοτες, ὅτι θέλουν
δολώσῃν εἰς ἑαυτοὺς ὅλον τὸν τόπον, ὃν εἶχεν ὁ Κάρουλος, οὔτε πάλιν
ἐκεῖνος, ὅτι νὰ δυνηθῇ νὰ φυλάξῃ τὸν ἐπίλοιπον τόπον, ὅπου ἀπέ-
μεινεν αὐτόν, -ἀπήρασι γὰρ οἱ αὐθένται ἡμῶν τινὰ τῶν αὐτοῦ, -ἐφά-
νη καλόν, ἵνα ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος ἐπάρῃ τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ
δὴ τοῦ Καρούλου δεσπότης εἰς νόμιμον γυναικὰ καὶ τὰ κάστη, ὅσα δὴ
καὶ εἶχεν εἰς τὸν Μορέαν, λάβῃ εἰς προῖκαν αὐτῆς. Οὗ δὴ γενομένου
τελείου τῆ α-ἠ Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, σταλαῖς ἐγὼ παρέλαβον τὴν Γλα-
ρέντζαν, καὶ ἄλλοι τὰ ἄλλα.

[16.2] Καὶ ἐπαναστρέψαντες εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἐνεργεῖτο τὸ τῆς καλο-
γερικῆς τοῦ δεσπότης κυροῦ Θεοδώρου.

[16.3] Διὰ δὲ τὸ νὰ ἐπάρουν, ἂν ἠμπορέσουν, τὴν Πάτραν, ἀναγκαῖον
καὶ χρήσιμον τόπον, καὶ διὰ τὸ νὰ μηδὲν εὐρίσκωνται εἰς τὸν Μυζη-
θρᾶν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν βουλομένου γενέσθαι καλόγερον,
ἐξελεθόντες τῆ α-ἠ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἦλθον κατὰ τῆς Πάτρας οἱ
τρεῖς τῶν ἀδελφῶν. Καὶ περὶ τοὺς μύλους αὐτῆς σκηνώσαντες, ἐκεῖσε
καὶ τὴν ἀνεψιὰν τοῦ δεσπότης Καρούλου ἔφερον, κυρὰν Θεοδώραν· καὶ
ἐκεῖσε αὐτὴν καὶ ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος τὴν εὐλογίθη.

[16.4] Εἰς δὲ τὴν Πάτραν οὐδὲν ἐκατορθώθη τι πρὸς ἄλωσιν, ἀλλ' ἦν
μᾶλλον καὶ αἴτιον, ὅτι καὶ ὅπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν κύρ Θεόδωρος ὁ δε-
σπότης εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἔστησεν, ἵνα ποιήσῃ, ἀθετήσῃ, ὅπερ ἦν αἴτιον
πολλῶν κακῶν.

[16.5] Ὡς οὖν εἰς τὰ τῆς Πάτρας τι συμπέρασμα χρηστὸν οὐδὲν ἐκατορ-

θοῦτο, ἀλλ' ἢ μόνον τρία καστελλόπουλα ὁποῦ ἀπῆραν, ποιήσαντες εἰρήνην μετὰ τῶν ἐν τῷ κάστρῳ καὶ ὅτι νὰ δίδουν καὶ κατ' ἔτος πρὸς τὸν δεσπότην κύρ Κωνσταντῖνον φλωρία φ', ἐγερθέντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν βασιλεὺς δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, ὁ δὲ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος δι' ἄλλης εἰς τὸ Χλουμουτζιν μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ βασιλίσσης.

[16.6] Μετὰ δέ τινα καιρὸν ὀλίγον, ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς ἤθελεν ἵνα ἀπέλθῃ ὄπισθεν εἰς τὸ ὀσπήτιον αὐτοῦ, μηνυθεὶς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἀπὸ τὸ Χλουμουτζιν. Κάκεῖσε διαβιβάσαντες ἀμφοτέρω οἱ δὴ ἀδελφοὶ ἡμέρας ὀλίγας, τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τοῦ λζ-ου ἔτους ἐκαβαλλίκευσαν ὁμοῦ καὶ ἀπῆλθον μέχρι καὶ τῆς Κορίνθου. Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐμβὰς εἰς τὰ κάτεργα ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ δεσπότης κύρ Θεόδωρος ἀπῆλθεν ὄπισθεν τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν· καὶ ὁ κύρ Θωμᾶς ὁ αὐθεντόπουλος, μετ' αὐ-

τοῦ μέχρι τινός, ἀπῆλθεν εἰς τὰ Καλάβρουτα.

[16.7] Ἡμεῖς δὲ μετὰ τοῦ αὐθεντός ἡμῶν κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ δεσπότητος διὰ τῆς ἄλλης ὁδοῦ ἤλθομεν εἰς τὴν Βοστίτζαν. Καὶ γὰρ εἰ καὶ καλόγερος οὐ ἐγένετο ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος, ἵνα ἀπομείνῃ ἅπας ὁ τόπος αὐτοῦ εἰς τὸν κύρ Κωνσταντῖνον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀλλ' οὖν καὶ οὕτως δέδωκε πρὸς αὐτὸν τὴν Βοστίτζαν, καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ὅσα δὴ ἦρχεν ὁ Φραγγόπουλος πρωτοστράτωρ, Ἀνδροῦσαν λέγω καὶ Καλαμάταν καὶ Πήδημα καὶ Μάνην καὶ Νησὶν καὶ Σπιτάλιν καὶ Γρεμπένιν καὶ Αετὸν καὶ Λωῖ καὶ Νεόκαστρον καὶ Ἀρχάγγελον καὶ ἕτερα πολλά· ἃ καὶ σταλεῖς ἐγὼ παρέλαβον ταῦτα παρὰ τοῦ ῥηθέντος πρωτοστράτορος.

[16.8] Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Μαρτίῳ δ-η, τέθνηκεν ὁ δεσπότης κύρ Ἀνδρόνικος, ὁ διὰ τοῦ θείου σχήματος μετονομασθεὶς Ἀκάκιος· καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῇ, ἐν ἣ καὶ κατέμενε.

[17.1] Βουλῆς δὲ ἀποκρύφου, μόνον εἰς ἐμὲ οὔσης παρὰ τοῦ αὐθεντός μου καὶ δεσπότητος, ὅτι νὰ ἀπέλθωμεν κατὰ τῆς Πάτρας· καὶ εἰ μὲν ἐπάρωμεν αὐτήν, ἰδοὺ νὰ εὐρισκώμεθα εἰς τὸν Μορέαν καὶ ὁ τόπος αὐτοῦ ὁ τῆς Μαύρης δηλονότι θαλάσσης δοθῆ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν βασιλέα. Εἰ δὲ οὐδὲν ἐπάρωμεν τὴν Πάτραν, νὰ ὑπάγωμεν ὀπισθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ νὰ ἔχη ἐνταῦθα εἰς τὸν Μορέαν τὰ τῆς προικὸς αὐτοῦ κάστρον καὶ ἐκεῖσε τὸν τόπον τοῦ τῆς Μαύρης δηλονότι θάλασσαν· τὰ δὲ δοθέντα παρὰ τοῦ δεσπότητος κάστρα πάλιν νὰ δοθῶσιν, ἔνθα ὁ βασιλεὺς διακρίνει. Παρηκολούθησε καὶ τοῦτο, ὅπερ ἦτον ἀπὸ μέρος βεβαίωσις τῆς ἀποκρύφου μελέτης.

[17.2] Ἀπὸ τῆς Βοστίτζας διερχόμενοι διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πάτρας, ἵνα εἰς τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὸ Χλουμοῦτζιν ἀπέλθωμεν, ἔνθα καὶ ἡ βασιλισσα, ἐστάλη Ἀνδρόνικος Λάσκαρις ὁ Παδιάτης εἰς τοὺς ἐν τῇ Πάτρα

ἄρχοντας διά τινας δουλείας· κἀκεῖσε προσμείναντος, συνέτυχον αὐτῶ
ιδίως καὶ ἱερεὺς καὶ λαϊκοὶ περὶ τοῦ, ἂν θέλη ὁ αὐθέντης αὐτοῦ, ἔχουσι
τρόπον, ὅτι νὰ ποιήσουν νὰ ἐπάρη τὴν Πάτραν. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Λάσ-
καρι καὶ εἰπόντος μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰ τῶν Πατρηνῶν ἀπόκρυφα ἀπε-
πέμφθη ὡς ἀδύνατα καὶ περισσὰ καὶ ἀκούσαντος καὶ λέγοντος.

[17.3] Σταλείς οὖν εἰς κεφαλὴν εἰς τὴν Ἀνδρουῶσαν ὁ αὐτὸς Λάσκαρις,
ἔτι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες εἰς τὰ ἐκεῖσε κάστροι κεφαλάδες, ἀλλὰ δὴ
καὶ ὁ πρῶτος τῶν ἀρχόντων τοῦ ὄσπητιοῦ αὐτοῦ ὁ Λάσκαρις Ἀλέξιος
εἶχε λαβεῖν εἰς κεφαλάτικον τὴν Βοστίτζαν καὶ ἐναπέμεινεν ἐκεῖσε.

[17.4] Διερχόμενοι, ὡς δεδήλωκα, τοῦ δεσπότη καὶ αὐθεντός μου μετ'
ἐμοῦ καὶ μόνου ἐνεργοῦντος τὸ περὶ τῆς Πάτρας, εὕρισκομένων εἰς τὴν
Γλαρέντζαν, ἐγράψαμεν πολλάκις πρὸς οὐς συνέτυχον περὶ τούτου τὸν
Παδιάτην καὶ ἀντέγραψάν μας καὶ πολλάκις, πλὴν ἔκρινον τὸ παρ' ἡμῶν
ἀδύνατον, ὡς καὶ ὁ καιρὸς ἔδειξεν.

[17.5] Τέλος ἐστήσαμεν, ἵνα ἀπέλθωμεν καὶ νυκτὸς οὐσης εὐρεθῶμεν
εἰς τόπον πλησίον τοῦ τέλους ἀμπελίων αὐτῶν δὴ τῶν πατρηνῶν εἰς Τρεῖς
Ἐκκλησίας ὀνομαζόμενον, ἐπεὶ καὶ ἦσαν παλαιόθεν <ἐκεῖσε>· ἐκεῖσε δὲ

εύρεθῶσι καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ δηλώσωσιν εἰς πλάτος τὰ διὰ γραφῆς·
καὶ εἰ μὲν δυνατὰ εἴσι, νὰ ἐνεργηθῶσιν, εἰ δ' οὐν, νὰ ἀπέλθωμεν φανε-
ρῶς καὶ νὰ ἀποκλείσωμεν τὸ κάστρον καὶ ὡς φέρη τὸ φέρον.

[17.6] Καὶ ἰδοὺ ἐγράψαμεν ὀρισμοὺς εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς
Ἀνδρούσης, ὅτι τῇ 15-ῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἵνα ἔλθωσι
μετ' ἀρμάτων καὶ τῶν πλειόνων ἀνθρώπων τῆς ἀρχῆς ἐνὸς ἐκάστου αὐ-
τῶν, ἵνα μετὰ πρέποντος διέλθῃ τὸν τόπον τοῦ πριγκίπου καὶ ἀπέλθῃ εἰς
τὰ περὶ Ἀνδροῦσαν ὁ νέος αὐθέντης τοῦ τόπου ἐκείνου· ὁμοίως ἐμηνύ-
θη καὶ Λάσκαρις ἀπὸ τὴν Βοστίτζαν.

[17.7] Ἐλθόντες δέ, ὡς ἐκαβαλλικεύσαμεν καὶ οὐδὲν ἐπιάσαμεν τὴν πε-
ρὶ τὸν Ἀλφειὸν ὁδόν, ἀλλὰ τὴν ἀριστεράν, ἐθαύμαζον καὶ πρὸς ἀλλή-
λους ἔλεγον ἐρωτῶντες· „Ποῦ ἀπερχόμεθα;” Ἐλθόντες δὲ περὶ τὸν συμ-
φωνηθέντα τόπον περὶ ὦραν ἀλεκτροφωνίας καὶ εὐρόντες καὶ τοὺς ἀν-
θρώπους καὶ ἰδόντες αὐτοὺς καὶ ἀπράκτους καὶ ἄπρακτα λέγοντες, ἀπε-
πέψαμεν. Ἐξημερωθέντες δ' ἐκεῖσε, βουλευόμενοι τί ἄρα νὰ πραχθῇ·
τὸ φωσσάτον νὰ πηλαλήσῃ νὰ αἰχμαλωτίσῃ τοὺς εὐρισκομένους ἔξωθεν
ἀνθρώπους καὶ πᾶσαν τῶν Ἑβραίων οἴκησιν, ὡς ἐφάνη ἄπρακτον διὰ πολ-
λὰ αἷτια, ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τὸ κάστρον ἰδόντες ἡμᾶς καὶ ἀπορήσαντες, τί
ἄρα καὶ ἔνι, -οὐδὲ γὰρ προενόησαν τὸ τυχόν, -ἀπέστειλαν ἕνα τῶν
ἀρχόντων καὶ ἕνα κανόνικα Μάρκον ὀνομαζόμενον μετὰ καὶ δραγομά-
νου καὶ ἀνθρώπων, ἵνα μάθωσι, τίς ἔνι καὶ διὰ τί; Ὡς δὲ εἶδον, τίς ἔνι,
καὶ ἤκουσαν, ὅτι „ἤλθομεν ἢ νὰ μᾶς δώσητε τὸ κάστρον ἢ νὰ τὸ ἐπά-
ρωμεν, μεθ' οἴου τρόπου ἐμπορέσωμεν,” ἐπιστρέψαντες καὶ μετὰ σπου-
δῆς καὶ κρούσαντες λάρμα συνήχθησαν βία πάντες οἱ ἐκτὸς ἐντὸς. Ἡμεῖς
δ' ἐπὶ τὴν αὖριον, ἢ τῶν Βαῖων καὶ ἐορτὴ τυχούσα, τεμόντες πάντες βαῖα
μυρσίνης, τοῦ τόπου πλήθος ἔχοντος, καὶ φέροντες ἀνὰ χειρας, ἐλθόντες

ἐπέσαμεν περὶ τὰς πόρτας τοῦ κάστρου.

[17.8] Ὡς δ' ἐκεῖμεθα τῇ κς-ῆ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μαρτίου μετὰ τὴν τοῦ μεγάλου Σαββάτου ἀκολουθίαν, ὡς ἐφάγομεν, ἐκαθήμεθα εἰς τὴν τοῦ αὐθεντὸς ἡμῶν τένταν, ὁμιλοῦντες περισσά. Ἄφνω δὲ ἐξεπόρτησαν ἀπὸ τῆς Πόρτας τῆς Ἑβραϊκῆς ἢ τοῦ Ζευγαλατίου, -καὶ οὕτως γὰρ ὠνομάζετο, -καβαλλάριοι ὀλίγοι καὶ, διωχθέντες ὡς ἐφάνησαν, ἀπῆλθον καὶ ἐσέβησαν εἰς τὴν τοῦ Ἁγιαλοῦ Πόρταν, ἐκεῖσε κατασκευαστικῶς πάντες οἱ τοῦ κάστρου ὑπάρχοντες μετὰ τζαγρῶν καὶ τοξαρίων καὶ σκολόπων. Τοῦ δὲ δεσπότη καμοῦ εὐρεθέντων ἔμπροσθεν εἰς τὸν διωγμὸν τῶν καβαλλαρίων, διὰ τὸ εὐρεθῆναι κατὰ τύχην τὰ ἄλογα ἡμῶν ἔτοιμα πλησίον τοῦ γεφυρίου τῆς ὁδοῦ τῆς ἀπερχομένης εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν, τὶς τῶν Πατρηνῶν ἐτόξευσεν οὕτως τὸ τοῦ δεσπότη ἄλογον, ὅτι εὐθὺς ἔπεσε· καὶ δραμόντες, ἵνα ἢ σκοτώσωσιν ἢ πιάσωσιν αὐτόν, εὐρέθη ἔγὼ ὑπέρμαχος καὶ ἐκεῖνος μὲν θεοῦ βοηθείᾳ ἀποπλακεὶς ἀπὸ τὸ ἄλογον ἐφυγε πεζός.

[17.9] Ἐγὼ δὲ καὶ δέδωκα καὶ ἓνα καὶ ἐπίασα, υἱὸν Σταματέλλου, ἀλλὰ καὶ δεδώκασί με, καὶ ἐμέ καὶ τὸ ἄλογόν μου τοσαῦτα, ὅτι ἀδυνατήσαν ἔπεσε καὶ ἐπλάκωσέ με, ἄλογον ἄριστον, ὅπερ ὁ ἀμηνῆς δέδωκε τῷ Ἀσάνῃ Ἰσαακίῳ, ὅταν ἐσυνήντησαν ἐκείνῳ· ὁ δ' Ἀσάνης τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ τῷ Φιλανθρωπῶ Γεωργίῳ κάκεινος τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ τῷ Κομνηνῷ τῷ τοῦ πρωτοστράτορος τοῦ Καντακουζηνοῦ γαμβρῷ καὶ φεύγοντος μετ' αὐτοῦ, ἵνα εἰς τὸν Γαλατᾶν ἀπέλθῃ, φθάσας ὁ ἀδελφός μου ἐπίασεν αὐτόν καὶ εὐεργετήθη ὁ ἀδελφός μου τὸ ἄλογον αὐτοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως· ἐγὼ δὲ πάλιν ἀπῆρα τοῦτο παρ' ἐκείνου, ἐρχόμενος εἰς τὸν Μορέαν.

[17.10] Πιάσαντές με οὖν, μετὰ πολλῶν λαβωμάτων ἀπαγαγόντες με, ἔβαλόν με εἰς τὸν κουλᾶν εἰς ὀσπήτιον σκοτεινόν, ἔχον μύρμηκας καὶ

σιταρόψιρας καὶ ποντικούς διὰ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ πρὸ τοῦ σιτηρέσιον·
ἔβαλόν με καὶ σίδηρα μονοκάνονα καὶ εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα ἄλυσσον
στερεὰν εἰς τζόπον μέγαν καρφωμένην. Καὶ ἐκοιτώμην ἐν τῇ τοιαύτῃ
φυλακῇ πικρῶς διαβιβάζων ἀπὸ τε τῶν λαβωμάτων καὶ τῶν σιδήρων καὶ
τοῦ ξηροῦ κοιτασμοῦ καὶ τῶν ἄλλων, ὅπου εἶχεν, ὡς ἐδηλώσαμεν, τὸ
ὀσπήτιον κακῶν.

[18.1] Ἐνταῦθα δ' ἐστὶ προσήκον διηγήσασθαι καὶ περὶ τῆς
ὀσιωτάτης Θωμαΐδος. Αὕτη γένους χρησίμου ὑπάρχουσα ἐν τῇ Ἀνατο-
λῇ, ἀπορφανισθεῖσα, φέροντες εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν οἱ συγγενεῖς
αὐτῆς, δεδώκασιν τῇ ἀδελφῇ τῶν τριῶν ἀρχιερέων καὶ ἀδελφῶν, τῶν Καβα-
σιλαίων, καὶ μητρὶ τοῦ σοφωτάτου Καβασίλα Νικολάου.

[18.2] Ἡ δὲ ταύτην ἔχουσα καὶ παιδεύουσα μετὰ καιρὸν τινα ἀπῆλθεν
εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, Νείλου τοῦ Καβασίλα καὶ ἀδελφοῦ αὐτῆς ἀρχιε-
ρέως ἐκεῖσε ὄντος, καὶ εἰς τὴν μονὴν τῆς ἀγίας Θεοδώρας ᾤκησαν μετὰ
Παλαιολογίνας, γυναικὸς ἐναρέτου καὶ λογίας, περὶ ἧς πολλοὺς καὶ πολ-
λάκις ἤκουσα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ ἐπαίνους·
καὶ πολλοὺς κανόνας εἰς τε τὸν ἅγιον Δημήτριον καὶ τὴν ἀγίαν Θεοδώ-
ραν καὶ ἄλλους ἀγίους ἀνέγνωσα ἐκείνης ποιήματα, ἔχουσαι σὺν αὐταῖς
καὶ τὴν ὀσίαν Θωμαΐδα καὶ παιδεύουσαι εἰς τε ἀρετὴν καὶ λόγον.

[18.3] Ὡς δὲ ἦλθεν τὸ τέλος αὐτῶν, κατέλιπον αὐτὴν πάντα τὰ αὐτῶν,
ἀλλὰ δὴ καὶ τοῦ Κυπριανοῦ γυνὴν, ἣτις ἀγανακτήσασα τὸ σκληρὸν τοῦ

[18.3.3] ἀνδρὸς αὐτῆς ἀπελθοῦσα εἰς τὰς ῥηθείας μοναχὰς καλογραία γέγονεν·
ἐπεὶ δὲ περὶ τὸ τέλος αὐτῶν ἐγένετο, πάλιν εἰς τὴν κληρονόμον ἐκείνων
καὶ τοῦ βίου ὅπως δήποτε καὶ τῆς ἀρέτης ὑπετάγη· καὶ καλῶς διήνυσεν
τὸν τῆς ὑποταγῆς δρόμον μέχρι θανάτου, Κυπριανοῦ δὲ γυνὴν λέγω, τοῦ
ἐλθόντος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν μονὴν κτίσαντος τὴν εἰς

ὄνομα τῶν ἀγίων Θεοδώρων, ἐπονομαζομένην δὲ τοῦ Κυπριανοῦ.

[18.4] Τῶν δὲ ἀσεβῶν τὴν Θεσσαλονίκην παραλαβόντων, ἐξελθοῦσα ἡ ὁσία Θωμαῖς μετὰ καὶ τῆς ὑπτακτικῆς αὐτῆς τῆς Κυπριανῆς ἦλθεν εἰς τὴν Λήμμον, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε πάλιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐν ἡ Λήμμω ὁ πάππος μου εὐρισκόμενος μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδῶν, ἰδοῦσα αὐτὴν καὶ τὴν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον ἡ πρώτη τῶν τριῶν θυγατέρων αὐτοῦ, -τῆς κυρίως πρώτης θυγατρὸς αὐτοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπομεινάσης μετὰ καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τῶν παιδῶν -καταλείψασα γονεῖς καὶ ἀδελφὰς καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὸν ὄν ἐμνηστεύσατο εἰς ἄνδρα, ἀπελθοῦσα γέγονε καλογραία καὶ ἐν ὑποταγῇ αὐτῆς δὴ τῆς ὁσίας. Ἐκεῖθεν δὲ ἐξελθοῦσαι καὶ ἐλθοῦσαι αἱ τρεῖς καὶ μόνον ἐν τῇ Κωνσταντίνου κατήνησαν ἀρχὴν ἐν τῇ μονῇ τῇ ἐπονομαζομένη τῆς

Κλέραινας.

[18.5] Διαδοθεῖσα δὲ ἡ ἀρετὴ αὐτῆς δὴ τῆς ὁσίας καὶ ἡ εἰς τὴν θείαν γραφὴν ἐμπειρία εἰς τε τὸν βασιλέα καὶ τὸν πατριάρχην καὶ πάντας τοὺς τῆς πόλεως, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐγύρευσεν, ἵνα καὶ λάβῃ μοναστήριον, οἷον ἔνι μεγαλῶτερον καὶ πολυεισοδῶτερον, ὁ δὲ πατριάρχης τὸ δοῦναι αὐτὴν ἔνταλμα πνευματικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς βουλομένας τῆς πόλεως γυναῖκας, οἱ δὲ τῆς πόλεως ὅτι καὶ νὰ προσέρχωνται καὶ νὰ βλέπουν καὶ νὰ θεραπεύουν εἰς τὰς πρὸς χρείαν αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ ἦν ἐν ἐκείναις οὔτε χρυσίον, οὔτε ἀργύριον, οὐκ ἄλλοτι, εἰ μὴ τὸ ἐργόχειρον καὶ ἡ τοῦ θεοῦ

διὰ τῶν ἀρχόντων προμήθεια.

[18.6] Λαβοῦσα δὲ μικρόν τι κάθισμα, συνέδραμον εἰς ὑποταγὴν τσοαῦται, ὅσαι οὐκ ἂν ἐχώρησαν εἰς τε τὴν τοῦ Λιβὸς μονὴν καὶ τῆς Κυραμάρθας, ἡ δὲ οὐ πλείους ἢ δύο καὶ δέκα προσελάβετο. Καὶ ἦσαν τοιαῦται εἰς τε ἀκτημοσύνην καὶ ὑπακοὴν καὶ σωφροσύνην καὶ πᾶν εἴ τι εἰς

θεὸν εὐαπόδεκτον, ὅτι κατέλιπον οἱ τῆς πόλεως λέγειν „ἡ ἁγία“, ἀλλ’ „αἱ ἁγίαι“. καὶ αὐτὸ δὴ τὸ ὄνομα εἶχον εἰς αὐτὰς ἁγίας. Καὶ τὸ μὲν τῶν καλογραϊῶν τὸ κοινὸν τῆς τροφῆς καὶ φορεμάτων καὶ τὸ μὴ ἔχειν τι ἴδιον καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι τὸ μικρότερον, ἢ πρὸς κοινὸν ἢ πρὸς ἰδίαν χρείαν, εἰ μὴ μετὰ συγχωρήσεως, καὶ τὸ ἀνυπόδητον καὶ ὀλιγότροφον καὶ τὸ χαμαὶ κειῖσθαι καὶ ἐν εὐτελεῖ καὶ τ’ ἄλλα, ὅσα τῆς ἀρετῆς εἰσὶν ἐκμαρτύρια, τῶν περισσῶν ἐστὶ διηγῆσθαι. Ὁμοίως δὲ πάλιν καὶ τῆς αὐτῶν ὁσίας καὶ πνευματικῆς μητρὸς, τῆς εἰς ἐκείνην συνδρομῆς καὶ θεωρίας βασιλέως καὶ δεσποινῶν καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν, αἱ μὲν δι’ ἐξομολόγησιν, αἱ δὲ δι’ εὐχὴν καὶ θεωρίαν, τίς ἂν ἀκριβῶς καὶ ταῦτα καὶ τὴν ἐκείνης ἀρετὴν δυνηθεῖ ἀκριβῶς διηγῆσασθαι;

[18.7] Ἐν δὲ καὶ μόνον διηγησάμενοι δεῖξομεν πάντα ἀληθῆ. Τῷ ῥηθέντι μεγάλῳ Σαββάτῳ, ὧπερ μοι συμβέβηκεν, ἄπερ διηγησάμην, καθημένης μετὰ τελετῆν τῆς λειτουργίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ σὺν αὐτῇ πᾶσαι αἱ καλογραῖαι αὐτῆς καὶ προσμένουσαι, ἵνα μικρὸν τι καὶ ἀπογεύσωνται διὰ τὴν τοῦ ἀντιδώρου μετάληψιν, εἶτα εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων τεθῆναι ἀνάγνωσιν, λέγει ἡ ὁσία· „Καλογραῖαι, ἐγείρεσθε· -“ Αἱ δέ· „Τί ἐστὶ σοι χρεία, κυρία ἡμῶν ἁγία“; Ἡ δέ· „Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ προσῆλθε πειρασμός· καὶ ἵνα δεηθῶμεν τῆς θεοτόκου ὑπὲρ ἐκείνου“. Τὸ δὲ ἀκούσασαι πᾶσαι, ἐξαιρέτως δὲ αἱ τῆς μητρὸς μου ἀδελφαί, -καὶ γὰρ ἑτέρα ἀδελφὴ καὶ ὑστέρα γέγονε κάκεῖνη καλογραῖα καὶ ὑποτακτικὴ αὐτῆς καλή, -προσέδραμον μετὰ δακρῶν· „Τί ἐστὶ τοῦτο, κυρία ἡμῶν ἁγία“; Ἡ δὲ πρὸς αὐτάς· „Μὴ θροεῖσθε· ὁ θεὸς ὁ συγχωρήσας τὸν πειρασμὸν θέλει χορηγήσει καὶ τὴν βοήθειαν καὶ διάλυσιν αὐτοῦ δὴ τοῦ πειρασμοῦ“. Καὶ σταθεῖσαι ἔψαλλον τὴν εἰς τὴν θεοτόκον παράκλησιν μετὰ δακρῶν. Τούτου τί κρεῖττον ἐκμαρτύριον τῆς εἰς θεὸν ἐκείνης ἀρετῆς καὶ οικειώ-

σεως;

[18.8] Ζήσασα οὖν οὕτω καλῶς καὶ πολλὰ ἐκμαρτύρια τῆς ἀρετῆς αὐτῆς ἐνδείξας ὁ θεός, τέλος καὶ ὁ θάνατος αὐτῆς τίμιος ἐναντίον Κυρίου καὶ τῶν ἀνθρώπων προέβη. Ἡμέρας γάρ τινας ἀσθενήσασα μικρὸν καὶ πάσας κοινῶς νοθετήσασα καὶ καταλείψασα εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς μητρὸς μου ἀδελφῆς, ἥ καὶ πρώτη εἰς ἀρετὴν καὶ ὑποταγὴν αὐτῆς ἦν, καὶ πάντα τὰ τοῦ κελλίου αὐτῶν ἐκείνης διοικούσης, εἶτα ὡς ἔνθους γενομένη ἐκάθητο, τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ἔχουσα κεκλεισμένους, τὸ δὲ στόμα ἀεὶ κινουσα πρὸς ὕμνους καὶ εὐχαριστίας πρὸς θεόν, μήτε τι προσλαμβάνουσα τροφίμου ἢ ποτίμου, μήτε ὀμιλοῦσα τὸ τυχόν, ἄνευ τοῦ καθ' ἡμέραν ἐρχομένου τοῦ ἱερέως εἰς τὸ μεταλαβεῖν αὐτὴν τῶν θείων μυστηρίων· τότε καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν αἴρουσα καὶ συγχώρησιν αἰτοῦσα μετελάμβανεν. Ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου καὶ τῶν δεσποινῶν, καὶ ἄλλοτε πολλάκις εἰς ἐκείνην ἀπελθόντων, ἀλλὰ δὴ καὶ τότε διὰ τελευταίαν εὐχὴν, καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν καὶ ἐκκρίτων καὶ ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, ἀνένευε καὶ συγχώρησιν καὶ εὐχὴν ἐχορήγει· καὶ οὕτως διαρκέσασα ἡμέρας ἑπτὰ πρὸς κύριον ἐξεδήμησεν. Καὶ ἐτάφη φιλοτίμως συνδραμόντων σχεδὸν πάντων ἱερέων καὶ ἱερομονάχων ἀκλήτως καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχοντισσῶν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως καὶ ἀληθῶς.

[19.1] Ἐμοῦ δὲ κειμένου ἐν φυλακῇ ἡμέρας μ', ὡς ἦλθεν ἡ μνημῆ τοῦ ἐλευθερωτοῦ τῶν αἰχμαλώτων, τοῦ μεγαλομάρτυρος δηλονότι Γεωργίου, ἐδεήθην αὐτοῦ, ὡς κἀγὼ Γεώργιος καὶ παιδιόθεν δοῦλος αὐτοῦ· καὶ ἀφυπνισθεὶς ἔδοξέ μοι, ὅτι εὐρέθην εἰς τὸν περικαλλῆ ναὸν τὸν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ τῶν Μαγγάνων ἐπονομαζόμενον, εἰς τὴν φιάλην ἰστάμενος καὶ φορῶν καὶ τὰ σίδηρα. Διερχομένου τοῦ βασιλέως, τάχα ἵνα

εις τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησίας ἀπέλθῃ, ἐδεήθη αὐτοῦ, ἵνα με ἐλευθερώσουν ἀπὸ τὰ σίδηρα· καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς διέβη ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἄρχων δέ τις νέος ἐπιστρέψας πρὸς ἐμὲ λέγει μοι: „Ὁρίσεν ὁ αὐθέντης ἡμῶν ὁ βασιλεὺς, ἵνα σε ἐκβάλουν ἀπὸ τὰ σίδηρα· ἐζήτησέ το γὰρ καὶ ἡ κυρία ἡμῶν δέσποινα”.

[19.2] Καὶ περὶ τὴν αὐγὴν αὐτὴν τῆς νυκτὸς ἐν ὥρᾳ ἀσυνήθει, ἰδοὺ οἱ τοῦ κουλᾶ ἄρχοντες καὶ ἕτεροι μετὰ σιδηρικῶν καὶ ἐκβάλλουσί με ἅπαντα τὰ σίδηρα· καὶ ἐξαιτιῶντας καὶ λέγουσιν, οὐχ ὅτι ἐχθρωδῶς ἔχουσι, καλῶς οὐδὲν με τρέφουσιν, ἀλλ’ ὅτι οὐκ ἔχουσιν. Καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἐλθόντες πάλιν ζητοῦσί με καὶ δέομαι τοῦ αὐθεντός μου διὰ γραφῆς, ὅτι νὰ ἐνδώσῃ νὰ ἐξέλθουν ἄρχοντες νὰ συντύχουν πρὸς συμβίβασιν, ὅπερ καὶ γέγονε.

[19.3] Καὶ συμβιβασθέντες δεδώκασιν αὐτῶ τὸ Σαραβάλε οὕτως, ὅτι νὰ σηκωθῶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ ὄσπῆτιον αὐτοῦ τὴν Γλαρέντζαν· καὶ μέχρι οὗλου Μαΐου εἰ μὲν ἔλθῃ ὁ μητροπολίτης καὶ αὐθέντης αὐτῶν, ποιήσει ἐκεῖνος, ὡς θέλει, εἰ δ’ οὖν, νὰ δώσωσιν τὸ κάστρον. Καὶ γεγονότων ὄρκων καὶ παραλαβόντος καὶ τὸ Σαραβάλε, τῇ ε-ἡ Μαΐου ἐκαβαλλίκευσε καὶ ἀπῆλθε μέχρι τῆς Σκλαβίτζας καὶ τοῦ Ριόλου τὰ ὄρια.

[19.4] Δι’ ἐμὲ δὲ ἐπαφῆκεν Ἰωάννην τὸν Ρωσατᾶν, ἵνα με ἐπάρῃ· σωζομένου γὰρ τοῦ ἐλευθερωθῆναί με ἔξουσι τὸ βέβαιον τὰ πραχθέντα. Καὶ

[19.4.3] ἐλευθερωθεὶς ἡμιθνής δὲ μόλις ἀπέσωσα, ἔνθα καὶ ὁ αὐθέντης μου, ὃς ἰδὼν με μετὰ χαρᾶς ὅτι πολλῆς, καὶ λύπης, τὸ μὲν ὅτι ἡμῖν οὕτως ἡμιθνής, τὸ δὲ ὅτι ἡλευθερώθην, καὶ ὀρίσας πολλοὺς λόγους πρὸς ἔπαινον, καὶ παραμυθίαν μου, ὡς ἀπῆλθον εἰς τὴν κατοῦναν μου, ἔφερόν με εὐεργεσίαν αὐτοῦ ταμπάριον διπλὸν χαμουχᾶν πράσινον ἀπὸ τὴν Λούκκαν ἀξιόλογον, μετὰ καὶ πρασίνης τζόχας καὶ καλῆς ἐνδεδυμένον, σκούφιαν

Θεσσαλονικαίαν μετὰ χρυσοκοκκίνου χασδίου ἐνδεδυμένην, καβάδι χρε-
μεζῆν χαμουχᾶν μετὰ βαρέου καταράχου ἐνδεδυμένον, κουρτζουβάκιν χα-
μουχᾶν χρυσὸν προύσινον καὶ φωτᾶν προύσινον καὶ σπαθὶν ἐγκεκοσμη-
μένον.

[19.5] Ἐπὶ τὴν αὐριον ἀπελθόντες εἰς τὴν Γλαρέντζαν, ἰδοὺ καὶ ἄρχων
τοῦ ἀμηρᾶ μετὰ τινὰς ὀλίγας ἡμέρας, λέγων ὅτι „ἡ Πάτρα δίδει με χα-
ράττι καὶ διαβαίνει ἰδική μου· σηκώθησαι οὖν ἀπ' αὐτῆς καὶ μηδὲν πο-
λιορκῆς αὐτήν· εἰ δ' οὖν, θέλομεν πέμψειν φωσάτον κατὰ σου”. Ὁ δ'
αὐθέντης μου πάλιν εἶπε πρὸς αὐτόν· „Ἡμεῖς ἠκούσαμεν, ὅτι θέλουν νὰ
δώσουν αὐτὴν τοὺς Καταλάνους· οὐδὲν οὖν ἐφάνη πρέπον ἐχθροὺς καὶ
τοῦ ἀδελφοῦ μου τοῦ μεγάλου ἀμηρᾶ καὶ ἡμῶν νὰ τοὺς ἀφήσωμεν νὰ
ἐπάρωσι τοιοῦτον κάστρον εἰς τὴν μέσην τοῦ τόπου μας. Διὰ τοῦτο ἀ-
πήλθομεν ἐκεῖ· καὶ ἐξετάσαντες τὸ πρᾶγμα, ἐστήσαμεν νὰ μηδὲν γένη-
ται. Καὶ ἰδοὺ, ὡς βλέπεις, ἐσηκώθημεν καὶ ἤλθομεν εἰς τὸ ὀσπίτιον ἡ-
μῶν· εἰς ὀλίγας οὖν ἡμέρας ἔχω σκοπὸν νὰ στέλλω τοῦτον δὴ τὸν ἄρ-

χοντα εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μέγαν ἀμηρᾶν”, -δεικνὺς ἐμέ, -„καὶ θέλει δηλώσειν καὶ τοὺς πλείονας ἡμῶν λόγους”. Ὁ δὲ Τοῦρκος ἀκούσας τούτους λόγους, ἔτι δὲ καὶ φιλοφρονηθεὶς καλῶς, ἀπῆλθε χαίρων.

[19.6] Ἐκείνου δὲ ἀπελθόντος, ὥρισεν ἐμέ· „Ἴδου προετοιμάζει τὰ πρὸς χρείαν τῆς ὁδοῦ”, μὴ εἰδότος μου πρότερον τὸ τυχόν. Ἐγὼ δ' ἀνέφερον αὐτῷ ὅτι „μόνον νὰ δώσῃ ὁ θεὸς νὰ μηδὲν ἔλθῃ ὁ μητροπολίτης καὶ νὰ δώσουν ἡμᾶς τὸ κάστρον, καὶ ἐγὼ νὰ ἀρῶσθῶ τί ποτε πλέον· ἀμὴ πάντα θέλω τὰ ἔξειν ἔτοιμα εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποδοχῆς σου”.

[19.7] Τῆς δὲ προθεσμίας ἐλθούσης καὶ τοῦ μητροπολίτου οὐκ ἐλθόντος, τῇ α-ῆ τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καβαλλικεύσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Πάτραν. Ἐν αὐταῖς οὖν ἡμέραις καὶ ὁ αὐθεντόπουλος κύρ Θωμᾶς τὸ τοῦ πρίγκιπος κεντυρίωνος κάστρον τὴν Χαλαντρίτζαν τοῦ καὶ μετέπειτα γεγονότος πενθεροῦ αὐτοῦ ἐπολιόρκει. Ὡς δὲ διήρχετο ὁ αὐθέντης μου καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν Πάτραν, κατελθὼν καὶ οὗτος δὴ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔμειναν ὁμοῦ εἰς τὴν Καμενίτζαν.

[19.8] Ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο καὶ ὁ εἰς τὴν Χαλαντρίτζαν τοῦ πρίγκιπος εὐρισκόμενος ἄρχων, ὁ Ἰωαννοῦτζος Μπαλότας, αἰτήσας ἀφίρωσιν, ἵνα ἔλθῃ καὶ προσκυνήσῃ ἀμφοτέρους τοὺς αὐθέντας· ἦλθε· καὶ ἐξελθόντος εὐθὺς ἐκβαλὼν τὰς τοῦ κάστρου κλεῖς δέδωκε ταύτας τῷ αὐθέντη μου τῷ δεσπότη, εἰπὼν· „Τοῦτο ἔνι κάστρον ἰδίως τοῦ αὐθέντη μου καὶ συγγάμβρου τῆς βασιλείας σου”· καὶ γὰρ ὁ τοῦ πρίγκιπος υἱὸς προαπῆρεν εἰς νόμιμον γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τῆς βασιλίσης κυρᾶς Θεοδώρας· -„καὶ ὥρισέ μοι, ἵνα παραδώσω τοῦτο αὐτήν”. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ· „Οὕτως ἔχει, ὅτι συγγενοῦς μοῦ ἐστὶν ὁ τόπος, ἀλλ' οὐ γνησιεστέρον τοῦ ἀδελ-

φοῦ μου· λοιπὸν προγενέστερον ἂν εἶχε ποιήσῃν τοῦτο καὶ ὁ ἀδελφός μου, ὡς εἰς ἐμόν, οὐδὲν ἤθελεν ἐπιχειρήσῃν τι, καὶ ἐγὼ εἰρηρικῶς ἤθελα εἶχειν αὐτὸ καὶ ὁ αὐθέντης σου ἀλλοτρόπως· ἀμὴ νῦν ἂν τὸ ἐπάρω, ἀναγκάζει νὰ διαφερώμεθα μετὰ τὸν ἀδελφόν μου· καὶ οὐδὲν τυχένει διὰ πολὺ τι, πολλῶ μᾶλλον διὰ τοσοῦτον· ἀλλ' ἄπελθε ἐν αὐτῷ καί, ὡς δύνασαι, ποίει”.

[19.9] Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσεν, ἐζήτησεν, ἵνα καλῶς ἐμβῆ εἰς τὸ κάστρον αὐτοῦ. Ὡρίσθη δ' ἐγὼ καὶ ἀπῆρα αὐτὸν μετὰ στρατιωτῶν καὶ ἀπερχόμην. Καὶ περὶ τὸ κάστρον εὔρεθεις Ῥαοῦλ ὁ Θωμᾶς ἐνόμισεν εὐκόλον εἶναι, ἵνα ἐπάρη αὐτὸν ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἰς κίνδυνον ἦλθε τοῦ γενέσθαι μέσον τῶν ἀδελφῶν μέγα τι μάχιμον καὶ λυπηρόν, ὅμως οὖν θεοῦ εὐδοκήσαντος, ἐκεῖνον μὲν καλῶς ἀπεκατέστησα εἰς τὸ κάστρον αὐτοῦ καὶ ἐγὼ καλῶς ἐπιστρέψας εὔρον τὸν αὐθέντην μου ἐν τῷ τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ναῶ καὶ τάφῳ ἀποσωθέντα τῇ δ-ῃ τοῦ Ἰουνίου ἀργά.

[19.10] Τῇ δὲ ε-ῃ πρωῒ τοῦ αὐτοῦ, ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος α-ῃ, ἐξελθόντες οἱ τοῦ κάστρου ἔκκριτοι καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἐλθόντες μέχρι καὶ τοῦ ῥηθέντος ναοῦ τοῦ ἀγίου, τῷ δεσπότῃ καὶ αὐθέντῃ μου προσεκύνησαν καὶ τὰς κλεῖς τοῦ κάστρου δεδώκασι. Καὶ καβαλλικεύσαντες μετὰ πλείστης ὅτι χαρᾶς καὶ τοῦ ἑνὸς μέρους καὶ τοῦ ἄλλου, ἐσέβημεν εἰς τὸ κάστρον καὶ μέχρι τῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου ὀσπιτίων ἀπλήθομεν, τῆς μὲν ὁδοῦ πάσης κατεστρωμένης πάντων ἀνθέων καὶ εὐκοσμίας καὶ ἀπὸ τὰ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ὀσπίτια πάντων ῥαινομένων διὰ ῥοδοσταγμάτων καὶ ῥόδων καὶ τριακονταφύλλων, ἀπὸ δ' ἄνωθεν τοῦ κουλᾶ διὰ σκευῶν καὶ τζαγρῶν κακῶς δεξιουμένων ἡμῶν, εἰ καὶ οὐδὲν τι ἔβλαψαν· οἱ γὰρ τοῦ μητροπολίτου κρατήσαντες τὸν κουλᾶν, ἔτι δὲ

καὶ τὰ ἀυθεντικὰ πλησίον αὐτοῦ ὀσπίτια καὶ σιταρχήσαντες καὶ ἀφιρώσαντες, κατέσχον ἐλπίζοντες [ὅτι] ἐλθόντος τοῦ μητροπολίτου διὰ τούτου

ἔξειν πάλιν, ἅπερ καὶ πρότερον εἶχον.

[19.11] Ἡμῶν δὲ ἐπὶ τὴν αὐριον συναχθέντων ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ναῶ καὶ παντὸς τοῦ τῆς χώρας λαοῦ, δεδώκασι ὄρκον, ὅτι νὰ ὦσι πιστοὶ δούλοι τοῦ ἀυθεντὸς ἡμῶν τοῦ δεσπότη. Καὶ ἐμὲ εἰς κεφαλήν αὐτῶν ἐζήτησαν· ἤκουσαν δὲ ὅτι „καὶ διὸ καὶ πλέον τούτου τὸν χρεωστοῦμεν καὶ διὰ τὴν ὑμῶν αἰτησιν θέλει εἶσθεν αὐτὸς εἰς κεφαλήν ὑμῶν”.

[20.1] Καὶ τῆ ἡ-η τοῦ Ἰουνίου μηνὸς περάσαντός μου εἰς τὸν Ναυπακτον, ἵνα εἰς τὸν βασιλέα πρῶτον ἀπέλθω, ἵνα κἀκεῖνος τὰ εἰς τὴν Πάτραν παρακολουθήσαντα μάθη, εἶτ' ἀπ' ἐκεῖσε μετὰ καὶ ἄρχοντος αὐτοῦ εἰς τὸν ἀμνηρᾶν. Καὶ γὰρ κατὰ τὴν δ-ην τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐν ἣ φθάσαντες ἐμείναμεν ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ναῶ, ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τὸν Ναυπακτον ἐπέρασαν δύο Τοῦρκοι, ὁ μὲν τοῦ ἀμνηρᾶ, ὁ δὲ τοῦ Τουραχάνη, λέγοντες ὀρισμόν, ὅτι τὴν Πάτραν ἵνα μὴ ἐπάρωμεν αὐτήν. Οἱ δὲ πάλιν ὑπέστρεψαν μετ' ἐμοῦ, ἀπολογίαν λαβόντες ὅτι „ἐπεὶ ὁ παρῶν ἄρχων ἐμοῦ ὑπάγει εἰς τὸν ἀδελφόν μου τὸν μέγαν ἀμνηρᾶν, ὡσὰν ὀρίση, θέλομεν ποιήσιν”.

[20.2] Ὡς οὖν περάσαντες ἐν τῷ Ναυπάκτῳ ἐμείναμεν, πρῶτ' σκοτίας ἔτι οὕσης, ἰδοὺ ἐκεῖσε καὶ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν μητροπολίτης Παντούλφω Μαλατέστας μετὰ κατεργοῦ Καταλανικοῦ ἦλθεν. Διερχόμενος γὰρ ὡς ἔμαθε περὶ τὰ νησύδρια τὰ μέσον τῆς ὁδοῦ, ὅτι ἐδόθη τὸ κάστρον πρὸς τὸν δεσπότην, ἐπίασε τὴν λιβέραν τοῦ μέρους τοῦ Ναυπάκτου, ἵνα πρῶτον τοῦτο καλῶς μάθη, ὡς ἐγένετο. Ἐδέησεν ἐπιμεῖναι κἀμοὶ ἐκεῖσε καὶ τὴν αὐριον, ἵνα πρῶτον μηνύσω τοῦτο τῷ αὐθέντῃ μου, ὅπερ καὶ γέγονε· καὶ

παρ' ἐμοῦ τοῦτο πρῶτον ἔμαθε· καὶ δεύτερον, ἵνα καὶ τις ὁ σκοπὸς αὐτοῦ

δὴ τοῦ μητροπολίτου, τὸ δυνατὸν, μάθω.

[20.3] Μέσου δὲ γενομένου καὶ τοῦ Περνάρδου Μαρτζέλλου ἐκείνου καπετάνου Ναυπάκτου, εἶδομεν καὶ ἀλλήλους· ὃν ἰδὼν ἐθαύμασα, ὅτι διέφερε πάντων ἀνθρώπων εἰς τὸ δυσειδῆ εἶναι. Ἐξετάζων οὖν ἐκεῖνος, τί βούλομαι ποιῆσαι εἰς τὸν ἀμηρᾶν, καὶ γὰρ ἐκεῖνον, τί κατὰ τῆς Πάτρας, ἀπῆρα ἐγὼ παρ' ἐκείνου τὸ δὴ λεγόμενον κουκουζέλα, ἐκεῖνος δὲ παρ'

[20.3.6] ἐμοῦ βρούα.

[20.4] Ὅμως δεδωκὼς ὁ μητροπολίτης τοῖς σκλάβοις χαρτία πρὸς τε τὸν ἀμηρᾶν καὶ τὸν Τουραχάνην, πολὺν λογισμὸν ἐνέβαλεν εἰς ἐμέ, μήποτε ὑπισχνεῖται δοῦναι καστέλλιά τινα τῆς Πάτρας, εἴπερ αὐτὸν βοηθήσῃ, ἵνα ἐπάρῃ αὐτήν, ἢ πολλὰ τινα χρήματα. Καὶ οὐκ ἔπαυσεν ὁ ἐμὸς λογισμὸς, ἕως οὗ πολλὰ κοπιάσας καὶ μεθύσας πολλάκις καὶ ἀκουσίως, ἐμέθυσα κάκεινους τοσοῦτον, ὅτι ἀπῆρα τοὺς τὰ χαρτία καὶ ἀνέγνωσα καὶ μετέγραψα· κάκεῖνα πάλιν ἐβούλωσα καὶ ἀφήκα.

[20.5] Ὡς δὲ ἔφθασα εἰς τὴν Πόλιν, ἐδόθη μοι συναποκρισιάρχης Μάρκος Παλαιολόγος ὁ Ἰαγρος, ὁ ὕστερον πρωτοστράτωρ, τότε δὲ πρωτοβεστιάριτης, πλέον ἀνατεθεὶς εἶναι κατὰ τῆς δουλείας μου ἢ ὑπερ αὐτῆς· οὐκ οἶδα δὲ ἄλλο τι αἴτιον, ἀλλ' ἢ τὸ „φθόνος οὐκ οἶδε προτιμᾶν τὸ συμφέρον”. Ἀπελθόντες δ' ὁμοῦ εἰς τὸν ἀμηρᾶν, ἀπῆραμεν ἀπολογίαν, ἵνα δώσωμεν αὐτήν οἷς εἶχον· ἀπολογησάμην οὖν τῷ τότε πρώτῳ βυζήρη καὶ ἄρχοντι, τῷ Μπραΐμ πασίᾳ, ὅτι „τοῦτο ἐγὼ τὸν αὐθέντη μου οὐδὲν τολμῶ, ἵνα εἶπω, ἀλλ' ἐπεὶ ἐκεῖνος ὅπωςδήποτε ἄρχοντα αὐτοῦ ἀπέστειλε πρὸς τὸν μέγαν αὐθέντην, ἰδοὺ ἅς ὀρίση καὶ ὁ αὐθέντης σκλάβον του καὶ ἅς ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ καὶ ἅς εἴπη τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ μεγάλου αὐθεντός”. Καὶ ἔστρεξε τοῦτο καὶ εἶπε· „Φρόνιμα καὶ καλὰ λέγετε”.

Τοῦ Ἰάγρου ἰδίως σκώπτοντος τοῦτο εἰς ἐμέ ὡς ἄπρακτον καὶ μόνον ἐπιζήμιον. Ἐγὼ δὲ θεοῦ εὐδοκοῦντος ἔπραξα τοῦτο καὶ ἀπήρα ἀρχοντόσκληρον· καὶ ἦν τοῦτο πρῶτον αἴτιον τοῦ λαβεῖν διόρθωσιν τὸ περὶ τῆς

Πάτρας.

[20.6] [Ἐν τε δ' αὐτῷ Ἰουλίῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανε καὶ ὁ δεσπότης ὁ Κάρουλος εἰς τὰ Ἰωάννινα.]

[20.7] Καὶ τῷ λη-ῷ ἔτει ἐν μηνὶ Σεπτεβρίῳ εἰς τοὺς Κρατικούς ἔπραξαν τὸ συνοικέσιον τοῦ ἀθηντοπούλου κυροῦ Θωμᾶ οἱ ἀτάδελφοι αὐτοῦ οἱ δεσπότης μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ πρίγκιπος Ἀσάνη Ζαχαρία τοῦ Κεντουρίωνος.

[20.8] Ἐν ᾧ δὴ μηνὶ καὶ γὰρ πάλιν ἐπανέστρεψα εἰς τὰ Τρίκαλα πρὸς τὸν Τουραχάνην καὶ τὴν περὶ τῆς Πάτρας δουλείαν τελείως διώρθωσα.

[20.9] Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἡ βασίλισσα κυρὰ Θεοδώρα εἰς τὸ Στάμηρον εὐρισκομένη ἀπέθανε, καταλείψασα λύπην πολλήν καὶ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν καλλίστην. Ἐτάφη δὲ μέχρι τινὸς εἰς μίαν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Γλαρέντζας· καὶ μετὰ ταῦτα ἀπήγαν αὐτὴν εἰς τὴν ἐν τῷ Μυζηθρᾷ τοῦ Ζωοδότου μονήν.

[20.10] Καὶ τῷ Ἰαννουαρίῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους εὐλογήθη καὶ ὁ ἀθηντόπουλος κύρ Θωμᾶς εἰς τὸν Μυζηθρᾶν κυρὰν Αἰκατερίναν, τὴν θυγατέρα τοῦ ῥηθέντος πρίγκιπος.

[21.1] Τῇ δὲ κς-ῆ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡμέρα καὶ ὥρα, ὅπου με ἐπίασαν οἱ Πατροηνοί, ἀπερχομένου μου εἰς τὸ δεσποτάτον ὡς ἀποκρισιαρίου, ζητήσῃ αὐτῶν ἕνεκα εἰρήνης τοῦ ἀνεψιοῦ δεσπότη τοῦ Καρούλου καὶ γυναικαδελφοῦ τοῦ ἀθηντός μου καὶ τῶν φυσικῶν υἱῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ Καρούλου· Ἐρκουλα καὶ Μενώνου, -ἐποίησαν γὰρ ἐνόρκους

συμφωνίας, ὅτι „εἴτι ἄρα διακρίνη ὁ ζητήσῃ ἡμῶν σταλεῖς ἄρχων τοῦ δεσπότης κυροῦ Κωνσταντίνου εἰς τὰ μέσα ἡμῶν διαφερόμενα, στέρξομεν καὶ ἀμφοτέρω τὰ μέρη,“ -κατὰ τὰ πλησίον νησύδρια τῆς Ἁγίας Μαύρας ἀπήρασί με οἱ Καταλάνοι μετὰ πολλῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ σκευῶν πολυτίμων ὄντα με. Καὶ κρατήσαντες μέχρι τινὸς καὶ ἀπαγαγόντες μέχρι καὶ τῆς Κεφαλλονίας, ὡς δῆθεν περάσοντες εἰς τὰ περὶ τὴν Νεάπολιν, τέλος ἐγυρίσαμεν εἰς τὴν Γλαρέντζαν καὶ ἐπούλησαν καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς σὺν ἐμοί.

[21.2] Ἐν ᾧ δὴ Μαρτίῳ μηνὶ καὶ ὁ ἀμηνῶς Μουράτμπεῖς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπῆρεν ἀπὸ τοὺς Βενετικούς πολέμῳ.

[21.3] Ὁ δὲ δεσπότης καὶ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντίνος, τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τὸν κουλᾶν τῆς Πάτρας ἀπῆρεν ἀπὸ λιμοῦ καὶ τῆς ἄλλης κακοπαθείας τῶν εὐρισκομένων ἐντὸς αὐτοῦ.

[21.4] Καὶ τῇ ιζ-ῆ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆραν οἱ Καταλάνοι τὴν Γλαρέντζαν, ἣν καὶ κρατήσαντες μέχρι τινὸς πάλιν ἐπούλησαν αὐτήν.

[21.5] Καὶ τῷ Αὐγούστῳ μηνὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπαναστρέψαντες οἱ ἀπὸ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου πρὸς τὸν πάπαν Μαρτίνον πρέσβεις ὁ τε Μάρκος ὁ Ἰαγρός καὶ μέγας στρατοπεδάρχης, καὶ ὁ μέγας πρωτοσύγγελος καὶ ἡγούμενος τῆς σεβασμίας βασιλικῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς Μακάριος ὁ Μακρὺς ὀνομαζόμενος, ἀνὴρ ἄριστος κατὰ τε λόγον καὶ ἀρετὴν καὶ σύνεσιν, ἐποίησαν ὀρισμῶν τοῦ βασιλέως δεσπότην τὸν αὐθεντόπουλον κύρ Θωμᾶν.

[21.6] Καὶ τῷ λθ-ῳ ἔτει μηνὶ Σεπτεβρίῳ εὐεργετήθη ἐγὼ τὸ κεφαλατικὸν τῆς Πάτρας.

[21.7] Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἀπῆρεν ὁ μπεϊλαρμπεῖς τῶν

Τουρκῶν ὁ Σινάνης τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν αὐτῶν περιοχὴν.

[21.8] Καὶ τῇ κζ-ῆ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ τῇ αὐτῇ, ἐν ἣ καὶ τὰ προγεγονότα μοι συνέβησαν, ἐδεξάμην καὶ τὸ ἀπεικταῖον ἐμοὶ μῆνυμα δι' ὀρισμοῦ τοῦ ἀθηντός μου ἀπὸ τὴν Βοστίτζαν, ὅτι τῇ τοῦ παρελθόντος Ἰαννουαρίου ζ-ῆ τέθηκε λοιμῶδει νόσῳ ὁ ἄριστος κάμοῦ φίλος ὁ Μακάριος καὶ ὦν καὶ καλούμενος ὁ Μακρύς, ὁ παρ' ὀφθαλμῶ μὲν πατριαρχικῶ ὑπερηφάνῳ καὶ ἀπλήστῳ ἀγαρικῇ καρδίᾳ αἰρετικός, παρὰ δὲ ὀφθαλμῶ παντοκρατορικῶ ἀκοιμήτῳ καὶ ἀληθείᾳ δικαζούσῃ ὀρθόδοξος. Ὅς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπανῆλθεν ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος ἔλαβε παρακινήσει καὶ συνεργεῖα ἰδικῇ μου· ὡς οἱ πάντες ἠπίσταντο. καὶ συνάρσει μὲν πρῶτον τοῦ παντοκράτορος θεοῦ, ἔπειτα δὲ σπουδῇ καὶ ἐπιμελείᾳ ἐμοῦ τε κάκείνου, πᾶν εἴ τι καλὸν καὶ πρὸς σύστασιν καὶ εὐκοσμίαν εἰς αὐτὴν μονὴν προεχώρησε.

[21.9] Καὶ τῷ τέλει τοῦ ἔαρος αὐτοῦ δὴ τοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ Τουραχάνης καὶ κατεχάλασε καὶ ἔτι τὸ Ἑξαμίλιον. Καὶ θανατικὸν ὅτι πολὺ εἰς τὴν Πάτραν ἐγένετο.

[21.10] Καὶ τῇ λα-ῆ Ἰαννουαρίου τοῦ μ-οῦ ἔτους ὀρισθεὶς ἀπῆλθον ἀποκρισιάριος εἰς τε τὸν βασιλέα, ἀφ' οὗ καὶ τὸ τοῦ πρωτοβεστιαρίτου τότε ὀφφίκιον εὐεργετήθη, καὶ εἰς τὸν ἀμηρᾶν.

[21.11] Ἐν ᾧ ἔτει κατὰ τὸν Μάρτιον μῆνα καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν τόπων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν καὶ δεσποτῶν κυροῦ Κωνσταντίνου καὶ κυροῦ Θωμᾶ ἐγένετο· καὶ ὁ μὲν ἀπῆρε τὰ Καλάβρυτα καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε τοῦ Κυροῦ Θωμᾶ, ὁ δὲ πάλιν τὴν Γλαρέντζαν καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδροῦσαν πάντα.

[21.12] Καὶ τῷ μα-φ ἔτει τέθηκεν ἡ τοῦ Μαλατέστα μὲν θυγάτηρ, γυνὴ δὲ τοῦ δεσπότη κυροῦ Θεοδώρου τοῦ πορφυρογεννήτου, κυρὰ Κλεώπη·

καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τοῦ Ζωοδότου μονῇ.

[21.13] Καὶ τῷ μβ-φ ἔτει Ἰαννουαρίου ζ-η πάλιν ἀπῆλθον ἀποκρισιάριοι εἰς τε τὸν Ἀντώνιον καὶ αὐθέντην τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς τὸν ἀμηρῶν καὶ εἰς τὸν βασιλέα.

[21.14] Ἐν ᾧ δὴ Ἰαννουαρίῳ τῇ κθ-η αὐτοῦ νυκτὸς ὥρα γ-η ἐπυρπόλησε τὸν ἐν Βλαχέρναις εἰς ὄνομα τῆς θεομήτορος περικαλλῆ καὶ θεῖον ναὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπερ ἀκηκόαμεν ἐκεῖσε ἀπερχόμενοι εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Μεστὸν ὀνομαζόμενον τῇ α-η Φευρουαρίου, ὥρα μετὰ ἐσπερινὸν τῆς δεσποτικῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς. Καὶ ἐλογισάμεθα αὐτὸ ψεῦδος, ἐπεὶ ὁ εἰρηκῶς οὐκ ἐγνώσθη καὶ διελθόντες εἰς τὸ ἔμπροσθεν μονὰς ε' καὶ οὐδὲν περὶ τούτου ἀκούσαντες, τῇ εἰς τὸν Ῥαιδεστὸν ζ-η μονῇ ἡμῶν ἐμάθομεν τοῦτο ἀκριβῶς, ὅπως καὶ ὅποτε ἐγένετο, ὅπερ παρὰδοξον.

[22.1] Καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους τοῦ μγ-ου ἔτους ἀπέθανε καὶ

[22.1.2] ὁ Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν αὐθέντης κύρ Ἀντώνιος Ντελαντζιόλης καὶ ζητήσει τῆς ἐκείνου γυναικὸς ἐστάλην ἐγὼ μετὰ ἐνόρκου ἀργυροβούλου

καὶ πολλῶν στρατιωτῶν, ἵνα παραλάβω τὴν Ἀθήναν καὶ ἄλλον εἰς τὸν Μορέαν αὐτῇ δώσω τόπον, ὅπόσον καὶ ὅποιον φαίνεται μοι· προλαβόντος δὲ τοῦ Τουραχάνη καὶ τὴν Θήβαν ἀποκλείσαντος, ἦν καὶ ἀπῆρε μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἄπρακτος ἐγύρισα ἀπὸ τὸ Ἑξαμίλιον, τοῦτο παρεγγε-
λίαν ἔχοντος μου.

[22.2] Εἰς δὲ τὰ Στυλάρια εὐρισκομένου τοῦ δεσπότη καὶ αὐθεντός μου καὶ τὰ τῆς πραγματείας κάτεργα Βενετικά ἐκδεχομένου, ἵνα ἐμβὰς εἰς τὴν Πόλιν ἀπέλθῃ, ἰδοὺ καγὼ ἄπρακτος ἔφθασα. Καὶ ἐμβὰς καγὼ ἀπερχόμεθα· καὶ εἰς τὴν Εὐριπὸν φθάσαντες, ἐφάνη καλὸν καὶ ἐστάλην εἰς τὸν Τουραχάνην, εἰς τὴν Θήβαν εὐρισκόμενον καὶ τὴν δουλείαν τὴν περὶ τῆς Ἀθήνας ἐδηλοποίησα αὐτῷ.

[22.3] Καὶ ἐπληροφόρησέ μοι μεθ' ὄρκου, ὅτι „διὰ τὴν πρὸς τὸν δεσπότην καὶ σὲ ἐγνωριμίαν καὶ ἀγάπην, καλῶς καὶ προθύμως ἤθελα παραχωρήσει, ἵναπραχθῇ τοῦτο, ἂν εἶχα ἐξεύρειν τι πρὸ τοῦ ἐξελεθῆναι με ἀπὸ τὸ ὄσπίτιόν μου καὶ ἐλθεῖν ἐνταῦθα, ἐπεὶ ὀρισμῶ τοῦ μεγάλου αὐθεντός οὐδὲν ἐποίησα τοῦτο· καὶ εὐρισκομένου εἰς τὸ ὄσπίτιόν μου, εἶχον πολλὰ σκεπάσματα, νῦν δὲ πλέον σκέπασμά τι οὐκ ἔχω”. Φιλοφρονηθεὶς δὲ φιλοτίμως παρ' ἐκείνου καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ φέροντος εἰς προσκύνησίν μου, καὶ παραδοὺς αὐτοὺς πρὸς ἐμὲ καὶ τὸν αὐθέντην μου, ἐξ ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ νῦν πολὺς καὶ μέγας Ἀμάρης, ἐπανέστρεψα κακείθεν ἄπρακτος.

[22.4] Καὶ ἐπεὶ προλαβόντες οἱ ἐν τῷ Εὐρίπῳ ἐσήκωσαν τὸ γεοφύριον, καὶ ἀκουσίως ἐμείναμεν εἰς τὰς ἔξω τοῦ γεοφυρίου πέτρας· διεβιβάσαμεν οὖν τοιαύτην νύκταν ἀπὸ τε κρούς, -κθ-ἦ ἦν τοῦ Αὐγούστου, -ἀπὸ τε πείνας, ἀπὸ τε ξηρότητος τῶν πετρῶν, ἀπὸ τε φόβου καὶ κλεπτῶν τῶν ἀπὸ τοῦ φωσάτου τοῦ Τουραχάνη διὰ τὰ ξένα ἄλογα, ἃ ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ κάστρῳ ἐδανεισάμεθα, ὅτι παροιμία ἐγένετο ἐπὶ κακῶ τοῖς μετ' ἐμοῦ τότε

οὔσιν εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον.

[22.5] Αναβάντες οὖν εἰς τὰ κάτεργα ἐπὶ τὴν αὖριον, τῇ κγ-ῆ τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ μδ-ου ἔτους εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐφθάσαμεν.

[22.6] Καὶ τῇ κε-ῆ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ἡ τοῦ Παρασπονδύλου μεγάλου δουκὸς θυγατέρα Ζωὴ μετὰ κατέργου βασιλικοῦ, ὁποῦ ἐστάλη μετὰ Παλαιολόγον τὸν Μανουήλ, ἵνα φέρωσιν αὐτήν· ἦν δὲ καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας εὐλογήθη αὐτὴν ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος.

[22.7] Μεθ' οὗ δὲ κατέργου ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν καὶ ὁ δεσπότης κύρ Θεόδωρος, ἵνα ἐκεῖνος εἰς τὴν πόλιν εὐρίσκειται καὶ διάδοχος, ὡς δεύτερος ἀδελφός, τῆς βασιλείας. Ὁ καὶ βασιλεὺς ἔστεργε μὲν ἀκουσίως, ἐπεὶ τὸν κύρ Κωνσταντῖνον τὸν αὐθέντην μου, -πολλάκις με ἐπληροφόρησε καὶ ἐνόρκως ὡς ἐν μυστηρίῳ, -ἠγάπα καὶ ἤθελεν, ὡς καὶ ὁ λόγος προῶν δηλώσει.

[22.8] Ἐπεὶ δὲ οὕτως παρηκολούθησεν, ἐσπούδαζεν, ἵνα εἰς τὸν Μορέαν τοὺς τρεῖς ἄλλου ἀδελφοὺς ἐγκατοικήσῃ. Ὁ γοῦν αὐθέντης μου πάλιν ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ κυροῦ Θωμᾶ τοῦ δεσπότη, -ἦν γὰρ εἰς τὴν πόλιν μεθ' ἡμῶν ὁ πρῶτος ἄρχων τοῦ ὀσπιτίου ἐκεῖνου Ραοῦλ Μιχαήλ ὁ Ἰσης, -ἐσπούδαζον, ἵνα οἱ δύο μὲν σὺν τῷ βασιλεῖ εὐρίσκωνται εἰς τὴν πόλιν, οὗτοι δὲ οἱ δύο αὐθένται εἰς τὸν Μορέαν.

[22.9] Διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους διέβη ἀπὸ τῆς Πόλεως εἰς τὸν Μορέαν ὁ δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος ὡς φυγὰς μετὰ γαλιώτου καὶ ἐγὼ ἐστάλην παρ' αὐτοῦ εἰς τὸν ἀμηνῶν διὰ ταύτην δὲ τὴν δουλείαν, ἵνα αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτὸν ἔχωσι. Καὶ ἀπῆλθον καὶ καλῶς ὠκονόμησα τὰ ἀνατεθειμένα· καὶ διὰ τῆς στερεᾶς εἰς τὸν Μορέαν ἔφ-

θασα.

[22.10] Εὐρον δὲ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ αὐθέντας ἔχοντας ὄχλησιν μάχης μεγάλης. Καὶ γὰρ ὄπισθεν τοῦ κυριοῦ Κωνσταντίνου καὶ αὐθεντός μου σταλείς μετὰ κατέργου καὶ ὁ κύρ Θεόδωρος ἐμάχετο τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ, ὡς καὶ φωσάτων συναχθέντων ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι καὶ πόλεμον μερικοῦ μέσον αὐτῶν γεγονότος.

[22.11] Τῷ με-φ ἔτει καὶ ἀποκρισιαρίων ἀποσταλέντων παρὰ τοῦ βασιλέως, -ῆσαν δὲ ὁ καλὸς κἀγαθὸς Διονύσιος ἱερομόναχος, ὁ χρηματίσας καὶ μητροπολίτης Σάρδεων, καὶ Δισύπατος Γεώργιος, -τὴν μάχην ἀπὸ μέρους κατεπράυναν. Τέλος δὲ πάλιν ἄλλων ἐλθόντων ἀποκρισιαρίων τοῦ βασιλέως, Γρηγορίου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ, τοῦ χρηματίσαντος ὕστερον καὶ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ αὐτοῦ δὴ πάλιν Γεωργίου τοῦ Δισυπάτου, συνεβίβασαν, ἵνα ὁ μὲν αὐθέντης μου δεσπότης κύρ Κωνσταντῖνος ἀπέλθῃ καὶ ἔνι εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ κύρ Θεόδωρος καὶ κύρ Θωμᾶς οἱ δεσπότες εἰς τὸν Μορέαν.

[22.12] Καὶ τῇ ε-η Σεπτεβρίου τοῦ μC-ου ἔτους διέβημεν ἀπὸ τῆς Πάτρας διὰ τῆς στερεᾶς εἰς τὸν Εὐρίπον μετὰ τοῦ αὐθεντός μου λέγω, καὶ ἐσέβημεν εἰς κάτεργον Βενέτικον ἀπὸ τὸ καστέλλιον τῆς Εὐρίπου τὴν Κάρουστον. Ἐν ᾧ δὴ κατέργω ἦν καὶ ὁ ποτε μὲν ἐν τῇ Πάτρᾳ κανόνικος Μάρκος, ὅταν ἀπήλθομεν κατ' αὐτῆς, γεγονώς δὲ λεγάτος παρὰ τοῦ πάπα Εὐγενίου τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ καὶ παρ' ἐκείνου καὶ ἀποκρισιάρχος εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ τῇ κδ-η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Σεπτεβρίου ἀπεσώθημεν εἰς τὴν Πόλιν.

[23.1] Καὶ τῇ κζ-η Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους διέβη ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ δεσπότη κυροῦ Δημητρίου καὶ πολλῶν ἀρχόντων τῆς συγκλήτου καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ πάντων

σχεδὸν τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων διὰ τὴν μελετηθεῖσαν, ὡς μὴ
ῶφελε, σύνοδον.

[23.2] Καὶ οὐ λέγω τοῦτο διὰ τὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα, ταῦτα γὰρ παρ'
ἄλλοις ἐδόθησαν κρίνεισθαι ἐμοὶ δ' ἀρκεῖ ἡ πατρικὴ μου διαδοχὴ τῆς
πίστεως, καὶ ὅτι οὐδέποτε παρὰ τινος τῶν τοῦ μέρους ἐκείνου ἤκουσα,
ὅτι τὸ ἡμῶν κακόν, ἀλλὰ καλὸν καὶ ἀρχαῖον, καὶ τὸ ἐκείνων οὐ κακόν,
ἀλλὰ καλόν.

[23.3] Καὶ νὰ εἶπω, ὡς ἐν παραδείγματι, ὅτι τὴν Μέσην ὁδὸν τῆς πόλεως,
τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον, διέρχομαι πολλοὺς χρόνους μετὰ τινων, δι'
ἧς ἐκαταντῶμεν εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν. Εἶτα μετὰ τινος καιροῦς εὐρέθη
παρὰ τινων καὶ ἄλλη ὁδὸς καταντῶσα, ὡς λέγουσι, καὶ αὕτη ἐκεῖ· καὶ
νὰ μὲ παροτρύνωσιν, ὅτι „ἐλθε καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἧς εὕρομεν· καὶ
γὰρ, εἰ καὶ ἔστιν αὕτη, ὅπου ἀπέρχη, καλὴ καὶ ἀρχαία καὶ ἡμῖν ἀρχη-
θεν σὺν ὑμῖν γνωστὴ καὶ διερχομένη, ἀλλὰ καὶ αὕτη, ἣν εὕρομεν νῦν,
καλὴ ἔστιν“. Ἐγὼ δὲ νὰ ἀκούω παρὰ μὲν τῶν, ὅτι καλὴ ἔστι, παρὰ δὲ
τῶν, ὅτι οὐ καλὴ, διὰ τί νὰ μὴδὲν εἶπω· „Μετ' εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἀπέρ-
χεσθε καλῶς εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, ὁπόθεν βούλεσθε· ἐγὼ δὲ πάλιν θέ-
λω διέρχεσθαι διὰ τῆς ὁδοῦ, ἣν καὶ μεθ' ὑμῶν πολὺν τινα χρόνον διερ-
χόμεν καὶ καλὴν αὐτὴν καὶ παρ' ὑμῶν καὶ τῶν προγόνων μου μαρτυρου-
μένην καὶ διερχομένην“.

[23.4] Οὐ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν εἶπον τὸ „ὡς μὴ ὠφελεν“, ἤθελα γὰρ
νὰ εἶχε γενεῖν καλῶς ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν καὶ νὰ μὲ ἔλιπεν ὁ εἶς τῶν
ὀφθαλμῶν μου, ἀλλὰ διὰ τὸ ὅτι ἦν καὶ αὕτη ἡ τῆς συνόδου δουλεία
αἰτία μία καὶ πρώτη καὶ μεγάλη εἰς τὸ νὰ γένηται ἢ κατὰ τῆς Πόλεως
τῶν ἀσεβῶν ἔφοδος καὶ ἀπὸ ταύτην πάλιν ἡ πολιορκία καὶ ἡ αἰχμαλω-
σία καὶ τοιαύτη καὶ τοσαύτη συμφορὰ ἡμῶν.

[23.5] Καὶ ἀκούσατε λόγους ἀληθεῖς, τὴν αὐτοαλήθειαν προβαλομένου μου μάρτυρα. Εἶπεν ὁ ἀοίδιμος βασιλεὺς πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν βα-

[23.5.3] σιλέα κύρ Ἰωάννην, μόνος πρὸς μόνον, ἵσταμένου καὶ ἐμοῦ μόνου ἔμπρο-

σθεν αὐτῶν, ἐμπεσόντος λόγου περὶ τῆς συνόδου· „Υἱέ μου, βεβαίως καὶ ἀληθῶς ἐπιστάμεθα ἐκ μέσης τῆς καρδίας δὴ τῶν ἀσεβῶν, ὅτι πολλὰ τοὺς φοβεῖ, μὴ συμφωνήσωμεν καὶ ἐνωθῶμεν μὲ τοὺς Φράγκους· ἔχουν το γὰρ, ὅτι, ἂν τοῦτο γένηται, θέλει γενεῖν μέγα τι κακὸν εἰς αὐτοὺς παρὰ τῶν τῆς Δύσεως Χριστιανῶν δι' ἡμᾶς.

[23.6] Λοιπὸν τὸ περὶ τῆς συνόδου, μελέτα μὲν αὐτὸ καὶ ἀνακάτωνα, καὶ μάλισθ' ὅταν ἔχῃς χρεῖαν τινα φοβῆσαι τοὺς ἀσεβεῖς· τὸ δὲ νὰ ποιήσης, αὐτήν, μηδὲν ἐπιχειρησθῆς αὐτό, διότι οὐδὲν βλέπω τοὺς ἡμετέρους, ὅτι εἰσὶν ἀρμόδιοι πρὸς τὸ εὐρεῖν τινα τρόπον ἐνώσεως καὶ εἰρήνης καὶ ὁμονοίας, ἀλλ' ὅτι νὰ τοὺς ἐπιστρέψουν εἰς τὸ νὰ ἔσμεν ὡς ἀρχῆθεν. Τούτου δὲ ἀδύνατον ὄντος σχεδόν, φοβοῦμαι μὴ καὶ χειρὸν σχίσμα γένηται· καὶ ἰδοὺ ἀπεσκεπάσθημεν εἰς τοὺς ἀσεβεῖς”.

[23.7] Τοῦ δὲ βασιλέως, ὡς ἔδοξε, μὴ δεξαμένου τὸν λόγον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μηδὲν εἰπὼν, ἀναστὰς ἀπῆλθε. Καὶ μικρὸν σύννους γεγωνῶς ὁ μακαρίτης καὶ ἀοίδιμος πατὴρ αὐτοῦ, ἐμβλέψας πρὸς ἐμὲ ὀρίζει· „Ὁ βασιλεὺς ὁ υἱὸς μου ἔνι μὲν ἀρμοδίως βασιλεῖ, οὐ τοῦ παρόντος δὲ καιροῦ. Βλέπει γὰρ καὶ φρονεῖ μεγάλα καὶ τοιαῦτα, οἷα οἱ καιροὶ ἔχρηζον τῆς εὐημερίας τῶν προγόνων ἡμῶν· ἄμην σήμερον, ὡσὰν παρακολουθοῦσιν εἰς ἡμᾶς τὰ πράγματα, οὐ βασιλέα θέλει ἡ ἡμῶν ἀρχή, ἀλλ' οἰκονόμον· καὶ φοβοῦμαι, μήποτε ἐκ τῶν ἐνθυμημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ γένηται χαλασμός τοῦ ὄσπιτίου τούτου. Προεῖδον γὰρ καὶ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτοῦ καὶ τὰ ἐδόξαζε κατορθῶσαι μὲ τὸν Μουσταφᾶν, καὶ εἶδον

καὶ τὰ τέλη τῶν κατορθωμάτων, εἰς τι κίνδυνον μᾶς ἔφερον”.

[23.8] Ἐτερον βεβαιοῦν τὴν ποτε βουλήν τοῦ ἀοιδίμου πατρὸς αὐτοῦ. Ὡς ἐστάθη, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὴν σύνοδον, ἐστάλη εἰς τὸν ἀμηρᾶν ἀποκρισιάρχης Ἀνδρόνικος ὁ Ἰαγρος, δηλῶσαι τοῦτο πρὸς ἐκεῖνον ὡς τάχα φίλον καὶ ἀδελφόν. Κακεῖνος ἀπελογήσατο, ὅτι „οὐδέν μοι φαίνεται καλὸν νὰ ὑπάγῃ νὰ κοπιάσῃ τοσοῦτον καὶ νὰ ἐξοδιάσῃ καὶ τί νὰ κερδίσῃ; Ἴδου ἐγώ, καὶ ἐὰν ἔχῃ χρεῖαν καὶ ἄσπρων δι' ἐξοδὸν καὶ εἰσόδημα καὶ ἄλλο τι πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ, ἕτοιμός εἰμι νὰ τὸν θεραπεύσω”. Καὶ ἐγένετο πολὺς λόγος καὶ βουλή, πότερον νὰ γένηται τὸ τοῦ ἀμηρᾶ, ἢ νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν σύνοδον. Καὶ ἐγένετο, ὅπερ ἠθέλεν ὁ βασιλεὺς ἢ μᾶλλον ἢ κακὴ τύχη.

[23.9] Ἐξελεθόντος οὖν τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ἀπερχομένου, ἐβουλευσατο ὁ ἀμηρᾶς, ὅτι νὰ ποιήσῃ μάχην τὴν Πόλιν καὶ νὰ πέμψῃ φασάτον κατ' αὐτῆς· οὐ τοσοῦτον, ὅτι νὰ ἐπάρῃ αὐτήν, ὅσον ἵνα ποιήσῃ τὸν βασιλέα νὰ ἐπιστρέψῃ.

[23.10] Καὶ τοῦτο ἐβεβαιώθη καὶ ἐστάθη παρὰ πάντων τῶν αὐτοῦ ἄνευ μόνου τοῦ Χαλὶλ πασία, ὅστις ἀντέστη λέγων, ὅτι „μᾶλλον μὲν οὖν αἴτιον θέλει εἶσθαι, ἐὰν ποιήσῃς μάχην τὴν Πόλιν, ἵνα ὁ βασιλεὺς εἴπῃ τοὺς Φράγκους ἀπὸ ἀνάγκης, ὅτι „ὅπερ λέγετε, στέργω το”. Καὶ ἰδοὺ ἐγένετο, ὅπερ φοβούμεθα· ἀμὴ ἄφες το καὶ ἰδὲ τὸ τί θέλει πράξῃ. Καὶ εἰ μὲν ὁμονοήσουν, σὺ ἀγάπην ἔχεις μετ' ἐκείνους καὶ ὄρκους· εἰς τὸ ἔμπροσθεν πάλιν, ὡς ἂν βλέπῃς, θέλεις πράττειν. Εἰ δὲ μᾶλλον οὐδὲν ὁμονοήσουν, τότε μᾶλλον ἐξέβῃ ὁ λογισμὸς καὶ μὲ πλέον θάρρος ποιήσῃ τὸ θέλεις”. Καὶ αὕτη ἡ βουλή τὸν μὲν ἀμηρᾶν τοῦ σκοποῦ ἐκώλυσεν.

[23.11] Πρὸ δὲ τοῦ Χαλὶλ πασία τὴν βουλήν δόντος τοῦ καιροῦ μαθεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ τὴν ἄλλων, ὁ αὐθέντης μου ὁ δεσπότης καὶ οἱ ἄρχοντες ἐξώρ-

θωσαν τὸν Παλαιολόγον Θωμᾶν καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπέστειλαν. Καὶ
λογισμὸς καὶ τρικυμία τοῖς ἐν τῇ Πόλει περιέπεσεν ὅτι πλείστη, ἕως
οὗ πάλιν ἐμάθομεν τὴν ἰσχύσασαν βουλήν τοῦ Χαλίλ πασῖα.

[23.12] Καὶ ἰδοὺ ἐκμαρτυρία τοῦ „ὡς μὴ ὄφελε γενέσθαι τὴν σύνοδον“.
Αφίημι γὰρ τὰ ἀλλὰ, ἃ παρηκολούθησαν ἀπὸ τούτου.

[24.1] Τοῦ δὲ αὐτοῦ μζ-ου ἔτους τῇ κζ-ῆ τοῦ Ἰαννουαρίου μη-
νὸς εὐλογήθη ἐγὼ Ἑλένην, τὴν θυγατέραν τοῦ ἐπὶ κανικλείου Ἀλεξίου
Παλαιολόγου τοῦ Τζαμπλάκωνος.

[24.2] Καὶ Μαῖω α-ῆ τοῦ μζ-ου ἔτους ἐγεννήθη μοι ὁ υἱὸς Ἰωάννης,
ὄν καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος ἀνεγέννησε διὰ
τοῦ θείου βαπτίσματος, ὁ καὶ πρὸ τοῦ ἡμᾶς στεφανώσας.

[24.3] Καὶ Δεκεμβρίω ιζ-ῆ τοῦ μη-ου ἔτους ἀπέθανεν ἡ δέσποινα κυρὰ
Μαρία ἢ ἀπὸ Τραπεζοῦντας· καὶ τῇ α-ῆ Ἰαννουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ
ἔτους ἀπέθανεν ἡ δέσποινα Εὐγενία, ἡ τοῦ Γατελιούζη θυγάτηρ· αἱ καὶ
ἐτάφησαν ἐν τῇ τοῦ Παντοκράτορος μονῆ, καὶ σφοδροῦ εἶ πέρ ποτε χει-
μῶνος τότε γενομένου. Καὶ τῇ ιζ-ῆ τοῦ αὐτοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς ἀπέ-
θανεν ἡ βασίλισσα κυρὰ Ζωὴ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τῆς Κυραμάρθας μονῆ.

[24.4] Καὶ τὸν Φευρουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπανέστρεψαν εἰς τὴν Πό-
λιν ἀπὸ τῆς συνόδου ὁ τε βασιλεὺς καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ ἀπελθόντες
πάντες ἄλλοι, τοῦ πατριάρχου καὶ μόνον καὶ τοῦ καλοῦ καγαθοῦ Σάρδεων
κάμοι πλεῖστα φίλων ἐκεῖσε τελευτησάντων, τούτου μὲν εἰς Φερόραριαν,
τοῦ δὲ πατριάρχου ἐν Φλωρεντία ὕστερον.

[24.5] Καὶ τῇ κζ-ῆ Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῇ λαμπρᾷ κυριακῇ ἐγεν-
νήθη μοι ὁ δεύτερος υἱὸς Ἀλέξιος, ὃς καὶ ἐπέζησεν ἡμέρας καὶ μόνον λ’.

[24.6] Καὶ τὸ ἕαρ τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐγεγόνει καὶ πατριάρχης ὁ πρό-
τερον Κυζίκου κύρ Μητροφάνης.

[24.7] Καὶ τῆς Γ-ῆς Δεκεμβρίου τοῦ μθ-ου ἔτους ὀρισθεὶς ἀπῆλθον εἰς τὴν νῆσον Λέσβον καὶ κατέστησα τὸ συμπενθέριον καὶ ἐποίησα καὶ μνηστείαν γάμου μετὰ κυρᾶς Αἰκατερίνης τῆς θυγατρὸς αὐθεντὸς τῆς Μιτυλήνης καὶ τῶν ἐξῆς κυροῦ Ντωρῆ Παλαιολόγου τοῦ Γατελιούζη.

[24.8] Καὶ τῆς ιΓ-ῆς Ἀπριλλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆς λαμπρᾶς πάλιν κυριακῆς ἐγεννήθη μοι θυγάτηρ ἡ Θάμαρ, ἣν ἀνεδέξατο καὶ αὐτὴν ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ὁ αὐθέντης μου ὁ δεσπότης κύριος Κωνσταντῖνος.

[24.9] Καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας λαβὼν τὴν αὐτοῦ θυγατέραν Ἀσανῖναν τὴν Θεοδώραν Παῦλος ὁ Ἀσάνης ἔφυγεν ἀπὸ τῆς Πόλεως καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Μεσέμβριαν καὶ δέδωκεν αὐτὴν εἰς νόμιμον γυναῖκα τῷ δεσπότῃ κύριῳ Δημητρίῳ.

[24.10] Καὶ τῆς κζ-ῆς τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μιτυλήνην μετὰ κατέργων βασιλικῶν καὶ εὐλογήθη ὁ αὐθέντης μου δηλονότι τὴν ῥηθειῶσαν κυρὰν Αἰκατερίναν Γατελιούζεναν, καπετανίου ὄντος εἰς τὰ κάτεργα τοῦ μετὰ ταῦτα γεγονότος μεγάλου δουκὸς Λουκᾶ τοῦ Νοταρᾶ.

[24.11] Καὶ τὸν Σεπτέβριον μῆνα τοῦ ν-ου ἔτους καταλείψας ἐκεῖσε εἰς τὸν αὐτῆς πατέρα τὴν βασίλισσαν καὶ γυνὴν αὐτοῦ ὁ αὐθέντης μου δηλονότι, ἦλθομεν εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τὰ αὐτὰ κάτεργα καὶ τῆς Μιτυλήνης ἑτέρου ἑνός.

[25.1] Καὶ τῆς κ-ῆς Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὀρισθεὶς διέβην ἐγὼ εἰς τὸν ἀμυρᾶν καὶ τὸν βασιλέα ἀποκρισιάρη, ἔχοντος μου καὶ ἀπόκρυφον μυστήριον, ὅτι, ἐὰν ἐνδώσῃ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεύς, νὰ ἀπέλθω εἰς τὸν δεσπότην κύριον Δημήτριον ἄνω εἰς τὴν Μεσέμβριαν καὶ δώσω πρὸς ἐκεῖνον ἅπαντα τὸν τόπον, ὃν ὁ αὐθέντης μου εἰς τὸν Μορέαν εἶχεν, αὐτὸς δὲ πάλιν ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν ἔχη τὴν Σηλύβριαν καὶ τὸν πρόωγον

τόπον αὐτοῦ Μεσέμβριαν καὶ τὰ ἄλλα ἕως τῶν Δέρκων, καὶ εἰς ἐλπίδα
εἶναι τῆς βασιλείας, ὡς ἡγάπα ὁ βασιλεύς, ἐκεῖσε εὐρισκόμενον. Ὁ δὴ
καλῶς ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεύς, τὸν Ἰαννουάριον μῆνα εἰς τὴν Μεσέμ-
βριαν πρὸς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον ἀπῆλθον. Ἐκεῖνος δὲ ἐνεργῶν
[25.1.11] τὰ κατὰ τῆς πόλεως, ἢ μᾶλλον τὰ κατ' ἐκείνου, ἀπέπεμψέ με ἄπρακτον.

[25.2] Ἐν ᾧ μηνὶ καὶ ἀποπληξία δεινῆ περιπεσὼν Παῦλος ὁ Ἀσάνης
ἐναπέψυξεν.

[25.3] Ἐμοῦ δ' ἐπιστρέψαντος εἰς τὴν πόλιν καὶ προσμένοντος ὀρι-
σμῶ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἐπιστρέψαι εἰς τὸν αὐθέντην μου, τῇ κγ-ῆ
τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπηλάλησε μετὰ Τουρκῶν καὶ
ἀπέκλεισε καὶ ἔφθειρε τὰ τῆς πόλεως ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος. Ἐν
ᾧ δὴ μηνὶ καὶ ἡμέρᾳ ἐγεννήθη αὐτῶ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ.

[25.4] Καὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐρχομένου τοῦ αὐθεντός
μου καὶ δεσπότη κυροῦ Κωνσταντίνου εἰς βοήθειαν τῆς πόλεως καὶ διὰ
τῆς Μιτυλήνης διελθόντος καὶ λαβόντος καὶ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα τὴν βα-
σίλισσαν, εἰς τὴν Λήμνον ἦλθε· καὶ εὐρεθέντος ἐκεῖσε ἐπολεμήθη εἰς
τὸν Κότζηνον ἡμέρας πολλὰς ὑπὸ τοῦ στόλου παντός τῶν Τουρκῶν.
Ἀπελθόντος δ' ἀπράκτου τοῦ στόλου βοηθεία θεοῦ, ἡ βασίλισσα ἀπὸ
τῆς περιστάσεως ἀσθενήσασα καὶ ἐκτροωθεῖσα τὸν Αὐγουστον τοῦ αὐτοῦ
ἔτους εἰς τὸ Παλεόκαστρον τοῦ αὐτοῦ νησίου τῆς Λήμνου ἀπέθανε καὶ
ἐτάφη.

[25.5] Καὶ τῇ ιδ-ῆ τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ να-ου ἔτους ἐγεννήθη μοι
ὁ ἕτερος υἱὸς Ἀλέξιος.

[25.6] Καὶ τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν ὁ δε-
σπότης καὶ αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος· καὶ τῇ α-ῆ Μαρτίου ἔλαβεν
ἀπὸ τὸν βασιλέα τὴν Σηλύβριαν καὶ ἀπέστειλεν ἐμὲ ἐκεῖσε εἰς κεφαλὴν,

ἵνα καὶ ἀπὸ τὸν ἀμνηρᾶν καὶ τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον καὶ αὐτὸν δὴ
τὸν δεδωκότα βασιλέα προστάξας φυλάττω.

[25.7] Καὶ τὸν Ιούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν Φραγκό-
πουλος ὁ πρωτοστράτωρ· καὶ ὀρισθεὶς καὶ γὰρ ἀπὸ τὴν Σηλύβριαν εἰς τὴν
Πόλιν ἦλθον. Καὶ συμφωνίαι γεγόνασιν, ὅτι ὁ μὲν δεσπότης καὶ αὐθέν-
της μου εἰς τὸν Μορέαν ἀπέλθη καὶ τὸν τόπον πάντα τοῦ δεσπότης κυ-
ροῦ Θεοδώρου λάβη, ἐκεῖνος δὲ εἰς τὴν πόλιν ἔλθη καὶ τὴν Σηλύβριαν
λάβη· ἃ δὴ καὶ ἐγένετο.

[26.1] Καὶ τῆ 1-ῃ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ νβ-ου ἔτους μετὰ καρα-
βίου ἐξελθόντος ἀπὸ τῆς Πόλεως τοῦ αὐθεντός μου καὶ δεσπότης καὶ
ἀπελθόντος εἰς τὸν Μορέαν, καὶ πάλιν μετ' αὐτοῦ δὴ τοῦ καραβίου ὁ
δεσπότης κύρ Θεόδωρος τὸν Δεκέμβριον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς τὴν
Πόλιν ἀπέσωσε. Καὶ τὸν Μάρτιον παρέδωκα ἐγὼ πρὸς αὐτὸν τὴν Ση-
λύβριαν.

[26.2] Καὶ ἐμβάντος μου εἰς καράβιον τοῦ ἀπὸ τὴν Κρήτην Ὑαλινᾶ
Αντωνίου εἰς τὴν τοῦ Εὐρίπου Κάρυστον ἐπάφηκέ με. Καὶ τῆ 7-ῃ τοῦ
Ιουνίου διὰ τῆς στερεᾶς ὁδοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἔφθασα, πολλὰ τοῦ δε-
σπότης κυροῦ Θεοδώρου ζητοῦντός με καὶ παροτρύνοντος, ἵνα καὶ τὴν
Σηλύβριαν ἔχω καὶ τῶν πρώτων αὐτοῦ ὑποχειρίων εὐρίσκωμαι.

[26.3] Διερχόμενος δὲ εὖρον καὶ τὸ Ἑξαμίλιον κτισθὲν παρὰ τοῦ αὐ-
θεντός μου καὶ δεσπότης τῷ παρελθόντι καιρῷ τοῦ ἔαρος.

[26.4] Φθάσαντός μου οὖν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, μετὰ τινος ἡμέρας ὀλί-
γας, τοῦ καρδινάλιου καὶ βιτζεκαντζελλαρίου καὶ λεγάτου καθολικοῦ
τοῦ πάπα ἀπερχομένου μετὰ πολλῶν κατέργων εἰς τὴν Πόλιν διὰ τὴν
κατὰ τῶν ἀσεβῶν τοῦ ῥηγὸς τῆς Οὐγγαρίας ἐξέλευσιν, ἐστάλην καὶ ἐγὼ
πάλιν ἀποκρισιάρης πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τὸν ἀμνηρᾶν καὶ αὐ-

τὸν δὴ τὸν ῥήγαν, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὸν λεγαῖτον καὶ πρὸς τὸν καπετάνιον
Αλωῖζω Λορδᾶν δι' ἀναγκαίας δουλείας, πρὸς οὗ προβῶσι τὰ πράγματα.

[26.5] Καὶ διερχομένου μου τὴν Κόρινθον τῇ λ-ῆ τοῦ Αὐγούστου, ἵνα
εἰς τὸν Εὐριπον τὰ κάτεργα τῆς ἀρμάτας φθάσω, εὗρον θαπτόμενον τὸν
καλὸν κάγαθὸν Κορίνθου Μάρκον, ὃς καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμῶν ἐγεννήθη
καὶ μεθ' ἡμῶν ἀνετράφη· καὶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ τῆς μητρυιᾶς αὐτοῦ πολλὰ
πιεζόμενος μεγάλας θεραπείας παρὰ τῶν γεννητόρων μου εὗρισκεν, εἰ
καὶ ἀναγκασθεὶς ἀπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ ἔφυγεν ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ
καὶ εἰς τὴν τῶν Ξανθοπούλων μονὴν ἀπῆλθε καὶ τοιοῦτος χρήσιμος ἀπε-
κατεστάθη.

[26.6] Φθάσας οὖν ἐγὼ εἰς τὸν Εὐριπον, τὰ δὲ κάτεργα οὐ φθάσας δι'
ἄλλου πλευσίμου εἰς τὴν Λῆμνον ἀπεσώθην κάκεισε εὐρῶν κάτεργον βα-
σιλικὸν εἰς τὴν Πόλιν ἀπεσώθην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ νγ-ου
ἔτους.

[26.7] Τῷ δὲ αὐτῷ μηνὶ ια-ῆ ὁ ῥήξ τῆς Οὐγγαρίας ἐσκοτώθη παρὰ τοῦ
ἀμηρᾶ εἰς τὴν Βάρναν.

[26.8] Καὶ τῇ ιζ-ῆ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεγόνει παγκό-
σμιος καύσων καὶ ἄξιος μνήμης.

[26.9] Ἐν ᾧ δὴ θέρει καὶ ὁ πνευματικὸς κύρ Γρηγόριος πατριάρχης
ἐγεγόνει.

[26.10] Καὶ τῇ ιε-ῆ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεννήθη
μοὶ ὁ υἱὸς Ἀνδρόνικος, ὃς ἔζησεν ἡμέρας καὶ μόνον ὀκτώ.

[27.1] Καὶ τῷ νδ-ῷ ἔτει Δεκεμβρίῳ μηνὶ πρὸς τέλος, ἐλθόν-
τος μου εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τῶν τῆς πραγματείας Βενετικῶν κατέργων,
Σεπτεβρίου α-ῆ τοῦ νε-ου ἔτους εὐεργετήθη τὸ κεφαλατίκιον τοῦ Μυ-
ζηθρᾶ μετὰ καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτόν, ἤγουν Κουλαῖ, Ἐβραϊκῆς, Τρύ-

πης, Τζεραμίου, Πακοτῶν καὶ Σκλαβοχωρίου καὶ μετὰ πάντων τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ὡς οὐκ εἶχεν ἄλλος τις οὕτως πώποτε τὸ τοῦ Μυζηθρᾶ κεφαλατίκιον.

[27.2] Ὡρισέ μοι δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι „ἐγὼ δέδωκά σοι τὸν Μυζηθρᾶν εἰς κεφαλατίκιον καὶ διὰ τὴν σὴν καλὴν δουλοσύνην καὶ τὴν ἐμὴν πρὸς σὲ ἀναδοχὴν καὶ ἀγάπην, καὶ ὅτι θέλω νὰ ἔνι καὶ τοῦτο ἔν ὡς ἡ Κόρινθος καὶ ἡ Πάτρα, ὧν τὴν μὲν ἔχει ὁ Καντακουζηνὸς Ἰωάννης, τὴν δὲ Ἀλέξιος ὁ Λάσκαρις.

[27.3] Καὶ γίνωσκε, ὅτι ἕτερον μεσάζοντα οὐδὲν θέλω ποιήσῃν πάρεξ αὐτὸν δὴ τὸν Εὐδαιμονοϊωάννην, ὃν ἔχω· ἀλλ' οὐδὲ ἐνταῦθα θέλω εὐρίσκεισθαι αἰεὶ, ἀμὴ θέλω διέρχεσθαι τὸν τόπον μου διὰ πολλὰ ὠφέλιμα.

[27.4] Καὶ ὅταν μὲν εὐρίσκωμαι εἰς τὴν Κόρινθον, θέλω πράττειν τὰς ἐμας δουλείας καὶ τὰς τοῦ τόπου ἐκείνου μετὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τοῦ Εὐδαιμονοϊωάννου· ὅταν δὲ εἰς τὴν Πάτραν ἀπέλθω, πάλιν μὲ τὸν Λάσκαριν καὶ τὸν Εὐδαιμονοϊωάννην, καταλιμπάνων τὸν Καντακουζηνὸν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἶμι ἐνταῦθα, μετὰ σοῦ καὶ τοῦ Εὐδαιμονοϊωάννου.

[27.5] Καὶ ἄλλο, ὅτι, ὅταν σὺν θεῶ ἔξω καὶ γυναῖκαν, διὰ σοῦ θέλω ἔξῃν αὐτὴν καὶ ἐνταῦθα τὸν πλείονα χρόνον θέλω διαβιβάζειν καὶ θέλεις εἶσθαι καὶ σὺ ὁ πλέον ἐγνώριμος αὐτῆς εἰς τὰ τῆς θεραπείας αὐτῆς.

[27.6] Νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι πρὸς οἰκοδομὴν καλίω τοῦ Ἑξαμιλίου· σὺ δὲ ἐνταῦθα εὐρισκόμενος ἄρχε καλῶς τὴν ἀρχὴν σου καὶ παῦσαι τὰς ἀδικίας καὶ τὰς πολλὰς ἀρχὰς τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων καὶ ποιήσον πάντας τοὺς ἐνταῦθα, ἵνα σὲ μόνον ἔχωσιν ἀρχὴν ὡς ἐμὲ μόνον ἀυθέντην.” Προσκυνήσαντός μου οὖν αὐτῷ καὶ εὐχαριστήσαντος, ἀπῆλθεν εἰς

τὸ Ἑξαμίλιον τῆ η-η τοῦ αὐτοῦ Σεπτεβρίου μηνός.

[28.1] Τὸν δὲ Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς
Γλαρέντζας ἡ θυγάτηρ κυροῦ Θωμᾶ τοῦ δεσπότη κυρὰ Ἑλένη, ἵνα ἀπέλ-
θη εἰς τὴν Σερβίαν καὶ Λάζαρον τὸν υἱὸν κυροῦ Γιούργη δεσπότη ἄν-
δρα λάβη· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

[28.2] Καὶ διὰ τοῦτο καὶ δεσπότην καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Λάζαρον ὁ βασι-
λεὺς κύρ Ἰωάννης διὰ τοῦ Φιλανθρωπινοῦ Γεωργίου τετίμηκε.

[28.3] Τῇ δὲ κζ-ῃ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ ἀμη-
ρᾶς κατὰ Ἑξαμιλίου καὶ τῇ ι-ῃ Δεκεμβρίου ἀπῆρεν αὐτὸ καὶ τὸ ἐχά-
λασε· καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ καὶ ἕως εἰς τὴν Πάτραν, τὴν χώραν καὶ τὴν
μόνην ἀπῆρε καὶ κατέκαυσε καὶ ἠφάνισε.

[28.4] Καὶ τὸν Αὐγούστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστάλην πάλιν ἐγὼ εἰς τὴν
Πόλιν καὶ δι' ἄλλας μὲν δουλείας καὶ διὰ τὴν εἰς τὴν Τραπεζοῦνταν καὶ

[28.4.3] τὴν Γοτθίαν συνοικεσίου διὰ τοῦ αὐθεντός μου δουλείαν, ἐπεὶ προεσύν-
τυχαν ἀπ' ἐκεῖσε, εἰς ἃ μέρη καὶ ἱερομόναχον τὸν Ἰσίδωρον, τὸν ὕστε-
ρον χρηματίσαντα καὶ Ἀθηνῶν, καὶ ἀνθρώπους μου ἔστειλα καὶ ἔγραψα.

[28.5] Καὶ προσμένοντός μου ἐκεῖ, τὸν Ἰούνιον τοῦ νζ-ου ἔτους ἀπέ-
θανεν ἀπὸ λοιμώδους νοσήματος εἰς τὴν Σηλυμβρίαν ὁ δεσπότης κύρ
Θεόδωρος· καὶ φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν Πόλιν ἔθαψαν ἐν τῇ τοῦ Παντο-
κράτορος μονῇ.

[28.6] Καὶ τῇ ιε-ῃ τοῦ Αὐγούστου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπέθανεν
ἐμοὶ ὁ υἱὸς Ἀλέξιος, ζήσας χρόνους ε' καὶ μῆνας ια', θάνατος καὶ σφό-
δρα μου καθήψατο, οὐκ εἰδότης μου τοῦ ἀθλίου τὰ μέλλοντά μοι συμ-
βῆσεσθαι λυπηρότερα.

[28.7] Καὶ τῇ λα-ῃ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ νζ-ου ἔτους ἀπέθανε
καὶ ὁ βασιλεὺς κύρ Ἰωάννης χρονῶν ὑπάρχων νζ' καὶ μηνῶν ι' καὶ ἡμε-
ρῶν ιε'. Καὶ ἐτάφη τῇ α-ῃ Νοεμβρίου εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκρά-

τορος, αὐτοκρατορήσας χρόνους κγ' καὶ μῆνας γ' καὶ ἡμέρας ι'.

[29.1] Καὶ τῆ ιγ-η τοῦ αὐτοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἦλθεν εἰς τὴν

Πόλιν μετὰ καραβίου ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς, οὐκ εἰδὼς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ περὶ τὴν Καλλίπολιν διερχόμενος ἀκούσας αὐτόν.

[29.2] Ἐκείνου δὲ ἐλθόντος ἔπαυσαν πολλῶ πλέον, ἅπερ ὁ δεσπότης

κύρ Δημήτριος ἢ μάλλον οἱ αὐτοῦ σφετεριζόμενοι ἐνεργοῦσαν, ἵνα βασιλεύση, τὸν οὐχὶ καὶ δεσπότην καὶ πορφυρογέννητον παρὰ τῶν Κων-

σταντινοπολιτῶν ἄξιον ὄντα κρίνεσθαι, ζῶντος τοῦ πρώτου καὶ τοιούτου ἀδελφοῦ, τοῦ καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς πρωτεύοντος ἄνευ τοῦ δυστυχῆς εἶναι.

Ὅμως τὸ πρέπον καὶ δίκαιον ἴσχυσαν ὀρισμῶ τῆς ἀγίας δεσποίνας καὶ

τῶν υἱῶν αὐτῆς τῶν δεσποτῶν καὶ ἀρχόντων βουλῆ καὶ γνώμη.

[29.3] Τῆς ζ-η τοῦ Δεκεμβρίου ἀπῆλθον ἐγὼ ἀποκρισιάρης εἰς τὸν ἀμη-

ρᾶν, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ τὸ πρωτεῖον τοῦ χρόνου

καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐν τῇ Πόλει σχεδὸν πάντων τὸν κύρ Κωνσταντῖνον εἰς βασιλέα κρίνουσι, καὶ νὰ ἐπίσταται τοῦτο κάκεινος δὴ ὁ

ἀμηρᾶς, ὅπερ καὶ ἔστερξε καὶ ἀπεδέξατο· καὶ μετὰ τιμῆς καὶ δώρων κάμει

ἀπέπεμψε.

[29.4] Τὰς αὐτὰς δὲ ἡμέρας καὶ ἄρχοντες ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὸν Μο-

ρέαν ἐστάλησαν Ἀλέξιος Φιλανθρωπινὸς ὁ Λάσκαρις, -ὸς ἐστάλη εἰς

τὴν πόλιν παρὰ τοῦ ἀθροιστῆς ἡμῶν μετὰ τοῦ δεσπότη κυροῦ Θωμᾶ ὑπὲρ

τῶν δουλειῶν αὐτοῦ δὴ τοῦ δεσπότη εἰς τὸν βασιλέα καὶ αὐτὸς ἐπιμελη-

θῆναι, -καὶ Μανουὴλ Παλαιολόγος ὁ Ἰαγρός καὶ βασιλέα πεποιήκασιν

εἰς τὸν Μυζηθρᾶν τῆς ζ-η Ἰαννουαρίου τὸν δεσπότην κύρ Κωνσταντῖνον.

[29.5] Καὶ τῆς ιβ-α τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθε καὶ εἰς

τὴν Πόλιν μετὰ καραβίου καταλανικοῦ καὶ παρὰ πάντων ἀσπασίως ἐ-

δέχθη.

[29.6] Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς Πόλεως ὁ δεσπότης, ὁ πορφυρογέννητος τιμηθεὶς κύρ Θωμᾶς καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μορέαν.

[29.7] Καὶ τῇ α-ῆ Σεπτεβρίου τοῦ νη-ου ἔτους ἐξῆλθε καὶ ὁ δεσπότης καὶ πορφυρογέννητος κύρ Δημήτριος καὶ ἀπῆλθε κάκεινος εἰς τὸν Μορέαν, εἰς τὴν Πόλιν συμβιβασθέντων ἔμπροσθεν τῆς κυρίας καὶ ἀγίας μητρὸς αὐτῶν καὶ τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ καὶ ἡμῶν τῶν ἐκκρίτων ἀρχόντων καὶ ὄρκους πεποιηκότων, οὓς καὶ κακῶς ἔστερξαν καὶ κακῶς ἀπέλαβον, ὡς εἶδον ὕστερον καγῶ, εἰ καί, πῶς πρὸς ἀλλήλους διετέθησαν, οὔτε τῶν ἀναγκαίων διηγεῖσθαι, οὔτε ἐν τῇ πόλει εὐρισκόμην, ἵνα καλῶς αὐτὰ ἐπίσταμαι.

[30.1] Τῇ γὰρ ιδ-ῆ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐστάλην ἐγὼ εἰς τε τὸν τῆς Ἰβηρίας μέπεν, ἡγουν βασιλέα Γεώργιον, καὶ τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος κύρ Ἰωάννην τὸν Κομνηνὸν μετὰ χαρίτων ἀξιολόγων καὶ παρασκευῆς ὅτι πολλῆς καὶ καλῆς, μετὰ ἀρχοντοπούλων καὶ στρατιωτῶν καὶ ἱερομονάχων καὶ ψαλτῶν καὶ ἰατρῶν καὶ τεχνιτῶν κρατούντων καὶ ὄργανον· οἱ καὶ ἤκουον ὄνομα μὲν αὐτό, τί δέ ἐστιν, οὐκ εἶδον καὶ ἐπιθυμοῦσαν ἰδεῖν καὶ ἄκουσαι οἱ Ἰβηρες. καὶ διὰ τοῦτο

καὶ συνέντευχον ἐκ τῶν περὰ τῶν αὐτῆς δὴ τῆς Ἰβηρίας, ἵνα ἀκούσωσιν
αὐτοῦ.

[30.2] Ἀπῆλθον δὲ διὰ συμπεθέριον, ὅπου ἄρα με φανῆ ἐκ τῶν δύο
γενῶν. Ἐδέησεν οὖν, ἵνα διὰ τὸ ἀναίτιόν μου πλέον δηλώσω τῷ αὐθέν-
τη μου τῷ βασιλεῖ τὰ καλὰ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ τὰ ἐναντία· καὶ
πάλιν, ὡσὰν ὀρίσει. Καὶ ἔστειλα γραφὰς μετὰ ἀνθρώπων, καὶ πάλιν ἄλ-
λους ὁ αὐθέντης μου ἀπολογησάμενος· καὶ ἐρχόμενοι περὶ τὴν Ἀμισὸν
ἐναυάγησαν. Καὶ ἕως οὗ νὰ μάθῃ τοῦτο ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς νὰ
στείλῃ ἄλλους, διεβίβασα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα χρόνους β' παρὰ ἡμέρας λ'.

[30.3] Εὐρισκομένου μου οὖν ἐκεῖσε τῆ κγ-η Μαρτίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ
ἔτους τέθνηκεν ἡ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένη ἀοιδίμος καὶ ἀγία δέ-
σποινα, ἡ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονομασθεῖσα Ὑπο-
μονὴ μοναχὴ· καὶ ἐτάφη εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος πλησίον τοῦ
μακαρίτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως καὶ ἀνδρὸς αὐτῆς.

[30.4] Καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ νθ-ου ἔτους ἀπέθανεν ὁ ἀμηνῶς ὁ Μου-
ράτης. Καὶ τοῦτο οὐκ ἀκούσαντός μου εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ὡς ἦλθον εἰς
τὴν Τραπεζοῦντα λέγει μοι ὁ βασιλεὺς „Ἄρχον ἀποκρισιάρη, νὰ σε
εἴπωμεν καλὰ μαντάτα, μόνον νὰ μᾶς δώσης τὰ συγχαρίκια”. Καὶ ἀνα-
στάς προσεκύνησα εἰπὼν „Νὰ ποιήσῃ ὁ θεὸς πολυχρόνιον τὴν βασι-
λείαν σου, ὅπου πᾶσι τρόποις εὐεργετεῖς ἡμῖν καὶ θέλεις εὐεργετήσῃιν
καὶ νῦν τὰ καλὰ μαντάτα. Ἀμὴ ἡμεῖς τι ἄξιον ἔχομεν νὰ ἀποδώσωμεν
τῇ βασιλείᾳ σου”; Καὶ λέγει μοι τὸν θάνατον τοῦ ἀμηνῶ καὶ ὅτι ἐγένετο
καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐθέντης καὶ δέδωκε πολλὰ τὸν βασιλέα καὶ ἔστερξεν,
ἵνα ἔχῃ καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν μετὰ τοῦ πατρὸς του εἶχε τὸ ὀσπίτιον ἐκεῖνο.

[30.5] Καὶ ἀκούσας τοῦτο ἐγενόμην ἄφωνος καὶ οὕτως ὀδυνηθεὶς, ὡσπερ
νὰ μὲ ἔλεγεν θάνατον τῶν ἐμῶν φιλάτων· καὶ μέχρι τινὸς καταφιάσας

λέγω „Δέσποτά μου, τοῦτο οὐ χαριέν μαντάτον, ἀλλὰ καὶ ὀδυνὸν λίαν”.

Καὶ λέγει „Πῶς καλέ”; Καὶ εἶπον „Διότι ἐκεῖνος ἦν γέρον καὶ τὸ κατὰ τῆς Πόλεως ἀπεπειράσθη αὐτῷ καὶ πλέον οὐδὲν ἤθελεν ἐπιχειρισθεῖν τοιοῦτόν τι, ἀλλ’ ἤθελε μόνον τὴν ἀγάπην καὶ εἰρήνην· ἀμὴ οὗτος, ὅπου ἐγένετο νῦν αὐθέντης, ἔνι νέος καὶ παιδιόθεν ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν, νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ ἐπαπειλῆται, ὅτι θέλει ποιῆσειν τὰ καὶ τὰ κατὰ τῶν

Χριστιανῶν.

[30.6] Καὶ ἡ Πόλις, ἥπερ ἄλλοτε ἔνι ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τοῦ αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως, τοῦ γαμβροῦ σου, ἠπορημένη καὶ χρέος εἰς τὰ εἰσοδήματα ἐκείνης πολὺ καὶ ἀπορία εἰς πάντα. Καὶ ὁ αὐθέντης μου ὁ βασιλεὺς νέος αὐθέντης καὶ θέλει καιρὸν εἰρηνικόν, νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ ἐκείνης· καὶ ἂν παραχωρήσῃ ὁ θεὸς νὰ νικηθῇ ἀπὸ τῆς νεότητος αὐτοῦ καὶ κακίας καὶ νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τῆς Πόλεως, οὐκ οἶδα, τί νὰ γένηται; Ναί, ἂν εἶχεν εὐδοκήσειν ὁ θεός, νὰ ἀπέθνησκεν οὗτος, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἰδοὺ εὐφρόσυνος κατὰ ἀλήθειαν ἀγγελία, ἐπεὶ ἄλλον οὐκ εἶχε καὶ ἀπὸ τῆς λύπης ἤθελε γενεῖν καὶ ἀσθενέστερος καὶ ὀλιγοχροσιώτερος· καὶ μέσον τούτου ἤθελεν ἀναρῶσθῆναι καὶ τὸ ὀσπίτιον ἐκεῖνο καί, ἀποθανόντος ἐκεῖνου, ἤθελεν ὑπάγειν εἰς προτίμησιν μεγάλην.” Καὶ λέγει μοι „Σὺ ἦσαι καὶ τῶν φρονίμων καὶ τῶν πρώτων ἀρχόντων τοῦ ὀσπιτίου ἐκεῖνου καὶ θέλεις γινώσκειν καὶ εἰς τὰ τοιαῦτα καλίω ὅμως ὁ θεὸς δυνατὸς ἔνι νὰ τὸ ποιῆσῃ διὰ καλόν.” Καὶ εἶπον „Οὕτως ἔνι, ὡς ὀρίζεις”.

Καὶ ἀπέμεινεν εἰς ἐκεῖνον.

[31.1] Ἐγὼ δὲ ὡς ἤκουσα τοῦτο καὶ ὅτι ἡ γυνὴ τοῦ ἀμηρᾶ, ἡ θυγάτηρ δεσπότης Σερβίας, ἐντίμως καὶ καλῶς ἐπανέστρεψεν εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῆς, ἐπεὶ ἐγὼ ἔμελλον μείναι εἰς τὴν Τραπεζοῦντα διὰ αἷτια πολλά, πλεύσιμον δὲ ἀπερχόμενον εἰς τὴν Πόλιν, ἔστελλον καὶ ἄλογα καὶ

παιδιά δύο, ἅτινα ὁ βασιλεὺς Ἰβηρίας ἀπελθὼν περὶ τὸ Σαμαχὶν ἐκρού-
σευσε καὶ ἔστειλέ μοι χάριν, καὶ ἄλλα τινά, ἃ καὶ ἐχαρίσθημεν καὶ ἐκ-
τησάμεθα ἀλλοτρόπως· καθίσας ἔγραψα πρὸς τὸν αὐθέντην μου τὸν βα-
σιλέα, ὅσα καὶ εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἔπραξα καὶ ὅσα εἰς τὴν Τραπεζοῦντα
ὑποπτεύω, ὅτι μέλλω πράξειν, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκεῖσε προσμονῆς.

[31.2] Ἐγραψα καὶ ἑτέραν ἀναφορὰν, περὶ ᾧν μέλλω δηλώσειν· καὶ δούς
τὰς γραφὰς ἐνὶ τῶν σὺν ἐμοὶ ἀρχοντοπούλων ἔστειλα αὐτὸν παραγγείλας,
ὅτι „τὴν μὲν μίαν δὸς τῷ αὐθέντη ἡμῶν βασιλεῖ, ὡσὰν προσκυνήσεως αὐτῷ·
καὶ διὰ στόματος πάντα καθ' ἡμᾶς ἀνάφερε· ἐπὶ δὲ τὴν αὐριον δὸς τὴν
ἑτέραν”.

[31.3] Ἐγραφε δὲ οὕτως· „Εγὼ ἔμαθον τὸν θάνατον τοῦ ἀμηρᾶ, φθά-
σας ἐνταῦθα εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, παρὰ τοῦ βασιλέως· ἔμαθον καὶ τῆς
ἐξαδέλφης αὐτοῦ τῆς ἀμηρίσσης ἐπαναστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς
γονεῖς αὐτῆς. Λοιπὸν συλλογισάμενος, φαίνεται μοι κάλλιον καὶ ὠφέλι-
μον εἰς πολλὰ τὸ ἐκείνης, ἂν τὸ εὖρης νὰ τὸ πράξης παρὰ τὰ ἐνταῦθα.

[31.4] Τέσσαρα γὰρ μόνον εὐρίσκω τὰ προσιστάμενα· τὸ ἕλαττον τοῦ
γένους, τῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν συγγένειαν, τὸ ὅτι εἶχεν ἄνδρα καὶ δ-ον
ὅτι ἐνὶ χρόνου πλείονος καὶ ἐνὶ λογισμῶς, μήποτε ἐλθόντος καιροῦ τοῦ
τεκεῖν παιδίον κινδυνεύσει, ὡς οἱ φυσικοὶ γράφουσιν, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον ἐπισυμβαίνει.

[31.5] Λοιπὸν περὶ τοῦ πρώτου λέγω, ὅτι οὐδὲν ἐνὶ παράδοξον, ἐπεὶ
οὐδὲν ἐνὶ ἐλάττονος γένους τῆς κυρίας μου καὶ ἀοιδίμου μητρός σου·
περὶ τοῦ δευτέρου, καὶ ἂν ὅλως ἐλπίζωμεν, ὅτι τὸ τῆς Τραπεζοῦντος,
ἂν γένηται, θέλει συγχωρήσει αὐτὸ ἢ ἐκκλησία, δοθέντων χρημάτων εἰς
τε τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς, πολλῶ μᾶλλον θέλει συγχωρή-
σει τὸ τοῦ δεσπότη Σερβίας, ὅπου τὸν ἐντρέπονται καὶ χρεωστοῦσι το-

σαύτας χάριτας καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ καὶ μοναχοὶ καὶ πτωχοί.

[31.6] Περὶ δὲ τοῦ τρίτου καὶ οὐδὲν ἔνι παράδοξον, ἐπεὶ καὶ ἡ δέσποινα κυρὰ Εὐδοκία ἄνδρα προεῖχε Τουρκον καὶ μικροῦ καὶ ὀλίγου τόπου αὐθέντην καὶ παιδία μετ' ἐκεῖνον ἐποίησεν· ἀπῆρε δὲ αὐτὴν εἰς γυναῖκαν ὁ πάππος σου. Αὕτη δὲ ἦν τοιούτου μεγάλου αὐθεντὸς γυνὴ καὶ οὐδὲ κἄν μετ' ἐκεῖνον, ὡς ἠκούομεν, ἔμεινε. Περὶ δὲ τοῦ δ-ου, καὶ τοῦτο ἄς ἔνι εἰς θεὸν καὶ ὡσὰν τοῦτο εὐδοκίση.

[31.7] Ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς τὰ ἄλλα πάντα θέλει εἶσθεν συμφερώτερον καὶ οἱ γονεῖς περιχαρῶς θέλουν δέξεσθαι τοῦτο, στείλέ τινα ἢ τῶν τοῦ ὀσπίτιου σου ἢ τῶν μοναχῶν καὶ ἄς ἴδῃ τι περὶ τούτου· καὶ μηδὲν γένηται ἀναβολή, ἀλλὰ προᾶξαι αὐτό”.

[31.8] Ἀποσωθέντων οὖν τῶν γραμματοκομιστῶν ἐν τῇ Πόλει τῇ κη-η Μαΐου, τοῦ δὲ βασιλέως ὄντος εἰς χοιροκυνήγιον, ὡς ἐλαλήθη, ὅτι ἦλθον οἱ εἰς τὴν Ἰβηρίαν, σχολάσας ἦλθεν οἰκοθεν, χαίρων διὰ τὴν τῆς Σερβίας δουλείαν, ὡς παρακατιῶν ὁ λόγος δηλώσει.

[31.9] Ἔτυχε δὲ ὅτι τὴν αὐτὴν δὴ τῆς κη-ης ἔσπεραν φαίνεται μοι καθ' ὕπνου, ὅτι ἔφθασα εἰς τὴν Πόλιν καὶ πεσόντος μου ἀσπάσασθαι τοὺς βασιλέως πόδας, οὐκ ἀφῆκέ με, ἀλλ' ἐπιλαβὼν ἐφίλησέ με τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ ἔξυπνος γενόμενος λέγω τοὺς περὶ ἐμὲ ὑπνοῦντας· „Τὸ καὶ τὸ νῦν ἔδοξέ μοι καθ' ὕπνου καὶ ἐνθυμείσθε τὴν ἡμέραν”.

[31.10] Ὁ γοῦν αὐθέντης μου καὶ βασιλεὺς εἰδὼς, ὅτι οὐκ ἦλθον ἐγώ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σὺν ἐμοί, καὶ τὴν πρώτην γραφὴν ἀνέγνωσε, περίλυπος ἐγένετο καὶ ἐδυσφόρει καὶ τὴν ἐμὴν κατηγορεῖ βραδύτητα. Ὡς δ' ἐπὶ τὴν αὐριον τὴν ἄλλην γραφὴν ἀνέγνω, ἰδοὺ ἀπέμεινεν ἀρκετός, ὡς εἰ ἤρχομην κἀγώ. Καὶ εὐθὺς οικονομήσας Μανουὴλ τὸν Παλαιολόγον, τὸν

ἀνεψιὸν Καντακουζηνῆς τῆς πρωτοστρατορίσσης, ἔστειλεν εἰς τὴν Σερβίαν καὶ ἐδοκιμάσθη τὸ περὶ τούτου· καὶ ἤκουσαν οἱ γονεῖς αὐτῆς ἠδέως τὸν λόγον καὶ ἐτοίμως εἶχον καὶ πρὸς τὸ ἔργον.

[31.11] Ἄλλ' εὐρέθη, ὅτι ἡ ἀμήρισσα ἐδεήθη τοῦ θεοῦ καὶ ἔταξεν, ἵνα, εἰ διὰ τινος τρόπου ἐλευθερώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὀσπίτιον τοῦ τάχα ἀνδρός αὐτῆς, ἄνδρα ἕτερον εἰς ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν νὰ μὴδὲ ἐπάρῃ, ἀλλὰ νὰ μένῃ ἐλευθέρη καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν θεραπεύουσα τὸν τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς δεδωκότα. Ἐναπέμεινε οὖν διὰ ταύτην αἰτίαν τὸ περὶ τούτου ἀργόν.

[31.12] Τὸν δ' αὐτοῦ τοῦ ἔτους Αὐγούστου διεβή ἀπὸ τῆς Πόλεως ὡς φυγὰς καὶ ὁ πατριάρχης κύρ Γρηγόριος.

[32.1] Καὶ ἐγὼ τῆ ἰδ-ῆ τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ ξ-ου ἔτους εἰς τὴν Πόλιν ἀπέσωσα μετὰ τοῦ καραβίου τοῦ καλοῦ Ἀντωνίου Ρίτζου τοῦ καὶ ὕστερον μαρτυρήσαντος ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως αὐτοῦ, τελέσας ἢ μᾶλλον πλέον βεβαιώσας τὸ τῆς Ἰβηρίας συνοικέσιον, εἰδὼς τὰ τῆς Τραπεζοῦντος ἐλάττονα πολλῶν πλέον ἐκείνων.

[32.2] Εἶπέ μοι γὰρ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰβηρίας, ὅτι „ἐφ' ἡμῖν τοῦτο οὐκ ἔστι σὺνηθες „ὅτι νὰ δίδωσιν αἱ γυναῖκες χρήματα τοὺς μέλλοντας λαβεῖν ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες τὰς γυναῖκας, ὡς καὶ σὺ μαθεῖν ἤθελες ἐν ταῦθα. Διὰ τοῦτο ποιοῦμεν μετ' αἰδοῦς καὶ ἀσυμβουλεύσεως ἀπὸ τοὺς ἐμοὺς καὶ δίδω τὴν θυγατέραν μου ἄνευ τῶν φορεμάτων καὶ σκευῶν τῶν εἰς ὑπηρεσίαν αὐτῆς φλωρία χιλιάδας ΛΣ' καὶ νὰ ἔχη καὶ κατ' ἔτος χιλιάδας γ', διὰ τὸ νὰ δίδῃ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ πτωχοῖς καὶ ὅπου ἂν φανῆται αὐτῇ.

[32.3] Σὺ δὲ ἀκούω, ὅτι ἔχεις παιδιά δύο· καὶ τὸ ἀρσενικὸν ἐβάπτισέν το ὁ βασιλεὺς καὶ ἐνὶ ἐκείνου, τὸ δὲ θηλυκὸν νὰ ἐνὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τῆς

θυγατρός μου καὶ νὰ ὀφείλῃ νὰ τὸ ὑπανδρεύσῃ, ὅπου ἂν σὺ κρίνης ἄξιον
καὶ εὐρης μετὰ βίου ἰδικοῦ της.

[32.4] Ὅταν δὲ ἔλθῃς σὺν θεῶν νὰ τὴν ἐπάρῃς, νὰ ἔχῃς παρ' ἐμοῦ γο-
μάρια τέσσαρα μετάξω· ἓν δὲ ψιλὸν καί, ὡς ἠκούσαμεν, ἔχει τὸ γο-
μάρι φλωρία πεντακόσια”.

[32.5] Ὡς οὖν πάντα τὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου ἀπὸ μέρους ἀνέφερα, ἦλθον
καὶ εἰς τὸ τῆς Σερβίας καὶ ἠρώτησα μαθεῖν. Καὶ ὥρισέ μοι οὕτως „Ἐγὼ
ὀφείλω σοι πολλὰ διὰ τὴν εἰς ἐμέ σου ἀγάπην παιδιόθεν καὶ πίστιν καὶ
δουλοσύνην· ἀλλὰ τοῦτο δὴ τὸ σὸν σήμερον τὸ περὶ τῆς Σερβίας ἦν
βεβαίωσις καὶ ἐκσφράγισμα τῆς εἰς ἐμέ σου ἀγάπης καὶ δουλοσύνης,
ὅπου λέγω καὶ εἰς ἐμέ τοῦ νὰ χρεωστῶ νὰ ἀνταμείβωμαι. Νὰ κοπιάσῃς
γὰρ τοσαῦτα καὶ νὰ πασχῆσῃς καὶ νὰ λίπῃς ἀπὸ τὸ ὀσπίτιόν σου τοσοῦ-
τον δὴ καιρὸν καὶ νὰ εὐρης, ὅσα εὐρες, καὶ τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἐπαγ-
γελίας εὐεργεσιῶν καὶ τιμῶν, ἐὰν μόνον τὸ ἐκείνων τελέσῃς, σὺ δὲ νὰ
προκρίνης, τὸ ἐνόησας διὰ συμφέρον πλέον ἐμόν, καὶ νὰ μὲ γράψῃς καὶ
νὰ μὲ βουλεύσεσαι, ἅπερ μοι ἔγραψας, τοῦτο ἦν μέγα τι ἐκμαρτύριον τῆς
ἀληθοῦς σου ἀγάπης εἰς ἐμέ καὶ δουλοσύνης καὶ πίστεως. Καὶ πληροφο-
ρήθητι ἀληθῶς, ὅτι θέλεις ἔξειν καὶ παρ' ἐμοῦ ἄξιαν τὴν ἀντάμειψιν,
εἴπερ ἐν τοῖς ζῶσιν εὐρίσκομαι.

[32.6] Τὸ περὶ τούτου οὖν παρηκολούθησεν οὕτως. Ὡς ἀπέθανεν ὁ
ἀμηρᾶς καὶ τὸ τῆς θυγατρὸς δεσπότης Σερβίας οὕτως παρηκολούθησεν,
ἐλθοῦσα ἢ πρωτοστρατόρισα συνέτυχέ μοι περὶ τούτου καὶ πολλὰς δό-
σεις καὶ ἐπαγγελίας εἰς τὸ μέλλον ὠφελίμους ἔταξεν, ἅπερ καὶ ἐγὼ ἀπὸ
πολλῶν αἰτιῶν ἐνόμισα αὐτὰ καὶ πολλὰ καὶ καλὰ ἀληθῆ καὶ συμφέροντα.

Ὅμως δὲ ἤθελε εἰς τοῦτο καὶ ἄλλων βουλήν καὶ σκέψιν πῶς ἂν τυχένη

[32.6.7] νὰ γένηται, ἵνα καὶ γένηται.

[32.7] Τίνα οὖν νὰ εὐβουλευόμην; Ἡ κυρά μου ἡ δέσποινα καὶ ἀπέθανεν· ὁ Καντακουζηνός, ὅπου ὡς ἂν πολλῶ τῶν ἄλλων ἀπροσπαθῶς ἐβουλευέτο, καὶ ὁμοίως ἀπέθανεν· ὁ Νοταρᾶς καὶ πάντα τὰ ἄλλα, φανερῶς καὶ ἀφανῶς λέγει, ὅτι οὐδὲν ὠφελοῦσιν, εἰ μὴ μόνον τὸ ἐκεῖνου, καὶ πάντα λίθον κινεῖ, ὡς ὁ λόγος, ὡς καὶ σὺ καλλίω τῶν ἄλλων, ἐπίστασαι· ὁ μέγας δομέστικος καὶ διάκειται ἐχθρῶδῶς εἰς τὰ τῆς Σερβίας. Καὶ ἰδοὺ μετὰ Καντακουζηνὸν Ἰωάννην ὁμονοήσαντες ἀεὶ παροτρύνουσί με εἰς τὸ τῆς Τραπεζοῦντος. Ποῦ νὰ ἐκούμβιζον; Εἰς καλογέρους; Καὶ εἰσι τῶν τοιούτων ἀπράγμονες. Εἰς ἄρχοντας; Καὶ τίνα νὰ εὕρισκον ἀπροσπαθῆ καὶ νὰ μηδὲν πρόσκειται εἰς τι ἢ νὰ μηδὲν τὸ ἐξείπη πρὸς τοὺς ἄλλους; Λοιπὸν ἐδεινοπάθουν εἰς τὴν σὴν βραδύτηταν.

[32.8] Ἐλθούσης δὲ τῆς γραφῆς σου, ἰδοὺ καὶ σὲ καὶ τὴν γνώμην σου ἔγνωκα. Καὶ τὰ εἶχομεν καὶ ἡμεῖς προσιστάμενα, φρονίμως καὶ καλῶς ἔλυσας. Καὶ εὐθύς τὸν Παλαιολόγον ἔστειλα δι' ἄλλα μὲν τὸ φαινόμενον, ὡς ἀπὸ τῆς θείας του δὲ τῆς πρωτοστρατορίσας εἶπη τοῦτο. Καὶ ἰδοὺ ἠκούσαμεν τὸ αἴτιον τοῦ κωλύματος καὶ ἐπαύσαμεν. Λοιπὸν σὺν θεῷ ἅς τελέσωμεν τὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰβηρίας."

[32.9] Καὶ γεγονότος χρυσοβούλλου καὶ ὑπογραφέντος, ὅτι ἐκεῖνου μὲν ἡ θυγάτηρ νὰ ἔνι γυνὴ αὐτοῦ καὶ δέσποινα τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὗτος δὲ νὰ ἔνι ἀνὴρ ἐκείνης εἰς τὰς συμφωνίας, ἅς μετ' ἐμοῦ ἔστησεν ὁ βασιλεὺς Ἰβηρίας. Καὶ κληθεὶς ὁ αὐτὸς σταλεὶς μεθ' ἡμῶν ἐκεῖνου ἄρχων ἀπὸ τοὺς δευτέρους, ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καὶ αὐθέντης μου οἰκειοχείρως σταυροὺς τρεῖς μετὰ κινναβάρεως εἰς τὸ ἄνωθεν μέτωπον τοῦ χρυσοβούλλου εἰς βεβαίωσιν, ὡς ἡ ἐκείνων συνήθεια. Καὶ λαβὼν τὸ χρυσοβούλλον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀκούσας „ἰδοὺ οὗτος“, δείξας ἐμέ, „ὅς σὺν θεῷ τὸ ἐρχόμενον ἔαρ ἔρχεται μετὰ κατέρ-

γων, ἵνα ἐπάρη αὐτήν”, προσκυνήσας ἀπῆλθεν.

[33.1] Ἐπει δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐψιθυρίζετο, ὅτι βούλεται ὁ ἀμηρᾶς ἐλθεῖν εἰς τὸ Στενὸν περὶ τὸν Ἀσώματον κτήσαι κάστρον, ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεύς, ἵνα εἰς τὸ Μορέαν ἀποστείλας φέρη ἓνα τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, ὃς ἂν καταδέξηται τοῦτο καὶ τὰ συμπεφωνημένα στέρξῃ, ἵνα χρειᾶς τυχὸν ἐπελθούσης, πρὸς τὰ ἴδωσιν εἰς τὸν ἀμηρᾶν, εἷς ἐκ δύο ἀπέλθῃ εἰς τοὺς τῆς Δύσεως αὐθέντας.

[33.2] Καὶ τούτου σταθέντος, ὀρίζει πρὸς με μίαν τῶν ἡμερῶν· „Πρωτοβεστιαρίτα, εἰς τὸ ἐβουλευσάμεθα, σὺ λέγω νὰ ἀπέλθῃς εἰς τὸν Μορέαν καί, ὡς ἂν κατορθώσῃς τὸ ἐκεῖσε, ἐκεῖνος μὲν νὰ ἔρχεται ἐνταῦθα, οἷος ἂν ἦ τῶν ἀδελφῶν μου, ὅπου θελήσῃ τοῦτο· σὺ δὲ νὰ ἀπέλθῃς εἰς τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἀνεψιάν μου τὴν ῥήγεναν. Καὶ ἡμεῖς ἐδῶ θέλομεν ἐτοιμάσειν τὰ εἰσιν ἐν χρειᾶ, ὡς ἂν ἔλθῃς ἀπὸ τὴν Κύπρον, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Ἰβηρίαν, ἵνα ἐπάρῃς τὴν μελλοκυράν σου”.

[33.3] Ἀνέφερον δ' αὐτῶν „Ἡ ἀγάπη καὶ τὸ χρέος τῆς δουλοσύνης μου ἀπαιτεῖ, ὅτι νὰ εἶπω εἰς τὸν ὀρισμὸν σου· ἀμὴ πάλιν φοβοῦμαι διὰ τὴν δούλην καὶ συντέκνισσάν σου, μήποτε ἀγανακτήσῃ καί, ἢ ἀπέλθῃ καὶ γένηται καλογραία, ἢ ἀφήσῃ με καὶ ἐπάρῃ ἄλλον· χθὲς γὰρ ἦλθον, ποιήσας εἰς τὴν Ἰβηρίαν χρόνον καὶ μῆνας ἰα', καὶ πάλιν νὰ ἀπέλθω νῦν, δίκαιον θέλει ἔχει νὰ ποιήσῃ, οἷον ἐκ τῶν δύο ποιήσῃ.” Καὶ γελάσας ὀρίζει· „Ἀλλὰ εἰπέ αὐτῇ, ὅτι ταῦτα καὶ μόνον ταξίδια νὰ σὲ συγχωρήσῃ νὰ ποιήσῃς καὶ νὰ τὴν ποιήσω ἔνορκον πρόσταγμα, ὅτι πλέον νὰ μηδέν σε ἐνοχλήσω διὰ τοιοῦτόν τι.

[33.4] Καὶ μᾶλλον καὶ σὺ ἐπίστασαι, τὶ ἐνθυμούμεθα καὶ ἀμφοτέρω συντυχένομεν καὶ βουλευόμεθα ποιῆσαι. Καὶ τοῦτο βεβαῖον καὶ χωρὶς ἐνόρκου προστάγματος, ὅτι τὰ διὰ σοῦ ἀποκρισιαιρίκια νὰ παύσουν”. -Ἦν

δ' ὅπερ συνετυχένομεν καὶ ἐβουλευόμεθα, ὅτι νὰ μηνύσῃ τὸν μέγαν δού-
καν τὸν Νοταρᾶν, ὅτι τὸ μεσαστίκιον οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἔχη. - „Καὶ
οὐδὲν τυχένει νὰ τοῦ τὸ ἐπάρωμεν διὰ τὴν τιμὴν του, ἀμὴ νὰ τὸ ἀφήσῃ
ἐκεῖνος· νὰ ἔχη δὲ καὶ τὸ πρωτεῖον τῆς στάσεως καὶ τῆς βουλῆς καὶ πρό-
σοδὸν τινα δι' ἄλλου τρόπου, ἐπεὶ ἔχω χρεῖαν νὰ ποιήσω ἄρχοντας δύο,
ὡς ὁ βασιλεὺς ὁ ἀδελφός μου, οὐχὶ μεσάζοντας, ἵνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς
ἡμέρας ὡς μετ' ἐμοῦ μέχρι πολλῆς ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ τὰς δουλείας
μου πράττω”. Ὅπερ καὶ ἐγένετο.

[33.5] Καὶ ἐμηνύθη ὁ μέγας δούξ διὰ τοῦ συντέκνου αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ,
ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ Νεοφύτου τοῦ εἰς τὴν Χαρσιανίτου. Ὁ
δὴ καὶ ἔστειλεν, ἐκουσίως ἀκουσίως, οὐκ οἶδα· καὶ μᾶλλον ἔδειξεν,
ὅτι κακεῖνος ἐβούλετο τοῦτο ποιῆσαι καὶ ὅτι μόνον νὰ ποιήσῃ τοὺς υἱοὺς
αὐτοῦ εἰς τιμὴν. Καὶ ἐστάθη, εἰ καὶ οὐδὲν ἐτελέσθη, ἐπελθοῦσαι αἱ συμ-
φοραὶ εἰς πάντας ὁμοῦ.

[33.6] Καὶ ὠρίζεν, ὅτι ἐγὼ μὲν θέλω εἶσθαι ὁ εἷς· καὶ ὅτι στοχάζεται
πρὸς τὸν Γουδέλην Νικόλαον. Καὶ ἂν ἀρεστή ἐνὶ ἡ συντροφία, νὰ γέ-
νηται καὶ μέσον ἡμῶν συμπεθέριον, ὁ υἱός μου τὴν ἐκείνου θυγατέραν.
Καὶ αὕτη μὲν ἦν ἡ δουλεία, ὅπου ὠρίζεν, ὅτι ἤθελαν παύειν εἰς ἐμὲ τὰ
ἀποκρισιαρῖκια.

[33.7] Ὁρισέ μοι δὲ ὅτι „πέμψειν ἤθελα εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἀπὸ τούτους
τάχα τοὺς γεραιτέρους, ἀλλὰ θέλω νὰ δώσω οἰκειόχειρόν μου ἀνάθεσιν
ἔχουσαν κεφάλαια ε', ἵνα εἴπῃ τὸ α-ον εἰς συμβίβασιν· εἰ δ' οὖν, τὸ β-ον
ἢ τὸ γ-ον ἢ τὸ δ-ον ἢ ἐξ ἀνάγκης τὸ ε-ον Καὶ δοξάζω, ὅτι οἶον ἀποστείλω
ἄνευ σοῦ, θέλει ὑπάγειν καὶ τὸν νὰ τον τάξουν κανένα χωρίον ἀργυρο-
βούλλω ἢ ὅτι θέλει ἔχει ἐκεῖνον καὶ τὰ παιδιά αὐτοῦ οὕτως καὶ οὕτως,
εὐθὺς θέλει δώσειν τὸ ε-ον, ὅπερ θέλει εἶσθεν εἰς ἐμὲ βαρῦ.

[33.8] Εἰς τὸ τῆς Κύπρου, καὶ ἐπίστασαι τὸν καλόγερον, ὅς μοι συνε-
τύχενε τὴν δεῖνα ἡμέραν; Εἰπέ μοι ἀπὸ τὴν ἀνεψιάν μου, ὅτι τίποτε ἔχει
τῶν ἀναγκαίων ὅπου ἤθελεν, ἢ, ἂν ἦν τῶν δυνατῶν, νὰ μὲ τὸ ἔλεγε διὰ
στόματος αὐτῆς, ἢ κἄν νὰ τὸ ἐμήνυε διὰ πιστοῦ καὶ φρονίμου ἀνθρώπου
αὐτῆς, ἂν εἶχεν. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν οὐκ ἔχει, τὸ δὲ ἐνὶ ἀδύνατον, νὰ στείλω
ἐγὼ τόν, ὃν με θέλει φανεῖν ἀρμόδιον, νὰ το ἀκούσῃ.

[33.9] Τίς οὖν πρὸς τοῦτο ἀρμοδιώτερος; Εἰς τὸ τρίτον καὶ τοῦτο λόγου
οὐ δέεται, σὺ γάρ, ὅπου καὶ ἔπραξας καὶ ἔστησας καὶ εἶδες τὸ πρόσωπον
καὶ συνέτυχες καὶ ἐπληροφορήθης, πῶς ἤμπορεῖ τὸ τέλος τῆς δουλείας
νὰ γένηται παρ' ἄλλου"; Ἀνέφερον αὐτῶ· „Τοῦτο ὁμολογουμένως οὕτως
ἔχει, ὡς ὀρίζεις· καὶ συγκατατίθεται το καὶ ἡ δούλη σου ἢ σύντροφός
μου, ἐπεὶ καὶ τὸ πρᾶγμα ἀπαιτεῖ καὶ ὅτι διὰ τούτου θέλει ἔχειν, καὶ ἄπερ
μου ἔταξας, καὶ τόπον καὶ τιμὴν καὶ ἀναδοχὴν πλείω τῶν ἄλλων ἀρχον-
τισῶν. Ἀμὴ εἰς τὰ ἄλλα οὐδὲν ἠξεύρω, τί νὰ σε ἀναφέρω”. Καιροῦ δ'
ὄντος τοῦ ἀρίστου, ἀπῆλθον ἐγὼ οἴκαδε.

[34.1] Ἀπὸ δὲ γεύματος ἐλθόντος τοῦ μεγάλου δουκός, ὥρισε
πρὸς αὐτόν, ὅσα μετ' ἐμοῦ περὶ τῶν ἀποκρισιαρικών ὥρισε, πρὸς τὸ νὰ
ἀπέλθω, οὐ μὴν τὰ αἰτία. Καὶ προσέθηκε καὶ τοῦτο, ὅτι „ἐνὶ καὶ χρεία,
καὶ ἡμεῖς νὰ τον τιμήσωμεν· εἰς γὰρ τὸ ὀφθίκιον, ὅπου ἔχει, χάρις ἡμᾶς
οὐδὲν ἔχει, εἰ μὴ τὸν βασιλέα τὸν ἀδελφόν μου. Λοιπὸν ἰδὲ αὐτόν πρὸς
τοῦτο καὶ ἐγροίκησον, ποιὸν τῶν ὀφθικίων νὰ ὀρέγεται καὶ πρὸς οὐ ἀ-
κούσωμεν”.

[34.2] Συνέτυχέ μοι οὖν καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐγὼ ἐν νῶ εἶχον, ὅτι
νὰ τον ζητήσω νὰ μὲ εὐεργετήσῃ ὀφθίκιον μεγαλώτερον, πλὴν ὅπερ ἄλ-

[34.2.3] λος οὐτε ἔχει, ἀλλ' οὐδὲ νὰ το εὐεργετήσῃ ζῶντός μου, διότι καὶ οὕτως
μοι φαίνεται πρέπον καὶ ἠγάπουν· καὶ ἀφ' οὗ μάλιστα εἰς τὴν Τραπεζοῦν-

ταν ἀπῆλθον καὶ τοσαῦτα ὀνειδίη καὶ κατηγορίας ἤκουσα, πῶς εἰς τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ὀφρῖκιον εἰσὶν ἄρχοντες τρεῖς ἐνταῦθα, καὶ ἔτι ἐβεβαιώθη ὁ λογισμὸς μου εἰς τὴν ὄρεξιν, ἣν εἶχον. Λοιπὸν ἄς με εὐεργητήσῃ τὸ ὀφρῖκιον τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου”.

[34.3] Ἀπῆλθε καὶ ἀνέφερε ταῦτα τῷ βασιλεῖ καὶ ὀρίζει πρὸς αὐτόν· „Τοῦτο, Νοταρᾶ, τινὰ οὐδὲν τὸ θέλω δώσειν, διότι ὁ πρῶτός μου πενθερός ἦν μέγας κοντόσταυλος γεγονὼς παρὰ τοῦ αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως τοῦ πατρός μου εἰς τὸ Ἑξαμίλιον· ἀμὴ νὰ τον δώσω μεγαλύτερον τούτου ἵνα τὸν ποιήσω μέγαν λογοθέτην, ὅπερ ἐνὶ ὀφρῖκιον δ-ον καὶ τὸ τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου ἐνὶ ζ-ον”.

[34.4] Λέγει αὐτῷ ὁ μέγας δούξ· „Καὶ τί νὰ γένηται μετὰ τὸν Παλαιολόγον τὸν Μετοχίτην, ὅπου ἐποίησας τὸν υἱὸν τοῦ Καντακουζηνοῦ, ζητήσῃ τοῦ δεσπότη τοῦ ἀδελφοῦ σου, διὰ τὴν συγγένειαν τῆς συγγαμβρίας καὶ διὰ τὸν αὐτοῦ πατέρα πρωτοστράτορα; Καὶ ἐκεῖνος ὑπάγει νὰ δώσῃ τὴν ψυχὴν του τὸν διάβολον, ἂν καὶ νῦν ποιήσῃς καὶ τὸν Σφραν-

τζῆν μέγαν λογοθέτην, ὅπου ἓνι καὶ αὐτὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ του μεγάλου στρατοπεδάρχη. Τί θέλει γενεῖν; Ἀμὴ δὸς αὐτῷ τὸ τοῦ μεγάλου πριμικηρίου, ὅπου ἓνι μετὰ τὸν στρατοπεδάρχην”.

[34.5] Καὶ ὀρίζει πρὸς αὐτόν· „Ἐκεῖνος προεῖπε μοι, ὅτι οὐ δὲν θέλει κανένα, ἂν ἓνι τὸ μεγαλότερον, ἂν ἔχη αὐτὸ ἄλλος. Πῶς θέλει καταδέξασθαι αὐτό; Ὅμως εἶπε τοῦτο πρὸς αὐτόν καὶ ἄς ἀκούσωμεν”.

[34.6] Ἐρχεται καὶ λέγει πρὸς ἐμέ, ὅτι „περὶ τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου τὸ ὄφφικιον ὀρίζει, ὅτι διὰ τὸ εἶναι τὸν πενθερὸν αὐτοῦ μέγαν κοντοσταυλον οὔτε σὲ οὔτε ἄλλον θέλει εὐεργετήσῃ τοῦτο· ἀμὴ νὰ σε εὐεργετήσῃ τὸ τοῦ μεγάλου πριμικηρίου, ὅπερ ἓνι καὶ πρὸ τούτου”. Εἶπον δ' ἐγὼ πρὸς αὐτόν, ὅτι „ἐὰν ἦν καὶ πρῶτον τοῦ μεγάλου δουκός, οὐδὲν τὸ θέλω, ἐπεὶ τὸ ἔχει καὶ ἄλλος”. Διελύθη ὁ λόγος.

[34.7] Βουλευθέντος δέ μου μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων καὶ οἰκειῶν, ἐφάνη καλόν, ὅτι τὸ περὶ τῶν ὄφφικίων ἄς γένηται, νὰ ἀπέλθω δὲ εἰς τὸν Μορέαν καὶ τὴν Κύπρον, καὶ ὅτι νὰ ἐπάρω καὶ μετ' ἐμὲ καὶ τὸν ἄριστόν μου υἱόν καὶ κρείττονα σχεδὸν πάντων τῶν συνηλικιωτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ κινητοῦ μου βίου τὸ πλεον μεριδικόν καὶ νὰ ἀπέλθωμεν τῆς στερεᾶς καὶ νὰ ἴδῃ καὶ τοὺς τόπους καὶ νὰ παιδευθῇ εἰς πᾶν εἴ τι χρησιμον ἐν τῷ βίῳ· καὶ πρὸς οὗ ἀναδιδάξουσιν ἡμῖν τὰ τοῦ ἀμηνῶ καί, ἂν τυχένη, νὰ ἀφήσω τὸν υἱόν μου εἰς τὸν Μορέαν μετὰ τὸν βίον μου εἰς τοὺς ἀπὸ μητρὸς γνησίους αὐτοῦ συγγενεῖς, ἢ πάλιν μετ' ἐμοῦ νὰ ἐπαναστρέψῃ. Ὅπερ αἴτιον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐδυσώπησεν, ὁ λογισμὸς δηλονότι τῆς μάχης καὶ συνεχώρησε τὴν πάλιν ἐξέλευσίν μου.

[34.8] Ὡς δὲ πάντα τὰ χρειώδη τῆς ὁδοῦ οἰκονόμησα καὶ ἔλιπον μόνον αἱ γραφαί, μίαν τῶν ἡμερῶν ἀπελθόντος μου εἰς τὸ παλάτιον, ἐσέβηκα εἰς τὸ τοῦ βασιλέως κελλίον, ὡς σὺνηθές μοι. Καὶ ὡς οὐχ εὖρον ἐκεῖσε

τὸν βασιλέα, ἐρωτήσας, εἶπόν μοι, ὅτι εἰς τὸ τετράσαρον, ἕτερον τοῦ κελ-
λίου αὐτοῦ πλησίον ὀσπίτιον, συντυχένει μετὰ τοῦ παπᾶ Ἀντωνίου τοῦ
Ροδαίου. Καὶ προσμείνας μικρόν, ἰδὸν καὶ ὁ βασιλεὺς θυμοῦ πνέων καὶ
ὀρίζει πρὸς με· „Εἰδές τον, -καὶ παραλείπω τὴν ὕβριν, -τὸν μεσάζον-
τά σου· σὺ ἐζήτησας τὸ ὀφφίκιον τοῦ μεγάλου κοντοσταύλου· καὶ ἐγὼ
εἶπον πρὸς αὐτόν, ὅτι «τοῦτο οὔτε αὐτόν οὔτε ἄλλον τινὰ τὸ θέλω δώ-
σειν», δι' ἧς αἰτίας εἶπον. Εἶπον δὲ ἐγὼ τὸ τοῦ μεγάλου λογοθέτου· καὶ
εἶπεν ἐκεῖνος, ὅτι θέλει ὑπάγειν, ἵνα κρεμνήσῃ ὁ Παλαιολόγος μέγας
στρατοπεδάρχης, ὅτι ποιῶ καὶ σὲ πρὸ ἐκείνου. Καὶ σήμερον ἔστειλε τὴν
προβατίναν τὸν παπᾶν Ἀντώνιον, ὅτι, ἐπεὶ ἐζήτησεν, ἵνα τιμήσωμεν τὰ
μουσκαράκιά του, ζητεῖ, ἵνα ποιήσωμεν τὸν πρῶτον μέγαν λογοθέτην καὶ
τὸν δεύτερον μέγαν κοντόσταυλον, ἐπεὶ καὶ τοὺς λογατόρους νῦν ἐκεῖνος
ἄρχει, ὅπερ ἓν ὑπηρεσία τοῦ αὐτοῦ ὀφφικίου.

[34.9] Λοιπὸν λέγω σοι, ὅτι ἐκείνους, ἂν θέλῃ, θέλω τοὺς δώσειν ἄλλα
μικρότερα ὀφφίκια, ἃ ἀκόμη θέλουν εἶσθεν καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν τους·
σὺ δὲ ἔχε τὸ τοῦ μεγάλου λογοθέτου. Τοῦτο δὲ μόνον σὲ ζητῶ, ὅτι διὰ
πολλὰ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν αἰτία νὰ μηδέν με προσκυνή-
σης εἰς παράστασιν ἑορτῆς ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀμὴ νὰ σε τὸ γράψῃ ὁ γραμματι-
κὸς ἐν τοῖς πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ τὴν ῥήγεναν καὶ ἀπλῶς πρὸς
πάντας, οὐς μέλλει γράψειν, ὅτι ἔρχεται αὐτοῦ ὁ μέγας λογοθέτης. Καὶ
σὺ πάλιν θέλεις τὸ γράψειν ἐδῶ πρὸς ἐμὲ καὶ τοὺς σοὺς· καὶ θέλεις τὸ
βάλλειν εἰς τὸ στόμα τους καί, ἂν τοὺς φανῇ δριμὺ ἢ πικρόν, τέλος θέ-
λουν τὸ καταπιεῖν”.

[34.10] Ἐγὼ δὲ ἀπελογησάμην· „Πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγίας βασιλείας
σου, ἀμὴ δέομαί του καὶ παρακαλῶ, ὅτι δι' ἐμὲ μηδέν ἓν τίποτε, ὅπου
νὰ προξενήσῃ λύπην, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τὸ δέρμα μου ἀφαίρεσε, ἂν ἤμπο-

ρη νὰ ἔνι πρὸς εἰρήνην καὶ εὐφροσύνην τῆς ἀγίας βασιλείας σου". Καὶ κεῖνος ὀρίζει· „Ὡς καλὸς ὑποχείριος λέγεις, πλὴν μηδὲν τὸ ἔχεις τίποτε πρὸς γὰρ τὰς ὑπολήψεις αὐτῶν τῆς πρὸς σε τάχα φιλίας καὶ τοὺς τρόπους των ἀπιδῶν ἐλυπήθηκα. Ἀμὴ λάλησόν μοι ἐδῶ τὸν γραμματικόν· τίς ἔνι αὐτοῦ"; Καὶ ἀποκριθεὶς τις ἀπῆλθε καὶ ἐλάλησεν αὐτόν.

[34.11] Καὶ ὡς ἦλθεν, ὀρίζει πρὸς αὐτόν· „Εἶπομεν πρὸς σε, πρὸς τίνα καὶ τίνα νὰ γράψης <γραφὰς> πιστώσεως, ὅτι θέλει μαθεῖν· καὶ γράψε, ὅτι θέλει μαθεῖν παρὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου τοῦ δεῖνος. Καὶ ἐὰν ζῶμεν καὶ παρέμπροσθεν, θέλω τὸν γράψειν καὶ συγγενεῖν εἰς τὴν πομπὴν ἐκείνων, ὅπου νὰ το κακίσουν. Μόνον καὶ σὺ ἔχε τοῦτο, γραμματικέ, ὡσὰν ἀπόκρυφον μέχρι τινός."

[34.12] Καὶ ἐξοικονομήσας τοὺς ὀρισμοὺς ἔλαβον αὐτοὺς καὶ σήμερον νὰ προσκυνήσω καὶ αὐριον ὁμοίως. „Καὶ ὅτι ὁ ἀμηρᾶς ἐξῆλθε τῆς Ἀνδριανουπόλεως καὶ ἔρχεται καὶ ἄς ἴδωμεν, μὴ ποτε καὶ καθ' ὁδὸν συναντήσῃ σοὶ τι ἀπευκταῖον".

[35.1] Ἴδου τῆ κC-η Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἐξηκοστοῦ ἔτους ἦλθεν ὁ ἀμηρᾶς καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ Στενόν, ἵνα ἐκεῖσε κτήσῃ τὸ κάστρον· καὶ σήμερον νὰ ἴδωμεν καὶ αὐριον καὶ ὅτι διὰ τῆς στερεᾶς οὐδὲν τυχένει, ἐπεὶ ἐπικίνδυνον θέλει εἶσθεν· ἰδου εὐρεῖν θέλομεν πλεῦσιμον.

[35.2] Τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεσκεπάσθη ἡ μάχη καὶ πηλαλήσαντος φωσάτου, οὗς ἔξωθεν εὗρεν, ἀπῆρε καὶ τὴν πόλιν ἀπέκλεισε. Καὶ τελέσας τὸ κάστρον, τῆ λα-η τοῦ Αὐγούστου ἐγεροθεὶς ἀπ' ἐκεῖ, ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς τὰς σούδας τῆς πόλεως.

[35.3] Καὶ τῆ γ-η τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ ξα-ου ἔτους διέβη εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν, ὡς φαίνεται, ὅτι τὰς δύο ἡμέρας αὐτὰς ἵνα κρυφίως ἴδη τὸ κάστρον καλῶς καὶ τὰ τοῦ κάστρου.

[35.4] Καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ φθινοπώρῳ ἦλθεν ὁ Τουραχάνης μετὰ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ πολλοῦ φωσάτου εἰς τὸν Μορέαν, ἐν ᾧ καιρῷ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐάλω ὑπὸ τῶν Μοραϊτῶν.

[35.5] Καὶ τῇ ιζ-ῃ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγεννήθη καὶ ὁ τῶν Παλαιολόγων γένους διάδοχος καὶ κληρονόμος ὁ κύρ Ἀνδρέας ὁ Παλαιολόγος.

[35.6] Καὶ τῇ δ-ῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἦλθε πάλιν ὁ ἀμηνῶς καὶ παρέπεσε τὴν Πόλιν πολιορκῶν τὴν πόλιν πᾶσι τρόποις καὶ πάσαις μηχαναῖς διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης, περικυκλώσας καὶ τὰ

[35.6.4] ἡ μίλια τῆς πόλεως, τετρακοσίων πλευσίμων ὄντων ἀπὸ τὴν θάλασσαν μικρῶν καὶ μεγάλων, διακοσίων δὲ χιλιάδων ἀνδρῶν ἀπὸ τῆς στερεᾶς, ἐχούσης τῆς πόλεως, τῆς τοσαύτης εἰς μέγεθος, ἀνδρας πρὸς ἀντιπαρά-
ταξιν ὄψογ' ἀνευ τῶν ξένων μόλις ὄντων ς-ων ἢ μικρόν τι πρὸς.

[35.7] Ἐγνων οὖν ἐγὼ τοῦτο οὕτως ἔχον ἀπὸ αἰτίας τοιαύτης. Τοῦ γὰρ βασιλέως προστάξαντος τοῖς δημάρχοις ἔγραψεν εἰς ἕκαστος τὴν δημο-
χίαν αὐτοῦ ἀκριβῶς τοῦ δυναμένου σταθῆν ἐν τῷ καστρῷ κοσμικοῦ καὶ καλογέρου καὶ τί καὶ τί ἄρμα πρὸς ἄμυναν νὰ ἔχη εἰς ἕκαστος αὐτῶν καὶ φέροντες, εἰς ἕκαστος τῶν δημάρχων δέδωκε τὸ κατάστιχον τῆς αὐτοῦ
δημαρχίας τῷ βασιλεῖ.

[35.8] Εἶτα ὀρίζει πρὸς ἐμέ· „Αὕτη ἡ δουλεία πρὸς σέ ἀφορᾶ καὶ οὐ πρὸς ἄλλον τινὰ διὰ τὸ ἐπίστασθαί σε καὶ καλῶς ἀριθμεῖν καὶ καλῶς φυλάσσειν τὰ φυλακῆς δεόμενα καὶ ἀπόκρυφα· καὶ λαβὲ τὰ κατάστιχα καὶ καθίσας εἰς τὸ ὄσπίτιόν σου, λογαρίασε ἀκριβῶς, πόσοι εἰσὶν ἄνθρωποι καὶ πόσα ἄρματα καὶ πόσα κοντάρια καὶ πόσα σκουτάρια καὶ πόσα τοξάρια.” Καὶ ἐκτελέσας τὸν ὄρισμόν αὐτοῦ φέρων δέδωκα τῷ αὐθέντῃ μου καὶ βασιλεῖ τὸ καταστιχόπουλον μετὰ λύπης καὶ σκυθρωπότητος ὅτι πολλῆς. Καὶ ἔμεινεν μόνον ἐν ἀποκρύφῳ ἡ ποσότης εἰς ἐκείνον καὶ ἐμέ.

[35.9] Καὶ τῇ κθ-ῃ Μαΐου, ἡμέρα γ-η, ὥρα τῆς ἡμέρας ἀρχῆ ἀπῆρε τὴν Πόλιν ὁ ἀμηνᾶς, ἐν ἣ ὥρα καὶ ἀλώσει τῆς πόλεως καὶ ὁ μακαρίτης αὐθέντης μου καὶ βασιλεὺς κὺρ Κωνσταντῖνος σκοτωθεὶς ἀπέθανεν, ἐμοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐχ εὐρεθέντος τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ἀλλὰ προστάξει ἐκείνου εἰς ἐπίσκεψιν δηθεν ἄλλου μέρους τῆς πόλεως, ἰού, ἰοὺ κάμοι, τῆς προνοίας οὐκ εἶδ' εἰς τίνα με καιρὸν φυλαττούσης.

[35.10] Ἦν δὲ ἡ πᾶσα ζωὴ αὐτοῦ δὴ τοῦ μακαρίτου βασιλέως καὶ μάρ-
τυρος χρόνοι μθ' καὶ μῆνες γ' καὶ ἡμέραι κ', ὧν ἦν βασιλεὺς χρόνους
δ', μῆνας δ' καὶ ἡμέρας κδ', ὄγδοος βασιλεὺς τοῦ γένους αὐτοῦ τῶν Πα-
λαιολόγων ὑπάρχων. Ὁ γὰρ α-ος ἦν Μιχαήλ, ὁ β-ος Ἀνδρόνικος, ὁ γ-ος
Μιχαήλ, ὁ δ-ος Ἀνδρόνικος, ὁ ε-ος Ἰωάννης, ὁ ς-ος Μανουήλ, ὁ ζ-ος
Ἰωάννης καὶ ὁ ὄγδοος Κωνσταντῖνος. Ἦρχον δὲ καὶ ἐβασίλευον ταύτην
δὴ τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ τούτων γένος τῶν Παλαιολόγων χρόνους
ἑκατὸν ἑνενήκοντα τέσσαρας καὶ μῆνας δέκα καὶ ἡμέρας δ'.

[35.11] Ἄλους οὖν ἐγὼ καὶ πάντα τὰ δυσχερῆ καὶ κακὰ τῆς αἰχμαλω-
σίας ὑπενεγκῶν ὁ ἄθλιος, τέλος ἐξαγορασθεὶς τῇ α-ῆ Σεπτεβρίου τοῦ ξβ-ου
ἔτους εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἀπέσωσα, τῆς γυναικός μου καὶ τῶν παιδίων
μου ὑπὸ γερόντων καὶ καλῶν Τουρκῶν ἀλωθέντων καὶ παρ' αὐτῶν πάλιν
πραθέντων εἰς τὸν τοῦ ἀμηρᾶ μεραχούρην, ἤγουν κόμητα τῶν αὐτοῦ ἀλό-
γων, ὅς καὶ πολλὰς καὶ καλὰς ἄλλας τῶν ἀρχοντισσῶν ἠγόρασε καὶ πολ-
λὰ ἐκέρδισεν ἐπ' αὐταῖς.

[35.12] Τοῦ δὲ κάλλους καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν παιδίων μου οὐ δυ-
ναμένου κρυβῆναι, μαθόντος περὶ αὐτῶν τοῦ ἀμηρᾶς ἀπῆρεν αὐτὰ δούς
πρὸς τὸν μεραχούρην ἄσπρας χιλιάδας πολλὰς. Ἐναπέμεινε δὲ ἡ ἀθλία
μήτηρ μόνη μετὰ μιᾶς καὶ μόνης ἀνατροφῆς αὐτῆς, αἱ δὲ ἄλλαι διεμερί-
σθησαν.

[36.1] Ἐρωτήσῃε δ' ἂν τις, καὶ τί ἐγεγόνει παρὰ τοῦ βασι-
λέως τὸν δία μέσου καιρὸν τῆς μάχης, ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ καιρῷ ὁ ἀμη-
ρᾶς παρεσκευάζετο, καὶ τί πρὸς βοήθειαν ἐποίησαν οἱ ἔξωθεν χριστιανοί;

[36.2] Καὶ τῶν μὲν ἔξωθεν Χριστιανῶν, δῆλόν ἐστιν, ὅτι οὐδὲ τίποτε,
ἀλλὰ μᾶλλον καὶ εἰς τὸν τῆς Σερβίας δεσπότην Γεώργιον ἀποσταλεῖς
ἄρχων τοῦ ἀμηρᾶ, ἵνα γένηται μέσος εἰς ἀγάπην μετὰ τῶν Οὐγκρῶν, ἦν

ἀνατεθειμένος ὁ μετὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου τοῦ ἀπερχομένου γραμματικὸς
Χριστιανὸς παρὰ τινων Τουρκῶν τῶν τῆς βουλῆς, ἵνα εἶπη τῷ δεσπότη
καὶ ποιήσῃ τρόπον ἀναβολῆς εἰς τὴν ἀγάπην, ὅτι, ἂν γένηται ἢ μετὰ
τῶν Οὐγκρῶν ἀγάπη, εὐθύς ὑπάγει ὁ ἀμηρᾶς κατὰ τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως, καὶ ἐκεῖνος λόγον οὐκ ἐποιήσατο, οὐκ εἰδότος τοῦ ἀθλίου, ὅτι, ἂν
τυχὸν ἀφαιρεθῇ ἡ κεφαλὴ σώματος, τὰ μέλη εἰσὶ νεκρά.

[36.3] Εἰς τὴν Βενετίαν καὶ βουλῆς γενομένης μεγάλης ἀντέστη ὁ δὸξ
Φραντζέσκω Φούσκαρις οὐ κατ' ἄγνοιαν, -καὶ γὰρ καὶ ὁ βασιλεὺς κύρ
Ἰωάννης ὠριζέ μας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι οἱ ἰδόντες καὶ ὁμιλίσαντες αὐτόν,
ὅτι φρονιμώτερον ἄνθρωπον εἰς τὴν Ἰταλίαν οὐκ εἶδον, -ἀλλὰ διὰ κακίαν
καὶ φθόνον· οὐκ οἶδε γὰρ ὁ φθόνος προτιμᾶν τὸ συμφέρον. Ἦν δὲ τὸ
αἴτιον τοῦτο· τοῦ Ἀλωῖζου Διέδου ἐκεῖνου μέσου γεγονότος, ἵνα ὁ μα-
καρίτης αὐθέντης μου κύρ Κωνσταντῖνος, δεσπότης ὢν καὶ εἰς τὸν Μο-
ρεᾶν αὐθέντης εὐρισκόμενος, ἐπάρη εἰς γυναῖκαν αὐτοῦ δὴ τοῦ δουκὸς
τὴν θυγατέραν καὶ μετὰ πολλῆς προικός, ὁ αὐθέντης μου οὖν οὐ διὰ τοῦ-
το, ἀλλὰ διὰ τὸ γενέσθαι οἰονεὶ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ τόπος αὐτοῦ μετὰ τῆς
Βενετίας ἔν, συνεκατέβαινε τὸ τοιοῦτον συμπενθέριον, ἐμοῦ πλέον
τῶν ἄλλων συναινοῦντος τοῦτο καὶ ἀναγκάζοντος· καὶ ἰδοὺ ἦν, ἵνα
γίνηται

[36.4] Ὡς δὲ βασιλεὺς ἐγεγόνει καὶ εἰς τὴν Πόλιν ἀπῆλθε, τοῦτο ἦν
πάλιν ἀνοίκειον. Τίς γὰρ τῶν τῆς πόλεως ἀρχόντων ἢ ἀρχοντισσῶν κυ-
ρίαν καὶ δέσποιναν κατεδέξατο Βενετικῆς θυγατέραν, ἐνδόξου μὲν ἴσως
καὶ δουκός, ἀλλὰ προσκαίρως; ἢ τοὺς γαμβροὺς τοὺς ἄλλους αὐτοῦ ὡς
συγγάμβρους ἢ τοὺς υἱοὺς ὡς γυναικαδελφούς τοῦ βασιλέως; Λοιπὸν τοῦ-
το γυρεύσαντος ἀπεπέμφθη καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος ἐχθρός. Καὶ πολλὰ
εἰπόντων τῶν ἀρχόντων τοῦ Ἀλωῖζου Λουρδᾶ καὶ Ἀντωνίου Διέδου καὶ

ἄλλων πολλῶν καὶ ἀποδειξάντων, ὅτι, ἂν ἀλωθῇ ἡ Κωνσταντινούπολις, εἰς πολλὴν ζημίαν θέλει εἶσθεν καὶ τῆς αὐθεντίας αὐτῶν, οὐκ ἴσχυσαν.

[36.5] Ἡ ἐκκλησία τῆς Ῥώμης καὶ τί περὶ τούτου ἐφρόντισεν; Εὐρεθέντος καὶ γὰρ τοῦ καρδηνάλιου Ῥωσσίας εἰς τὴν Πόλιν, μέσος ἐγὼ παρ' αὐτοῦ γέγονα εἰς τὸν ἀοιδίμον καὶ μακαρίτην αὐθέντην μου τὸν βασιλέα, ἵνα γένηται πατριάρχης· καὶ τὰ καὶ τὰ γένωνται παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ τότε πάπα, ἢ κὰν ἐκ δευτέρου νὰ μνημονευθῇ ὁ πάπας.

[36.6] Καὶ πολλῶν λόγων καὶ βουλῆς καὶ μελέτης γενομένης ἔδοξε τῷ ἀοιδίμῳ βασιλεῖ, ὅτι τὸ ἐν νὰ λείψῃ παντελῶς, διότι πατριάρχου γενομένου ἐνὶ χρεία πάντες, ἢ νὰ πείθωνται αὐτῷ, ἢ ἔχθρα νὰ γένηται καὶ πόλεμος μέσον αὐτοῦ καὶ τῶν μὴ πειθομένων αὐτῶν. Καὶ εἰς τοιοῦτον καιρὸν, ὅπου μᾶς ἐπεμβαίνει ἔξωθεν πόλεμος, νὰ ἔχωμεν καὶ ἔσωθεν πόλεμον, πόσον κακόν· τοῦ δὲ μνημοσύνου, ἃς γένηται διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς βοήθειας ἡμῶν εἰς ἀνάγκην. Καὶ ὅσοι ποιήσουν τοῦτο εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, οἱ ἄλλοι θέλωσιν εἶσθεν ἀναίτιοι καὶ εἰρηνικοί. Καὶ γενομένου τῆ 13-ῆς Δεκεμβρίου μηνός, διέβησαν ἰδοὺ μῆνες ἕξ καὶ τοσοῦτον λόγον ἐποιήσαντο ὑπὲρ βοήθειας, ὅσον ἐποιήσατο ὁ σουλτάνος τοῦ Κάρεως.

[36.7] Ἀπὸ δὲ τῆς Σερβίας δυνατοῦ ὄντος νὰ ἀποστείλῃ χρήματα καὶ κρυφίως ἀπὸ πολλὰ μέρη καὶ ἀνθρώπους ὁμοίως δι' ἄλλου τρόπου, εἶδε τίς ἓνα ὄβολον; Ναί, ἀληθῶς ἔστειλαν πολλὰ καὶ χρήματα καὶ ἀνθρώπους εἰς τὸν ἀμηρᾶν πολιορκοῦντα τὴν πόλιν. Καὶ ἐθριάμβευσαν αὐτοὺς οἱ

Τούρκοι καὶ ἔδειξαν, ὅτι „ἰδοὺ καὶ οἱ Σέρβοι καθ' ὑμῶν εἰσι.”

[36.8] Τίς τῶν Χριστιανῶν ἢ τάχα τοῦ βασιλέως τῆς Τραπεζοῦντος ἢ τῶν Βλαχῶν ἢ τῶν Ἰβήρων ἀπέστειλαν ἓνα ὄβολον ἢ ἓνα ἄνθρωπον εἰς βοήθειαν ἢ φανερώς ἢ κρυφίως;

[36.9] Οἱ Οὐγγαροὶ ἔστειλαν ἴσως ἀποκρισιarioύς, λέγοντες ὅτι „σω-

ζομένου τοῦ νὰ ἔχετε καὶ μετὰ τῆς Πόλεως ἀγάπην, ἐποιήσαμεν καὶ ἡ-
[36.9.3] μεις μεθ' ὑμῶν τὴν ἀγάπην· εἰ δ' οὖν, θέλομεν τὴν χαλάσειν". Ἦλθε τὸ
ἀποκρισιαρίκιον σχεδὸν κατὰ τὴν ἑβδομάδαν, ἐν ἣ ἔμελλον, ἵνα πολεμή-
σουν, καί, εἰ μὲν ἐπάρουν αὐτήν, ἵνα εἴπωσι πρὸς αὐτούς· „Ἴδου ἀπή-
ραμεν αὐτήν καὶ ὑμεῖς ἀπέλθατε καί, ὡσὰν θέλετε, ἔχετε ἡμᾶς ἢ ἀγά-
πην ἢ μάχην." Ὁ δὴ καὶ ἐγένετο· καὶ τοῦτο πρὸς ἐκείνους ἐρῶσθαι. Εἰ δὲ
καὶ οὐδὲν τὴν ἔπερνον, νὰ σηκωθῶσι καὶ νὰ εἴπωσιν, ὅτι „καὶ διὰ τὴν
ὑμῶν ἀγάπην καὶ τὸν λόγον τῆς συμφωνίας ἐσηκώθημεν" ἢ καὶ νὰ ποιῆ
καὶ ἀγάπην, ὡς ἠκούομεν, ὅτι ἔλεγεν, ὅτι „ἂν οὐδὲν ἐπάρω αὐτήν, εὐθύς
νὰ ποιήσω ἀγάπην, ὅ τι εἰς πᾶσάν μου τὴν ζωὴν νὰ ἴσταται".

[36.10] Ὁ δὲ μακαρίτης καὶ αὐθέντης μου ὁ βασιλεύς, τί οὐκ ἔπραξε
κρυφίως καὶ φανερώς πρὸς βοήθειαν τοῦ ὀσπιτίου αὐτοῦ καὶ τῶν Χρι-
στιανῶν ἢ τῆς ζωῆς αὐτοῦ; Ἡ ἐνεθυμεῖτο ὅτι, ἐὰν ἐπισυμβῆ τίποτε, νὰ
φύγη, δυνατοῦ καὶ εὐκόλου ὄντος;

[36.11] Τίς γὰρ ἠπίστατο τῶν ἄλλων πάντων πάρεξ τοῦ Καντακουζηνοῦ
Ἰωάννου καὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ Ἰάγκος προεζήτησε νὰ τὸν δώσει ἢ τὴν Ση-
λυβρίαν ἢ τὴν Μεσέμβριαν καὶ νὰ ἔνι εἰς τῶν ὑποχειρίων αὐτοῦ καὶ πολ-
λοὺς τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ ἐκέισε ἔχη καὶ εἰς καιρὸν μάχης τῶν Τουρ-
κῶν νὰ ἔνι ἐχθρὸς ἐκείνων καὶ βοηθὸς τῆς πόλεως. Καὶ ὡς ἐγένετο ἡ μά-
χη, ἐδόθη αὐτῷ ἡ Μεσέμβρια καὶ τὸ χρυσόβουλλον δι' ἐμοῦ ἐγράφη·
καὶ ὁ γαμβρὸς Θεοδοσίου τοῦ Κυπρίου, ὁ τοῦ Μιχαήλου υἱός, ἐκόμισεν
εἰς ἐκείνον.

[36.12] Τίς ἠπίστατο τὴν τοῦ ῥηγὸς ζήτησιν τῶν Καταλάνων, ὅτι νὰ
δοθῆ πρὸς ἐκείνον ἡ Λῆμνος καὶ νὰ ἔνι κατὰ τῶν Τουρκῶν ἐν τῇ θαλάσ-
σῃ ἀεὶ καὶ ὑπὲρ τῆς Πόλεως ἐν ἀνάγκῃ βοηθός; Καὶ ἐπράττετο.

[36.13] Τίς ἠπίστατο, ὅσα δὴ καὶ χρήματα καὶ ἐπαγγελίας δέδωκε καὶ

ἔστειλεν εἰς τὴν Χίον διὰ τοῦ Γαλατᾶ, ἵνα στείλωσιν ἀνθρώπους καὶ οὐκ
ἔστειλαν;

[36.14] Τίς καὶ νηστείας καὶ δεήσεις ἐποιεῖτο καὶ δι' ἑαυτοῦ καὶ διὰ τῶν ἱερέων διδοὺς αὐτοῖς χρήματα, ἢ τοῖς πτωχοῖς πλείω ἐθεράπευσεν, ἢ ἐπαγγελίας ἐποιήσατο πλείους εἰς θεὸν εἰς τὸ ἐλευθερωθῆναι τοὺς Χριστιανούς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν Τουρκῶν; Ἀλλ' ὅμως πάντα ταῦτα μὲν παρείδε θεός, τίσι κρίμασιν, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ ἠγνοοῦσαν οἱ ἄνθρωποι καὶ ἕκαστος ἔλεγε κατ' ἐκείνου τὸ ἠθελεν. Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον τοῦ λόγου ἐπανέλθωμεν.

[37.1] Τῷ αὐτῷ δὴ φθινοπώρῳ τοῦ ξβ-ου ἔτους δηλονότι τελείως ἐπανεστήσαν οἱ τοῦ Μορέως Ἀλβανῖται κατὰ τῶν δεσποτῶν καὶ αὐθεντῶν αὐτῶν καὶ τόν, οὐκ οἶδα τί εἰπεῖν, Καντακουζηνὸν Μανουὴλ δεσπότην τάχα πεποιήκασιν.

[37.2] Τὸν δὲ Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἐλθόντος πάλιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Τουραχάνη μετὰ φωσάτου ὑπὲρ βοήθειας τῶν δεσποτῶν καὶ κακώσαντος μικρὸν τοὺς Ἀλβανίτας καὶ τὸν αἰχμάλωτον αὐτοῦ ἀδελφὸν χάριτα λαβῶν ἐπανεστρεψεν.

[37.3] Ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ μηνὶ ἀνείλεν αὐτοχειρὶα τὸν φίλτατόν μου
υἱὸν Ἰωάννην ὁ ἀσεβέστατος καὶ ἀπηνέστατος ἀμηρᾶς ὡς δῆθεν βουλη-
θέντος τοῦ παιδὸς τοῦτο ποιῆσαι κατ' αὐτοῦ, -οἴμοι τῷ δυστυχεῖ καὶ
ἀθλίῳ γενέτη, -χρόνου ὄντος ἰδ-ου καὶ μηνῶν ἢ παρὰ ἡμέραν, φρόνημα
καὶ κορμὴν ἔχων πολῷ πλειόνων χρονῶν.

[37.4] Τῷ αὐτῷ δὴ Δεκεμβρίῳ καὶ εἰς τὸ Λεοντάρην ἀπῆλθον κάγῳ καὶ
τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν τὸν πορφυρογέννητον προσεκύνησα· καὶ εἰς
τὴν δουλοσύνην αὐτοῦ με προσεδέξατο καὶ τὸ χωρίον Κέρτεζιν εὐεργέ-
τησεν ἀργυροβούλλῳ· καὶ πρὸς τοὺς δεσπότης Σερβίας, τὸν συμπένθερον
καὶ γαμβρὸν αὐτοῦ, ἐτοίμασεν ἀπελθεῖν με τῷ ἔαρι τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ
πολλὰς καὶ ἀναγκαίας δουλείας καὶ ὠφελίμους ἀμφοτέρων, τούτου λέγω
καὶ κάκείνων.

[37.5] Καὶ ὀρθῶθεις ἀπῆλθον καὶ εἰς τὴν Μεθώνην, ἵνα διὰ τοῦ πλευ-
σίμου ἀπέλθω εἰς τὸ Ῥαούζη καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Σερβίαν, εἰ καὶ ἐσκό-
πει, εἰς τὸν Μορέαν μὲν τοῦ γυναικαδελφοῦ αὐτοῦ, Κεντηρίωνος υἱοῦ τοῦ
πριγκίπου, ἀπὸ τὴν φυλακὴν τοῦ Χλουμουτζίου φυγόντος καὶ σύγχυσιν
ποιήσαντος εἰς τὴν τόπον, τοῦ δὲ ἀμηρᾶ κατὰ τῆς Σερβίας ἀπελθόντος,
ἐν ᾧ δὲ καιρῷ καὶ τὸν Ὀμόμβρουδον ἀπῆρην.

[37.6] Ὡς δὲ πλέον τὸ τῆς Σερβίας οὐκ εἶχε καιρὸν πραχθῆναι, ἀπῆλ-
θον διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Πάτραν. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ περάσας ἀπὸ τὴν Βο-
στίτζαν πέρα, τῇ α-ἡ Σεπτεβρίου τοῦ ξγ-ου ἔτους ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀν-
δριανούπολιν καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Αἴνον, ἵνα ἀποκρύφως διαβιβάσω και-
ρόν, ἕως οὗ ἀπὸ τοῦ τῆς Σοφίας μέρους ἐπαναστρέψῃ ὁ ἀμηρᾶς καὶ ὁ
τὴν ἀθλίαν τῶν παιδῶν μου μητέρα ἔχων εἰς χωρίον μεραχούρης αὐτοῦ
εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν ἔλθῃ. Ἦν καὶ ἐξαγοράσας, ἐπιστρέψαντός
μου εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν μετ' αὐτῆς Χρυσοβεργί-

ναν, ἐν τῇ Πάτρᾳ τὸν Φευρουάριον ἐπανέστρεψα μετ' αὐτῶν, πολλὰ κακοπαθήσας καὶ ἐξοδιάσας.

[37.7] Τὸν δ' Ὀκτώβριον, ἐν ᾧ δὴ ἐγὼ εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀνδριανούπολιν διέτριβον, ἐλθόντος τοῦ Τουραχάνη μετὰ καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ πολλοῦ φωσάτου ὑπὲρ βοηθείας τῶν ἀθηντῶν καὶ δεσποτῶν, τοὺς Ἀλβανίτας ἐδούλωσαν, ὅπωςδὴποτε κακώσαντες, καὶ τὸν ψευδοδεσπότην ἐδίωξαν.

[37.8] Ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ καὶ τῇ β-α Ἰαννουαρίου ἐγεννήθη καὶ τῷ δεσπότη κὺρ Θωμᾶ καὶ ὁ κὺρ Μανουήλ ὁ Παλαιολόγος.

[37.9] Καὶ τὸν Σεπτέβριον τοῦ ξδ-ου ἔτους ἀπέθανε Θάμαρ ἡ καλή μου θυγάτηρ ἐν τῷ τοῦ ἀμηρᾶ σαραγίω λοιμώδει νόσῳ, -ίου, ἰού μοι τῷ ἀθλίῳ γενέτη, -οῦσα χρονῶν ἰδ-ων καὶ μηνῶν ε'.

[37.10] Ἐμοῦ δὲ τοῦ ἀθλίου οὐκ εἰδότης τοῦτο τῇ κε-η τοῦ Ὀκτωβρίου ἀπεστάλην ἀποκρισιάρης εἰς τὴν ἀθηντίαν τῶν Βενετικῶν, δουκὸς ὄντος αὐτοῦ δὴ τοῦ Φραντζέσκω Φούσκαρι· ὑφ' ὧν καὶ ἐτιμήθηκα καὶ εὐεργετήθηκα καὶ διὰ χρημάτων καὶ γραμμάτων.

[37.11] Καὶ τῇ ζ-η Ἀπριλλίου ἐπανέστρεψα εἰς τὴν Πάτραν, θεοῦ καὶ μόνου βοηθείᾳ ἀπὸ τοῦ ὑπερβάλλοντος τῆς θαλάσσης κακοῦ, οὔπερ καθ' ὁδὸν ἡμᾶς συνήντησεν.

[37.12] Καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἀπῆρεν ὁ ἀμηρᾶς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων.

[37.13] Τὸν δὲ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπελθόντος τοῦ ἀμηρᾶ εἰς τὸ Μπελγράδον, τὸ πλέον μερικὸν ἀλώσαντος, αὐτὸς τέλος κακῶς ἐδιώχθη παρὰ τῶν εἰς αὐτὸ ἐλθόντων εἰς βοήθειαν, τοῦ Ἰάγκου δηλονότι καὶ τοῦ Καπιστριάνου καὶ ἐτέρων ἀξιολόγων ἀνδρῶν. Καὶ ἠττηθεὶς καὶ τοῦ χρησίμου μπεϊλερμπεί αὐτοῦ ἀποθανόντος ὡς φυγὰς ὤχετο.

[37.14] Καὶ τῷ ξε-φ ἔτει ὁ τοῦ Οὐγγαρίας φασάτου ἄρχων καὶ κυβερ-
νάριος ὁ Ἰαγκος ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ Καπιστριάνος, ἔτι
δὲ καὶ ὁ τῆς Σερβίας ἄρχων καὶ δεσπότης κύρ Γεώργιος ὁ Βοῦλκος ἐτε-
λεύτησε. Καὶ Μαΐου β-α τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ βασίλισσα ἡ γυνὴ αὐτοῦ
ἀπέθανεν· ἐν ἣ σχεδὸν ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ διέβη εἰς τὸν ἀμηνᾶν ἡ θυγάτηρ
αὐτῆς ἀμήρισσα μετὰ τοῦ α-ου ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ τυφλοῦ καὶ τοῦ θείου
αὐτῆς Θωμᾶ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ παντὸς τοῦ βίου αὐτῶν, φοβηθέντες
διὰ τὸν βίον τῆς μητρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν νύμφην αὐτῶν.

[37.15] Καὶ τῷ ξζ-φ ἔτει μηνὶ Νοεμβρίῳ καὶ αὐτὸς ὁ δεσπότης Λά-
ζαρος ἀπέθανε· καὶ ὁ ἀμηνᾶς τὸν μπεϊλερμπεῖν αὐτοῦ Μεχεμέτην ἀπέ-
στειλεν, ἵνα, εἰ δυνατὸν, τὸ Σμεντόροβον καὶ πᾶσαν δὴ τὴν Σερβίαν μετ'
εἰρήνης λάβῃ καὶ ἄλλον ἀντ' αὐτῶν τόπον δώσῃ τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς
τέκνοις αὐτοῦ δὴ τοῦ Λαζάρου, ὅπερ τότε μὲν οὐ κατῴρωθωσεν, ἀλλὰ μό-
νον τὸ Περιστέριν ἀπῆρε προδοσίᾳ, μετὰ τινα δὲ καιρὸν καὶ τὸ Σμεν-
τόροβον καὶ τὸν ἄλλον τόπον καὶ ἔδωκε τὴν βασίλισσαν τάχα κάστρα

[37.15.8] τινά, ἅπερ ὁ ἀμηνᾶς εἰς τὴν Μπόσθαν εἶχε.

[38.1] Μαΐῳ ιε-η τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὁ ἀμηνᾶς εἰς τὸν Μορέαν

ἦλθε καὶ εἰς τὴν Κόρινθον καταλύσας φωσάτον, εἶχε ταύτην ἀποκλεισμένην, αὐτὸς δὲ ἐλθὼν ἔπεσεν εἰς τὴν μέσην τοῦ τόπου· καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε, τὰ μὲν ἠχμαλώτευσεν, τὰ δὲ κατέκαυσε καὶ ἠφάνισεν, ἐξαιρέτως δὲ τὴν Ἀκωβαν, τὸν Ἀετὸν καὶ Πενταχώρια. Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖσε ἦλθε καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ Μουχλίν, ὃ δὴ καὶ δέδωκε πρὸς αὐτὸν ὁ καλὸς κἀγαθὸς Ἀσάνης Δημήτριος.

[38.2] Τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἐπιστρέψας ὁ ἀμηνᾶς ἦλθε καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν Κόρινθον, ἣν δὴ καὶ δεδώκασι πρὸς αὐτὸν οἱ γενναῖοι ἄρχοντες ὁ Ἀσάνης Ματθαῖος καὶ ὁ Λουκάνης Νικηφόρος ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ C-η, ὧν ὁ μὲν εἶς ἦν κεφαλὴ εἰς αὐτήν, ὡς μὴ ὠφελεν, ὁ δὲ Ἀσάνης δραμῶν ἦλθεν εἰς αὐτήν πρότερον, ἵνα ἡ καλίω φυλαχθῆ ἢ συντομωτέρως δοθῆ, οὐκ οἶδα, εἰ καὶ δῆλον ἐκ τῶν πραγμάτων.

[38.3] Δεδωκότες οὖν τὴν κεφαλὴν τοῦ σώματος τοῦ Μορέως τὴν Κόρινθον, τάχα καὶ ὀρκωμοτικὰ ἀγάπης πεποιήκασι, καὶ οὕτως ὅτι καὶ ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς τὴν Πάτραν δώσῃ μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ τὰ Καλάβρυτα καὶ τὸ Γρεβενὸν καὶ ἀπλῶς πάντα, ὅσα ὁ μακαρίτης βασιλεὺς κύρ Κωνσταντῖνος δεσπότης ὦν καὶ εἰς τὸν Μορέαν εὐρισκόμενος εἶχεν.

[38.4] Ἄπερ δὴ ἀκούσας ὁ αὐθέντης καὶ κύριος αὐτῶν, -ἦν γὰρ εὐρισκόμενος εἰς τὴν Μαντίνειαν πανοικί, -δραμῶν εἰς τὰ περὶ τῆς Τρίπυς βουνά, ἐνθα δὴ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἦν καὶ οἱ ῥηθέντες καταστάται τῶν τοιούτων ἀξιεπαίνων ἔργων ἦλθον, οὐ βουλευσάμενος οὐδ' ἀναβολὴν τὴν οἴανούν ποιήσας, ἀλλὰ πέμψας τὸν αὐτοῦ ὄντως μέγαν πριμικῆριον τὸν Λάζαρον, πάντα τῶ ἀμηνᾶ παραδέδωκεν ὡς λάχανα κήπου. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἡμέραν καὶ ὁ ἀμηνᾶς, ἐπεὶ ἦν ἀναγκαζόμενος ἐξελεῖν διὰ

τινα αἴτια, καταλείψας Ἀμάρην, τὸν τοῦ Τουραχάνη υἱόν, ἵνα αὐτὰ λάβῃ, ἐξῆλθε τοῦ Μορέως.

[38.5] Τὸν δ' Ὀκτώβριον τοῦ ξζ-ου ἔτους ἀποκρισιάρην ὁ ἀμῆρᾶς ἐστείλην εἰς τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον, ἵνα τὴν θυγατέραν αὐτοῦ εἰς γυναῖκαν πέμψῃ αὐτῷ δὴ τῷ ἀμῆρᾶ· εἰ δ' οὖν, μάχη μέσον αὐτῶν ἔσται.

[38.6] Ὅς δὴ ἀποκρισιάρης καὶ εἰς τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν ἐλθὼν, εἰς τὸν Ποντικὸν εὐρισκόμενον, ὄρκους αὐτοῦ ἀπῆρεν ἀγάπης καὶ τὰ μὴ φθάσαντα δοθῆναι κάστρη εἰς τὸν αὐθέντην αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθεν.

[39.1] Τὸν δὲ Ἰαννουάριον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ὁ καλὸς κάγαθος Λουκάνης Νικηφόρος, ἢ μᾶλλον Μορεοφθόρος, καὶ τῶν πρώτων καὶ πιστῶν ἀρχόντων τοῦ δεσπότη κυρ Δημητρίου λογιζόμενος, καί τινες ἄλλοι Ἀλβανιτῶν καὶ Μοραϊτῶν, οὓς καὶ αὐτὸς πλέον τὸ εἰς κακίαν ἐκείνων πρόχειρον ῥυκονόμησεν, ἔπεισαν τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν, ἵνα καὶ κατὰ τοῦ ἀμῆρᾶ καὶ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐπανάστασιν ποιήσῃ καὶ φάγῃ τοὺς ὄρκους ὡς λάχανα, οὓς πρὸ ὀλίγου μετ' αὐτοὺς ἐποίησεν· καὶ ταῦτα, τοῦ ἄλλου ἀγαθοῦ ἀνδρὸς Ἀσάνη Ματθαίου πρὸ ὀλίγου ἀπελθόντος καὶ ὄντος εἰς τὸν ἀμῆρᾶ ἀποκρισιαρίου διὰ τὴν δουλείαν δῆθεν τοῦ συνοικεσίου τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ.

[39.2] Ἐξελθόντος οὖν τοῦ δεσπότη κυροῦ Θωμᾶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπὸ τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἐνωθέντος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὰ κατ' αὐτοῦ ἢ καὶ τὰ κατ' αὐτῶν, ὡς ὁ λόγος προίων δηλώσει, ἀπῆραν ἀπὸ μὲν τοὺς Τούρκους τὰ Καλάβρυτα καὶ μόνων ἐκ τῶν κάστρων, ὧν ἐθαρόρουσαν λαβεῖν, ἐξ ὧν ἐκρατοῦσαν οἱ Τούρκοι, ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου τοῦ δεσπότη κυροῦ Δημητρίου, ἅπερ αὐτοὶ οἱ ἐργάται τῶν κακῶν ἐκρατοῦσαν ὡς κεφαλατίκια, ἤγουν Καρύταιναν, Βορδόνιαν, Καστριτζαν καὶ ἕτερα τινὰ· καὶ οὕτως, ἵνα πάλιν ἔχωσιν αὐτοὶ ταῦτα

ὡς αὐθένται αὐτῶν, οὐχ ὡς κεφαλάδες.

[39.3] Ἐκατόρθωσαν δὲ οὐδὲν ἄλλο οἱ φρόνιμοι καὶ πρακτικοὶ καὶ γενναῖοι ἄρχοντες, ἢ μόνον ὅτι ἀπῆραν κατ' αὐτῶν θεὸν τὸν τοῦ παντός ποιητὴν, αὐθέντην ἐπὶ γῆς ἰσχυρότερον καὶ ἀδελφὸν καὶ αὐθέντην ἐντὸς τοῦ τόπου, οὐκ ἐνθυμηθέντες οἱ ἄθλιοι οὔτε τοῦ ἀψευδοῦς τὸ λόγιον, ὅτι πᾶσα οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται οὔτε τὸν παροιμιώδη λόγον τὸν „πρὸς τοὺς δύο οὐδ' Ἡρακλῆς“, ἀλλ' ἐπανεστήσαν καὶ πρὸς τρεῖς καὶ τοιούτους.

[39.4] Καὶ τούτων οὕτως προβάντων, πρῶτον μὲν θεὸς παρείδεν αὐτοὺς καὶ τί ἔπραττον, οὐκ ἐγίνωσκον, ἀλλ' ὡς τοὺς ἰχθύας τοὺς μέσον τῆς σαγήνης ὄντας, οἱ ἀγνωοῦσιν, ὅτι πάντες ὁμοῦ ἔλκονται εἰς γῆν, ἐκεῖνοι δέ, ἕως τοῦτο γένηται, διώκουν καὶ διώκονται καὶ ἀλίσκονται καὶ φθείρονται οἱ ἐλάττονες ὑπὸ τῶν μεγαλωτέρων, οὕτω καὶ οὔτοι.

[39.5] Ὁ μὲν γὰρ δεσπότης κύρ Θωμᾶς παρέπιπτε καὶ ἐπολιόρκει τὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, Καλαμάταν καὶ Μαντίνειαν καὶ συνεργοὺς εὗρε πρωτοστράτορα τὸν ἄριστον, πρωτοστράτορα τὸν Σεβαστόπουλον Νικόλαον, μεσάζοντα καὶ σύγγαμβρον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τὸν περιπόθητον γυναικοθεῖον, τὸν πλέον Κυδωνίδην ἢ Τζαμπλάκωνα.

[39.6] Ὁ δὲ δεσπότης κύρ Δημήτριος πάλιν τὸ Λεοντάρι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὸ Πίδημα διὰ τοῦ Παλαιολόγου Γεωργίου, περιποθήτου ἑξαδέλφου καὶ μεσάζοντος τοῦ δεσπότης κυροῦ Θωμᾶ καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Μπαχάλη Μανουήλ, εἰ καὶ ὁ μὲν τάχα ἀπῆρε τὴν Καλαμάταν καὶ τὸ Λευκτρον καὶ πολὺ τοῦ τῆς Μάνης ζυγοῦ.

[39.7] Τοῦ δὲ δεσπότης κυροῦ Δημητρίου ἐρχομένου ἐμβῆναι ἐν τῷ Λεονταρίῳ, ὡς ἔμαθε τοῦτο ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔδραμε καὶ προλαβὼν ἐσέβη ἐν αὐτῷ· καὶ ἀπέμεινεν ἄπρακτος ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος, τοῦ Πα-

λαιολόγου καὶ τῶν Μποχαλέων φυγόντων μόνον καὶ ἀπελθόντων εἰς αὐ-
τὸν εἰς τὸν Μυζηθρᾶν ἐπαναστρέψαντα.

[39.8] Ἔτι δὲ καὶ τὸ κάκιστον καὶ ἀφελέστατον γένος τῶν Ἀλβανιτῶν,
καιροῦ λαβόμενον τῆς ὑπολήψεως καὶ ἀρπακτικῆς αὐτῶν γνώμης ἀρμο-
δίου, τί οὐκ ἔπραξαν ἢ τί οὐκ εἰργάσαντο κακόν; Ἀπιστοῦντες γὰρ δις
τοῦ σαββάτου, ἀπὸ τὸν ἓνα τῶν αὐθεντῶν εἰς τὸν ἄλλον ἀπήρχοντο· καὶ
κάστρα, ὡς ἡ ἐκείνων γλῶσσα, εἰς κεφαλατικά ἀπήτουν, εἰ δ' οὖν, εἰς
τὸν ἄλλον ἀπήρχοντο καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τὸν ἕτερον τῶν δεσποτῶν ὁμοίως.
Διὰ μέσου οὖν, εἴ τι ἄρα καὶ εὗρισκον τῶν ἀθλίων τάχα Ῥωμαίων, ἀλλὰ
δὴ καὶ τῶν Ἀλβανιτῶν καὶ συγγενῶν πολλάκις καὶ οἰκείων αὐτῶν, πάντα
διηρπάζοντο καὶ ἠφάνιζον. Ἐγένοντο δὲ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, ὅτι τις
ἀξίως αὐτὰ θρηνήσειεν;

[39.9] Ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, οἱ εἰς τὴν Κόρινθον καὶ τὸ
Μουχλὶν καὶ τὴν Πάτραν εὗρισκόμενοι, καιροῦ λαβόντες δικαίου, τοὺς
μὲν αἰχμαλώτιζον, τοὺς δὲ ἀπέκτεινον, τοὺς δ' αὐθέντας καὶ τοὺς ἄρχον-
τας κατεγέλων, βλέποντες καθ' ἑαυτῶν τὰ ξίφη ὠθοῦντας.

[39.10] Ταύτας δὴ τὰς ἐργασίας κάμου ἐννοήσαντος, εὗρισκομένου μου
εἰς τὴν Ἀρκαδίαν, ἔνθα δὴ καὶ ἐπράττοντο, καὶ τὰ αὐτῶν συμπεράσματα
σκοπήσαντος, πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν τὸν δεσπότην ἀπὸ τῆς Ἀρκαδίας, ἐξήλθον
κἀγώ, πλάσας αἰτίας τινάς, καὶ ἀπήλθον εἰς τὴν Πίδασον, ἣν Μεθώνη
καλεῖται, περὶ τὸ τέλος τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἀλλὰ
δὴ καὶ ὁ χρήσιμος ἄρχων ἀπὸ τε γνώσεως καὶ πράξεως Γεώργιος ὁ Ῥα-
ούλ, καὶ αὐτὸς ἀφείς καὶ αὐθέντην καὶ τὰ πλείω τῶν αὐτοῦ, ἦλθε καὶ αὐ-
τὸς ἐν τῇ Μεθώνῃ.

[39.11] Καὶ καθήμενοι ἀμφότεροι ἐν λιμένι ἐκαραδοκοῦμεν καθ' ὥραν τὸ
τῆς τοιαύτης τρικυμίας τέλος, εἰ καὶ τοῦ θεοῦ μακροθυμήσαντος ἐμάκρυ-

νεν, ἵνα οἱ ἀσύνετοί ποτε συνήσωσι καὶ οἱ μωροὶ ποτε φρονήσωσι καὶ
[39.11.4] ὁμόνοα καὶ εἰρήνη γένηται μέσον αὐτῶν· καὶ τοῦ θεοῦ δεηθῶσιν, ἔτι δὲ
καὶ τοῦ ἀμηρᾶ, καὶ ἐλεήσει μὲν αὐτούς ὡς ἐλεήμων θεός, προστάξει δὲ
καὶ τὸν δήμιον αὐτοῦ ἀμηρᾶν καὶ ἀφήσει αὐτούς ζῆσαι πλείονα χρόνον.
Τόπον γὰρ καὶ τάξιν ἔχει καὶ αὐτὸς εἰς θεόν, οἷαν οἱ αὐτοῦ δήμιοι πρὸς
αὐτόν, οἵτινες πληροῦσι μὲν τῷ θελήματι καὶ τῇ προστάξει αὐτοῦ, εἰσὶ
δὲ μισητοὶ καὶ ἀποτρόπαιοι.

[39.12] Καὶ τούτων δὴ τῶν προρρήθέντων κακῶν εἰς τὸν ἅπαντα τοῦ
Μορέως ἀθλίου τόπον γινομένων, ἐλθόντος καὶ φωσάτου μερικοῦ ἔξωθεν,
κατέδραμον τὸν τόπον ἅπαντα, ἵνα, ἅπερ κακὰ παρέλιπον οἱ οἰκήτορες
καὶ κύριοι καὶ αὐθένται καὶ ἄρχοντες, οὐκ ἀπὸ προαιρέσεως, ἀλλ' ἀπὸ
ἀδυναμίας, πράξωσιν αὐτοί, τοῦ μὲν ἑνὸς τῶν δεσποτῶν ἐχθροὶ ὄντες,
τοῦ δ' ἄλλου τάχα φίλοι.

[39.13] Ὅν δὴ δεσπότην καὶ ἐχθρὸν αὐτῶν κύρ Θωμᾶν εἰς τὰ περὶ τὸ
Λεοντάριον εὐρόντες καὶ διώξαντες κακῶς εἰσέβαλον εἰς τὸ κάστρον, πολ-
λοὺς τῶν αὐτοῦ καὶ σκοτώσαντες καὶ αἰχμαλωτίσαντες· ἔπειτα φέροντες
τὸ κατουνοτόπιον, ἦτοι τὰς τένδας αὐτῶν, πλησίον τῶν ὀσπιτίων τοῦ
Λεονταρίου ἔθηκαν. Εἶτα ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὰ περὶ τὸν Μυζηθρᾶν
καὶ τὸν φίλον αὐτῶν δεσπότην· καὶ ἀπ' ἐκεῖ διέβησαν νικηταὶ καὶ μετὰ
πολλοῦ κέρδους ζῶων τε καὶ ἀνθρώπων.

[39.14] Μόλις οὖν ποτε ἐννοήσαντες οἱ αὐθένται καὶ ἀδελφοὶ τὸ κακὸν
τῆς ἑαυτῶν μάχης καὶ συναχθέντες εἰς τὸ Καστρίτζιν, ἐποίησαν τάχα
ὄρκους εἰρήνης. Καὶ τοῦ Λακεδαιμονίας μετὰ τοῦ σάκκου αὐτοῦ λειτουρ-
γήσαντος, ὁπότεν τοὺς Χριστιανοὺς μετὰ φόβου θεοῦ καὶ πίστεως προ-
σελθεῖν ἐπιβοῶσιν οἱ ἱερεῖς, προσελθόντες οἱ αὐθένται καὶ ἀδελφοὶ καὶ
ὁμόσαντες, ἔμεινεν, ὡς ἠκούσαμεν, ὁ δεσπότης κύρ Δημήτριος ἐν τοῖς

συμπεφωνημένοι μέχρι τινός.

[39.15] Καὶ πάλιν ἦν ὁ αὐτός, ὡς οὐδενὸς καινοῦ γεγονότος, -ὦ τῆς ἀνοχῆς καὶ μακροθυμίας σου, Χριστέ βασιλεῦ, καὶ εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς αἰτίους· -καὶ ἤρξαντο πάλιν τὰ κακὰ καὶ ἔτι τῶν χθὲς τοιούτων φρικτῶν ὄρκων λυθέντων· καὶ ἔπραττεν ὁ καθεὶς κατὰ τοῦ ἑτέρου τὸ ἠδύνατο, τὰς ἐλπίδας ἔχοντες, ὁ μὲν εἰς τὴν φιλίαν τοῦ ἀμηρᾶ καὶ βοήθειαν καὶ τὴν ἀδικίαν, ὅπου ἠδικήθη εἰς τε τοὺς ὑποχειρίους αὐτοῦ καὶ τὰ κάστρα, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐπιτορκίαν τοῦ ἄλλου καὶ εἰς τὸ κατὰ τῶν ἀσεβῶν τάχα μάχεσθαι. Τούτων οὖν οὕτω κακῶς πραττομένων διέβη καὶ ὁ χειμῶν τοῦ ξη-ου ἔτους.

[40.1] Καὶ τὸν Μάϊον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἰδοὺ καὶ ὁ ἀμηρᾶς ἦλθεν κατ' ἀμφοτέρων. Ἀπελθόντος δ' αὐτοῦ ἐξ ὀρθοῦ εἰς τὸν Μυζηθρᾶν, ἐπεὶ ἐκεῖ εὐρίσκετο ὁ δεσπότης, διὰ τὸ εὐρίσκεσθαι τὸν ἀδελφὸν καὶ ἐχθρὸν αὐτοῦ εἰς τὴν Καλαμάταν καὶ πολεμίζοντος τὴν Μαντίνειαν, κατήλθε καὶ ἀκουσίως ἐκουσίως καὶ ἐδουλώθη εἰς αὐτόν. Λαβῶν δὲ ὁ ἀμηρᾶς καὶ αὐτὸν καὶ τὸν Μυζηθρᾶν καὶ φυλακὴν περιθεὶς εἶπε πρὸς τὸν δεσπότην· „Σὺ μὲν, ὦ δέσποτα, ἐπεὶ οὕτως ἦλθον εἰς σε τὰ πράγματα, τὸν τόπον τοῦτον πλέον οὐδὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἄρχης· ἀλλ' ἐπεὶ πατέραν σε ἐστήσαμεν ἔχειν καὶ τὸ κορίτζι σου ἐστήσαμεν λαβεῖν εἰς γυναῖκα μας, τὸν τόπον τοῦτον δὸς ἡμῖν. Σὺ δὲ καὶ τὸ κορίτζι σου ἔλθετε μεθ' ἡμῶν καὶ θέλομέν σας δώσειν ἕτερον κόσμον, εἰς τὸ νὰ ἔχετε νὰ ζῆτε”.

[40.2] Ἄπερ στέρξας καὶ ἀκουσίως ἔπεμψε καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ Τούρκους, ἵνα καὶ τὴν γυναῖκαν αὐτοῦ τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν θυγατέραν λάβωσι καὶ φέρωσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν Μονεμβασίαν παραδώσωσιν, ἐκεῖσε γὰρ αὐταὶ εὐρίσκοντο. Ὡν τὸ μὲν ἐγένετο, ἐξῆλθον γὰρ καὶ ἦλθον ἐκουσίως, ἔνθα ἦσαν ὁ τε ἀμηρᾶς καὶ ὁ δεσπότης.

[40.3] Οί δὲ Μονεμβασιῶται καὶ ὁ εἰς κεφαλὴν εὐρισκόμενος Μανουήλ ὁ Παλαιολόγος κρατήσαντες τὸ κάστρον δεδώκασιν αὐτὸ τῷ δεσπότη κυρ Θωμᾷ μετὰ ταῦτα καὶ αὐτὸς τάχα τῷ πάπα.

[40.4] Ὁ δ' ἀμηρᾶς τὴν μὲν βασιλίσσαν καὶ τὴν αὐτῆς θυγατέραν οἰκονομήσας ἔστειλεν ἔξω μετὰ τινὰς τῶν αὐτοῦ καὶ αὐτῆς, τὸν δὲ δεσπότην ἤγε καὶ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ.

[40.5] Ἐλθόντες οὖν εἰς τὴν Βορδώνιαν καὶ τὸ Καστρίτζι, οἱ μὲν εἰς τὴν Βορδώνιαν γενναῖοι ἄρχοντες αὐτῆς φοβηθέντες ἔφυγον ἀφέντες αὐτήν, οἱ δὲ εἰς τὸ Καστρίτζι τάχα μέχρι τινὸς ἀντισταθέντες καὶ πολεμήσαντες, τέλος προσεκύνησαν καὶ κατελθόντες στεφανωθῆναι ὑπὲρ τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτῶν, οὓς μὲν αὐτῶν ἐκαρατόμησεν, οὓς δὲ εἰς πάλους ἐκάθισε, τὸν δὲ Προινοκοκοκᾶν ἐκδείρας ἐτελείωσεν, ἄξιον τέλος τῶν ἐργασιῶν καὶ πράξεων ἀπολαύσαντος.

[40.6] Ἐλθόντος δ' αὐτοῦ δὴ τοῦ ἀμηρᾶ καὶ εἰς τὰ περὶ τὸ Λεοντάρι καὶ αὐτὸ τὸ Λεοντάρι καὶ εὐρῶν αὐτὸ ἔρημον ἀνθρώπων, αὐτὸ μὲν ἀπῆρε. Εἰς δὲ τὸ Γαρδίκι, ἔνθα οἱ ἄνθρωποι ὡς ἰσχυρότερον ἀπῆλθον φυλαχθησόμενοι, ἀπελθὼν ἐπολεμήθη μέχρι τινὸς παρὰ τῶν Λεονταριτῶν. Τέλος δὲ ἐδουλώθησαν καὶ ἐγένοντο πάντες παρανάλωμα μαχαίρας σὺν γυναιξὶ καὶ παισὶ.

[40.7] Τοῦτο ἂν καὶ οἱ ποτε ἀρχηγοὶ αὐτῶν Μποχαλαῖοι ἔπαθον, εἰ μὴ φθάσας ὁ μπεϊλαρμπεῖς Μαχουμούτης ἐξεζήτησεν αὐτούς, τῆς γυναικὸς Μανουήλ τοῦ Μποχάλη δισεξαδέλφης οὔσης αὐτοῦ, εἰ καὶ κακὰ ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ἀντὶ τούτου. Διδούς γὰρ αὐτοῖς ἀνθρώπους, ἵνα μετὰ ἀνέσεως καὶ ἀναπαύσεως ἀπέρχωνται τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσιν εἰς τὸν ἔξω τόπον, διερχόμενοι περὶ τὸν Ποντικὸν εὐρόντες πλεύσιμον καὶ δολίως ἀποκτείναντες τοὺς ἀπάγοντας ἀνθρώπους τοῦ μπεϊλαρμπεῖ, ἐμβάντες ἔφυ-

γον εἰς Κέρκυραν· καὶ αὐτοὶ μὲν ἠλευθερώθησαν τῆς δουλείας ὅπως
ποτε.

[40.8] Ὁ δὲ πενθερὸς μὲν Μανουὴλ τοῦ Μποχάλη Γεώργιος ὁ Παλαιολόγος, πρωτεξάδελφος δέ, ὡς προεδηλώσαμεν, τῆς μητρὸς τοῦ μπειλαρμπεῖ, βληθεὶς εἰς σίδηρα ἤγετο. Αὐτὸς γάρ, ὡς προείπομεν, φυγὼν ἀπὸ τὸ Λεοντάρι μετὰ καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν Μυζηθρῶν καὶ τὴν δουλοσύνην τοῦ δεσπότη κυροῦ Δημητρίου. Πολέμου δὲ γεγονότος περὶ τὴν Βορδώνιαν καὶ τὴν Τρίπην, κακῶς λαβῶθεις ἐάλω καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν δέσμιον εἰς τὸν ποτε αὐθέντην αὐτοῦ τὸν δεσπότην κύρ Θωμᾶν. Ὡς δὲ ἰάθη ἀπὸ τοῦ λαβῶματος, περιορισμένου δὲ ὄντος καὶ φυλαττομένου ὅπως ποτε περὶ τὸ Δυρῶνάχιον, ἀπατήσας τοὺς φυλάσσοντας ἔφυγε· καὶ πάλιν εὐρίσκετο εἰς τε τὸν δεσπότην κύρ Δημήτριον καὶ εἰς τὸ Ἀνάπλι τὸν πλείονα καιρὸν, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παίδων εὐρισκομένων εἰς τὰ Βενέτικα.

[40.9] Τοῦ οὖν ἀμηνῶ, ὡς δεδηλώκαμεν, δουλώσαντος τὸ Λεοντάρι καὶ τὰ περὶ αὐτό, ἐδούλωσεν ἔτι δὲ καὶ τὸν Ἅγιον Γεώργιον. Ταῦτα γὰρ ἰδόντος τοῦ Κροκοντύλου, ἢ μᾶλλον Κροκοδείλου εἰπεῖν οἰκειότερον, προσεκύνησε καὶ αὐτὸς τὸν ἀμηνῶν καὶ τὸ κάστρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ αὐτῷ δέδωκεν. Αὐτὸς δὲ ἔλαβε χάριν τούτων τοῦ Λωῖ, ἢ μᾶλλον τοῦ ἑλωῖ ἑλωῖ, τουτέστι, θεέ μου, θεέ μου, ἵνα τί μὴ καὶ αὐτὸν προεγκατέλιπες, τῶν προλεχθέντων κακῶν πρωτεργάτην;

[40.10] Τούτων οὖν ἐκεῖσε γενομένων, ἢ μᾶλλον γινομένων, ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς, ἀφείς τὴν Καλαμάταν καὶ περάσας εἰς τὰ περὶ τὴν Κόσμεναν καὶ τὸ Πεταλίδι, ἦλθε καὶ ἐσέβη εἰς τὸν Ἀβαρῖνον κάκειθεν εἰς τὸ Μαράθι, προγενέστερον τῆς βασιλείας καταλειψάσης τὴν Ἀρκαδίαν κάκεισε ἀπελθούσης μετὰ καὶ τῶν παίδων αὐτῆς καὶ τῶν εὐρισκομέ-

νων ἐκεῖσε εἰς τὴν Ἀρκαδίαν ἀρχόντων.

[40.11] Ὡς δὲ ὁ ἀμηνᾶς ἀπῆρεν αὐτά, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν Καρύταιναν παρὰ τοῦ Σγουρομάλλη Παλαιολόγου καὶ γυναικαδέλφου τοῦ μεγάλου Λουκάνη, ὃς προαπέθανεν εἰς ἀπόπατον διαβιβάσας τὴν ψυχὴν ἀμ' ἐγκά-
[40.11.4] τοις, κατῆλθεν εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀνδρουῶσαν καὶ λαβὼν αὐτὴν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα ἀπῆλθε θεάσασθαι τὴν Κορώνην, εἰτ' ἀπ' ἐκεῖσε διέβη καὶ εἶδε καὶ τὴν Μεθώνην, εἶτα εἰς τὴν Πύλον καὶ τὸν Ἀβαρίνον.

[40.12] Καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς ἐξῆλθε, προητοιμάσσε γάρ τινα πλοιάρια· καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πόρτῳ Λόγγῳ ὀνομαζομένῳ, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε καιροῦ λαβόμενος εἰς τὴν Κέρκυραν ἀπέλθῃ, ὃ δὴ καὶ γέγονε. Καὶ τῆ κη-ῆ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἀπεσώθη ἐκεῖσε, ἦγουν τοὺς Κορφούς, ὡς νῦν ὀνομάζεται ἡ Κέρκυρα.

[40.13] Ἐυρόντος δὲ κάμου πλευσίμου ἀπαγομένου ἐκεῖσε, ἐμβὰς τῆ ια-ῆ Ἰουλίου διὰ τὸ ἐπιγενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων καὶ θανατικοῦ ἐν τῇ Μεθώνῃ, τῆ β-α τοῦ Αὐγούστου ἀπεσώθημεν, ἔχοντός μου τὸν σκοπόν, ἵνα εἰς τὴν Κρήτην ἀπέλθω ἢ εἰς τὴν περὶ τὴν Θεσσαλονίκην Βερόοιαν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐκεῖ καλλίστην μονὴν εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἣν περ τῆς μητρὸς μου ὁ πατὴρ ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων. Τοῦ δὲ Ραοῦλ Γεωργίου καὶ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἀπελθόντων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ δεσπότη μετὰ καὶ τῶν ἄλλων πάντων, μετέπειτα καὶ ἐμὲ παρώτρυνον καὶ ἐβουλεύοντο ἐκεῖσε ἀπελθεῖν, ἀπῆλθον καὶ γὰρ.

[40.14] Τοῦ δὲ ἀμηνᾶ λαβόντος τὴν Ἀρκαδίαν καὶ ἀπ' ἐκεῖσε διερχομένου εἰς τὰ κάτω μέρη τοῦ Μορέως καὶ λαμβάνοντος πάντα τὰ ἐκεῖσε, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἰσχυρότατον Χλουμοῦτζι καὶ Σανταμέρι τῶν μπεϊλαρμπεῖδων ὅπου εἶχον αὐτά, ταῦτα ἀφέντων κούφων καὶ ἀπελθόντων καὶ αὐτῶν εἰς Κορφοῦς, ἦλθε μέχρι καὶ τῆς Πάτρας κακεῖσε προσέμεινε.

[40.15] Καὶ τὰ Καλάβρυτα λαβόντος παρὰ τοῦ οὐτ' εἰς δεσπότης, οὐτ' εἰς ἀμηρᾶν πιστοῦ Δόξα, ἀλλ' οὐδ' εἰς θεὸν νομίζω, αὐτὸς μὲν ἔδωκεν δίκην ἀξίαν ἐκδαρεῖς, οἱ δ' αὐτοῦ πάντες, οἱ μὲν ἀπετμήθησαν τὰς κεφαλάς, οἱ δὲ αἰχμάλωτοι ἀπήχθησαν.

[40.16] Τὸ δὲ κάστρον ὁ ἀμηρᾶς καλῶς ἀσφαλισάμενος καὶ παντὶ τρόπῳ ἀφηρώσας, ἐγειροθεὶς ἀπὸ τὴν Πάτραν διέβη εἰς τὰ περὶ τὸ Σαλμενίκον καὶ Λίστραιναν καὶ Βοστίτζαν, ὧν τὴν μὲν Βοστίτζαν καὶ Λίστραιναν ἔλαβε, τὸ δὲ Σαλμενίκον ἐκράτησε μέχρι τινὸς Παλαιολόγος ὁ τὸ ἐπίκλην Γρέτζα.

[41.1] Τοῦ δὲ δεσπότης, ὡς εἶπομεν, πανοικί ἐλθόντος εἰς τοὺς Κορφοὺς, ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ γράμματα ἀπὸ τὸν σούμπασιν Ἀγγελοκάστρου διαλαμβάνοντα, ὡς „ὁ ἀμηρᾶς ἔχει ὀρέξεως ἀπελθεῖν εἰς ἐκεῖνόν τις τῶν ἀρχόντων σου καὶ γενήσεται συμβίβασις μέσον ὑμῶν ἀγάπης· καὶ δοθῆ παρ' ἐκείνου καὶ τόπος μετὰ τινων συμφωνιῶν πρὸς σε”.

[41.2] Συνδιασκεψάμενος οὖν μετὰ τοὺς αὐτοῦ ὁ δεσπότης ἔδοξε καλόν, ἵνα ὁ μὲν Ῥαοὺλ Γεώργιος ἀπέλθῃ εἰς τὸν ἀμηρᾶν, ὁ δὲ γαμβρὸς αὐτοῦ Ῥάλης Ἰωάννης ἀπέλθῃ εἰς τὸν πάπαν, ἵνα ὁ μὲν καὶ ταῦτα καὶ τὴν εἰς τοὺς Κορφοὺς τοῦ δεσπότης πλημμέλειαν δηλώσῃ τῷ πάπα, ὁ δὲ ἴδη, τίς ὁ τοῦ ἀμηρᾶ σκοπὸς τοῦ λόγου. Οἱ καὶ ἀπήλθον ὁ μὲν τῇ θ-η, ὁ δὲ τῇ ια-η Ἀυγούστου.

[41.3] Θανατικοῦ δ' ἐπιγεγονότος καὶ εἰς τὸ κάστρον τῶν Κορυφῶν, ὁ δεσπότης καὶ ἡμεῖς ἀπήλθομεν εἰς χωρία, ἐκδεχόμενοι καὶ τὰ τῶν ἀποκρισιαρίων ἀποτελέσματα.

[41.4] Ὁ μὲν οὖν Ῥαοὺλ Γεώργιος διελθὼν διὰ τοῦ Ἀγγελοκάστρου ἔφθασε τὸν ἀμηρᾶν εἰς τὰ περὶ τὴν Βέρροϊαν· καὶ εὐθὺς προστάξαντος αὐτοῦ, ὅ τε Ῥαοὺλ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πάντες ἐδεσμεύθησαν καὶ οἱ πόδες αὐτῶν

ἠσφαλίσθησαν σιδήροις. Διαβιβάσαντες οὖν οὕτως ἡμέρας τινάς, ὡς ἐξῆλ-
θεν ὁ ἀμηρᾶς καὶ αὐτοὶ οὕτως δέσμοιοι, μετὰ τινὰς ὁδοὺς ἡμερῶν εἰς τὰ
περὶ τοῦ Μαύρου ὄρους βουνὰ ἐλευθέρωσεν αὐτοὺς εἰπὼν, ὅτι „ἐγὼ
ἐκδεχόμεν, ἵνα πλησίον τοῦ Μορρέως εὐρισκομένου μου ἔλθῃ ὁ δεσπό-
της ἢ στείλῃ υἱὸν αὐτοῦ μετὰ ἀρχόντων καὶ γένηται χάρις πρὸς αὐτὸν
καὶ κάθηται καὶ ζῆ. Ἐπεὶ οὖν οὐδὲν ἐγένετο, πάλιν λέγομεν, ἂν θέλῃ,
ἄς γένη, καὶ ἀπελθόντος σου, ἄς ἔλθῃ ὁ δεσπότης, ἢ ἄς στείλῃ ἀπὸ τὰ
παιδιά αὐτοῦ καὶ θέλομεν ποιήσῃν εἰς ἐκεῖνον καλά.”

[41.5] Ἐπιστρεψάντος τοῦ Ῥαοῦλ ἀπράκτου τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ξθ-ου
ἔτους, τῆ 13-ῃ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐμβὰς εἰς ἓν τῶν Κορφια-
τικῶν καραβοπούλων ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς μετὰ καὶ τῶν πλειόνων ἀρ-
χόντων αὐτοῦ διέβη εἰς τὸν Ἀγκῶνα, ἵνα ἀπ' ἐκεῖσε εἰς τε τὸν πάπαν
καὶ τὸν δούκαν Μιλάνας καὶ ἀλλαχοῦ ἀπέλθῃ, εἰς τοὺς Κορφοὺς κατα-
λείψας τὴν τε βασίλισσαν καὶ τὰ παιδιά αὐτοῦ καὶ τινὰς τῶν ἀρχόντων,
ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς φαμελίας τῶν ἐκεῖνῳ ἀκολουθούντων.

[41.6] Οὐδὲν γὰρ καμὲ πολλὰ διορισμένου καὶ ζητήσαντος, ἵνα μετ' αὐτοῦ
ἀπέλθω, ἢ ἐνταῦθα μετὰ τῆς βασιλίσης, εὐρίσκωμαι καὶ ὡς ἄρχων τοῦ
ὀσπιτίου αὐτῆς, ἐγὼ ἀπὸ τε τοῦ ἐλέους τοῦ πάντα καλῶς οικονομούντος
θεοῦ, ἀπὸ τε τῆς λύπης ὧν ἐγέννησα, ἀπὸ τε τῆς ἀταξίας πάντων τῶν

τοῦ ὀσπιτίου αὐτοῦ, ἀνήκουσ ἐγενόμην καὶ εἰς ἀμφοτέρα, ἀλλ' ἐπιμείνας
καὶ ἕτερον καιρὸν εἰς αὐτὸ δὴ τὸ χωρίον τὰ Μολιβοτινά, ὅπερ εὕρισκό-
μην, ὅταν καὶ ὁ δεσπότης εἰς τὸν Χλομὸν διὰ τὸν φόβον τοῦ θανατικοῦ,
ὡς δεδήλωται.

[41.7] Ὡς εὗρον μετὰ καιρὸν κάθισμα τὸ εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἡλίου,
πλησίον τοῦ κάστρου, ἀπελθόντος μου ἐκεῖσε Σεπτεβρίου ζ-ἡ του ο-ου
ἔτους, κατέμεινον μετὰ τῶν ἐμῶν καὶ μόνου τοῦ θεοῦ δεόμενος, ἵνα ἡ-
μᾶς ἐλεήσῃ καὶ ἐξοικονομήσῃ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθό-
τητος. Διαβιβάσαντός μου οὖν ἐκεῖσε μῆνας ε' καὶ μικρόν τι πρὸς, ὡς
οὐδὲν ἐνόησαμεν ἀναπαυθῆναί με τοὺς ἔχοντας τὸ τοιοῦτον κάθισμα, καὶ
διὰ τὸ νὰ ἔξωμεν καὶ πλέον τὸν πλησιασμόν τοῦ καλοῦ κάγαθοῦ φίλου
καὶ πνευματικοῦ πατρὸς Δωροθέου, εὕρισκομένου αὐτοῦ εἰς τὴν μονὴν
τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου, εὐρόντες καὶ ἡμεῖς ἀπὸ
τῆς τάξεως τῶν λβ' ἱερέων τὸ τοῦ ἁγίου Νικολάου κάθισμα τὸ ἐπονομα-
ζόμενον τοῦ Ταρχανιώτου ἀπήραμεν αὐτὸ Μαρτίου ιε-ἡ τοῦ αὐτοῦ ο-οῦ
ἔτους δηλονότι.

[41.8] Ὁ δὲ δεσπότης κύρ Θωμᾶς φθάσας εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ ἀπ' ἐκεῖ
εἰς τὴν Ῥώμην οὐδὲν ἄλλο κατώρθωσεν, εἰ μὴ ὅτι δέδωκε τῷ πάπα Πίῳ
τὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ πρωτοκλήτου Ἀνδρέου κάραν κάκεινος
πρὸς αὐτὸν τὸ μόλις νὰ ζῆ μὲ τοὺς αὐτοῦ αὐτὴν καὶ μόνην τὴν ἀναγκαίαν
τροφὴν.

[41.9] Διαβιβάσαντος δὲ μερικὸν καιρὸν ἔδοξεν αὐτῷ καὶ ἐπανέστρεψεν
εἰς τὴν αὐθεντίαν τῶν Βενετιῶν καὶ πάλιν ἀπ' ἐκεῖσε εἰς τὸν Ἀγκῶνα,
τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τῆς βασιλίσσης Σερβίας ἐκεῖσε ἀπελθούσης· καὶ δια-
τρίψας ἡμέρας τινὰς εἰς θεωρίαν αὐτῆς, ἐκεῖνος μὲν διέβη πάλιν εἰς τὴν
Ῥώμην, ἡ δὲ βασίλισσα εἰς τὸ Ῥαούζη ἐπέρασεν.

[41.10] Ἡ δὲ εἰς τοὺς Κορφοὺς βασίλισσα καὶ μήτηρ αὐτῆς, κακῶς διαβιβάζουσα, ἐλεηθεῖσα ὑπὸ θεοῦ τῷ αὐτῷ ἔτει ο-ῶ Αὐγούστῳ κς-η ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων μονῇ Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου.

[42.1] Ὁ δὲ τῶν ἀσεβῶν ἐξάρχων τὸν αὐτὸν δὴ χρόνον ἀπελθὼν κατὰ τοῦ Σφεντιάρη ἀπῆρε τὸ ἐκείνου περιβόητον κάστρον Σινώπην ὀνομαζόμενον, ὃ δὴ καγῶ ἐθεασάμην, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἅπαντα τόπον.

[42.2] Ἔτι δὲ καὶ παρέμπροσθεν ἀπελθόντος αὐτοῦ ἀπῆρε καὶ τὴν Κερασοῦντα καὶ τὴν Τραπεζοῦντα καὶ ἅπασαν τὴν περίχωρον αὐτῶν δὴ τῶν βασιλέων Τραπεζοῦντος καί, πάντας σχεδὸν τῶν ἐκεῖσε ἀτύχων ἀυθεντῶν καὶ ἀρχόντων ἐκβαλὼν, εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν φέρων κατῴκισεν, ἔνθα δὴ καὶ ὁ τοῦ Μορέως ἀυθέντης· ὧ δὴ καὶ δέδωκεν ἔχειν εἰς ζωάρκειαν αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ τὴν μεγάλην Αἶνον, τὴν Λῆμμον, τὴν

[42.2.7] Ἴμβρον καὶ τὴν Σαμοθράκην, τὸν δὲ Τραπεζοῦντος βασιλέα τὸν Κομνηνὸν κύρ Δαβίδ χωρία περὶ τὸ Μαῦρον Ὅρος. Ὅν δὴ καὶ μετὰ τινος χρόνου μικροῦ παραδρομῆν, εὐρῶν τάχα εἰς αὐτὸν ἀφορμῆν μικρὰν καὶ οὐκ ἀληθῆ, πάντα τὰ αὐτοῦ ἔλαβε κάκεῖνον πνιγμῶ ἔτελείωσε.

[42.3] Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ο-οῦ ἔτους διέβη ὁ ἀμηρᾶς εἰς τὴν Μεγάλην Βλαχίαν καὶ ἐδιόρθωσε τὰ κατ' αὐτοῦ ἐκεῖσε ἐνεργούμενα.

[42.4] Καὶ ἐπιστρέψας ἐποίησεν ἀρμάτωμα καὶ πέμψας κατὰ τῆς Λέσβου ἀπῆρεν αὐτήν.

[42.5] Τὸν δὲ Νοέμβριον τοῦ οα-ου ἔτους ἐπιδραμόντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Τουραχάνη, Ἀμάρη, ἀπῆρε πάντας τοὺς περὶ τὸν Ναύπακτον καὶ τὴν αὐτοῦ περιοχὴν τὸν Γαλατᾶν, οὔτω Βενετικούς, ὡς τάχα καὶ Χαρατζαρίους τοῦ τῆς Μικρᾶς Βλαχίας Φλαμπούλου αὐτοῦ.

[42.6] Ὅπερ μαθὼν ὁ τῶν Βενετικῶν κατέργων καπετάνος καὶ πρὸς

βοήθειαν δραμών, εἰς τὴν ἀντίπερα πόλιν τοῦ ἀμηρᾶ Βοστίτζαν περάσας ἔκαυσε καὶ αἰχμαλώτευσεν πᾶσαν ἄνευ μόνον τοῦ κουλᾶ καὶ φέρων τοὺς Βοστιτζιάνους ἐν τῷ Ναυπάκτῳ μὲ τοὺς αὐτοῦ ἐναλλαγὴν ἐποιήσατο, καὶ δὴ προμελετωμένης οὐσης μάχης τοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ ἀμηρᾶ παρὰ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, διὰ τὸ πᾶσι τρόποις χρήσασθαι τυχεῖν τῆς ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας τοῦ Μορέως.

[42.7] Τοῦτο δὴ τὸ ἔργον ἀπεκάλυψεν αὐτὴν καὶ ἀρχὴ κατέστη καὶ ἐλθόντος τοῦ τζενεράλη καπετάνου Ἀλωῖζου Λορδᾶ ἐκείνου μετὰ πολλῆς ὅτι παρασκευῆς καὶ δυνάμεως, ἐπίασε τὸ Ἑξαμίλιον καὶ ἔκτισεν αὐτό, κακῶς δὲ ἀπὸ τῆς συντομίας. Οὐ γὰρ ἐν συντόμῳ τὰ ἀσφαλές, ὡς ὁ λόγος, ἀλλ' ὡς ἐπεὶ ἐπολέμησε τὴν Κόρινθον καὶ οὐκ ἔτυχε τοῦ ἐλπιζομένου, ἀφείξαι καὶ τὸ Ἑξαμίλιον ἀπῆλθε.

[42.8] Τὸ δὲ οβ-ον ἔτος ἀπῆραν τὴν Μονεμβασίαν οἱ Βενέτικοι οὐ τοσοῦτον θελήσει καὶ χάριτι τῶν κυρίων αὐτῆς, ὅσον ἀφελεία τοῦ κρατοῦντος αὐτὴν ἄρχοντος, ὡσπερ δὴ ὁμοίως ἀφελεία καὶ ἀποτυχία καὶ τοῦ κεφαλατικέοντος τὸ τῆς Λήμνου κάστρον, τὸ λεγόμενον Παλαιόκαστρον ἐκλάπη καὶ μᾶλλον ὁ τοιοῦτος κουλᾶς αὐτοῦ καὶ παρὰ ἐξωτερικοῦ τυχόντος καὶ ἐδόθη πρὸς τὴν αὐθεντίαν τῶν Βενετιῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ δηλονότι τοῦ κάστρου καὶ ἅπαν τὸ νησὶν ἐκληρώσαντο.

[42.9] Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Λέσβον ἀπελθόντος αὐτοῦ δὴ τοῦ καπετάνου καὶ πολεμήσαντος αὐτὴν, οὐκ ἔπραξέ τι, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἄπρακτος.

[42.10] Τὸ δὲ ἔαρ τοῦ ογ-ου ἔτους ἀποστείλας ὁ δεσπότης κύρ Θωμᾶς ἐμύνησεν, ἵνα οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐκεῖσε ἀπέλθωσιν, ὅπου κάκεινος. Καὶ γενομένου καὶ ἀποσωθέντων μετὰ καραβίου εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ μόνον ἀκούσαντος, ὅτι ἀπεσώθησαν, οὐ φθάνοντος δὲ ἰδεῖν αὐτά, ἀλλὰ Μαίῳ ἰβ-η ἐν Ῥώμῃ εὐρισκόμενος τέθνηκεν, ὑπάρχοντος χρονῶν

νς' καὶ μικρόν τι πρὸς.

[42.11] Ἀυτὰ δὲ ὀλίγον καιρὸν διαβιβάσαντα εἰς τὸν Ἀγκῶνα, πέμψας ὁ πάπας ἐπιμελεία καὶ σπουδῆ καὶ βοηθεία τοῦ αἰδεσιμωτάτου καρδινάλιου τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Βησσαρίωνος, ἀπῆλθον εἰς τὴν Ῥώμην καὶ εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν οἰκονομίαν πρὸς τὸ ζῆν, ἦν καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν εἶχε· καὶ τὸν πρῶτον υἱὸν τὸν κύρ Ἀνδρέαν τὸν Παλαιολόγον δεσπότην ὁ πάπας τετίμηκεν.

[42.12] Τῷ δὲ οδ-ω ἔτει Ὀκτωβρίου ιε-η καὶ πνευματικὸς πατὴρ ἡμῶν καὶ ἀδελφὸς καὶ φίλος ἄριστος ὁ Δωρόθεος ἀπῆλθεν ἀποθανὼν εὐφραίνόμενος ἐν οὐρανοῖς, ἡμᾶς δὲ καταλέλοιπε καὶ τὴν ἐκείνου λυπομένους στέρησιν.

[43.1] Καγὼ δ' ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς ἐνδείας Ἀπριλλίῳ ιη-η ἐξῆλθον καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸν Ἀγκῶνα τῇ ιζ-η Μαΐου. Καὶ τῇ α-η πάλιν Ἰουνίου ἐξελθόντος μου, ἀπῆλθον διὰ τῆς ὁδοῦ Βιτέλμου, ἐπεὶ κάκεισε εἰς τὰ θέρμα εὐρίσκεσθαι τὸν καρδηνάιν μεμαθήκαμεν. Δι' ἡμέρας θ' εἰς τὴν Ῥώμην ἐφθάσαμεν καὶ ποιήσας εἰς τὸ ὄσπίτιον τῶν αὐθεντῶν ἡμῶν, τοῦ δεσπότη κυροῦ Ἀνδρέου καὶ αὐθεντοπούλου κυροῦ Μανουήλ τῶν Παλαιολόγων ἡμέρας λς', ἐν αἷς ἡμέραις καὶ τοὺς τάφους τῶν μακαρίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου προσεκύνησα καὶ πολλῶν ἄλλων ἁγίων ἐκεῖσε τεθαμμένων.

[43.2] Καὶ ἱστορήσας τὰ ἐν τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ καὶ περιβοήτῳ καὶ παλαιᾷ, τῇ ις-η Ἰουλίου ἐξῆλθον καὶ ἦλθον διὰ τῆς εὐθείας ὁδοῦ εἰς τὸν Ἀγκῶνα καὶ μικρόν τι προσμείνας διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Βενετίαν ἀπῆλθον τῇ κη-η τοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐποίησα ἐκεῖσε εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Σταυροῦ ἡμέρας κς', ἕως Αὐγούστου δηλονότι κγ', ἐν ἣ ἀργὰ σὺν θεῷ ἐξελθόντες ἀπεσώθημεν ἐνταῦθα εἰς τοὺς Κορφοὺς τῇ ε-η τοῦ Σεπτεβρίου μηνὸς τοῦ

οε-ου ἔτους.

[43.3] Καθ' ὃν δὴ καιρὸν ἡμεῖς εἰς τὰ περὶ τὴν Ῥώμην καὶ αὐτὴν τὴν Ῥώμην διετρίβομεν, καὶ ὁ τῶν ἀσεβῶν ἐξάρχων ἀμηνῶς ἐλθὼν κατὰ τῆς Ἀλβανιτίας καὶ διώξας τὸν ἀυθέντην αὐτῆς τὸν Σκαντάρην καὶ αἰχμαλωτεύσας καὶ ἀφανίσας τὸν τόπον καὶ κτίσας κάστρον πλησίον τοῦ καθολικοῦ κάστρου αὐτῆς Κρούας ὀνομαζομένου, πρὸς τὸ ἀντιμάχεσθαι αὐτῷ, ἐπανέστρεψεν εἰς τὰ περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν.

[43.4] Καὶ τοῦ αὐτοῦ οδ-ου ἔτους τὸ θέρος γεγονῶς Βίκτωρ Καπέλλος καπετάνιος τζενεράλης ἀπελθὼν εἰς τὴν νῆσον Ἴμβρον καὶ πολεμήσας, ἀπῆρεν αὐτήν. Καὶ πάλιν ἀπελθόντος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀθήναν, πᾶσαν τὴν χώραν ἠχμαλώτευσεν· ἐλθόντος δ' αὐτοῦ εἰς τὴν Παλαιὰν Πάτραν περὶ τὸν Αὐγουστον ἀπῆρε τὴν χώραν.

[43.5] Ἐπιδραμόντος οὖν τοῦ Ἀμάρη εἰς τὴν βοήθειαν αὐτῆς, ὁ προβεδούρος μετὰ τῶν τῆς ἀρμάτας καὶ Ραοὺλ Μιχαήλ ὁ Ἰσης μετὰ τῶν στρατιωτῶν πολλῶν καὶ καλῶν ἔτρεψαν αὐτὸν κατὰ κράτος καὶ πολλοὺς

τῶν αὐτοῦ ἐσκότωσαν· καὶ διώξαντες μέχρι πολλοῦ, οὐκ ἐστράφησαν περὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἔργου, καὶ μᾶλλον τοῦτο συμβουλευόντες οἱ Ῥωμαῖοι οἱ καὶ τοῦ τόπου καὶ τῶν τοιούτων πλέον εἰδήμονες. Ἄλλ' ἐπαρθεῖς ὁ προβεδουῆρος καὶ σκληρὸς μᾶλλον φανεῖς καὶ πρὸς αὐτούς, πῶς οὐ διώκουσιν, ἐξεδίωξαν καὶ μὴ γινώσκοντες τοῦτο καλὸν μέχρι καὶ τῶν μυλῶν καὶ τοῦ Σαραβαλλίου καὶ ἐπέκεινα πρὸς τὸ ἀνώφορον τοῦ Σιδηροκάστρου.

[43.6] Ὁ γοῦν Ἀμάρης ἰδὼν τὸν τούτων διωγμὸν ἄκαιρον καὶ ἄπρακτον καὶ ἄτακτον, καταλείψας εἰς τινὰς τόπους ἀνθρώπους, εἶπ' ἐπιστρέψας κατ' αὐτῶν, ἔτρεψε καὶ ἐδίωξεν αὐτούς καὶ φθάσας ἀνεῖλε τὸν προβεδουῆρον ἐπὶ μουλαρίου καθεζόμενον καὶ δις ἀπ' ἐκείνου πεσόντα. Καὶ ἄλλους ἀνεῖλον πολλοὺς καὶ αὐτὸν δὴ τὸν Ῥαοὺλ Μιχαήλ ἀλώσαντες, τοῦ ἀλόγου αὐτῶ συμπεσόντος, ἐκάθισαν αὐτὸν εἰς τὸν πάλον. Καὶ τέλος ὡς νικηταὶ δραμόντες εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἔνθα τὰ κάτεργα, πολλοὺς εὐρόντες εἰς τὴν γῆν, ἀνεῖλον αὐτούς.

[43.7] Ὑποπεύσαντες δὲ εἶναι αἴτιον καὶ τὸν μητροπολίτην τῆς αὐτῆς Παλαιᾶς Πάτρας τοῦ ἐλθεῖν κατ' αὐτῶν τὸ ἀρμάτωμα, λαβόντες εἰς τὸν πάλον ἐκάθισαν.

[43.8] Ταῦτα δὲ παθόντες ἄπρακτοι καὶ ζημιωμένοι οἱ τῆς ἀρμάτας ἐπανεέστρεψαν. Ἄφ' οὗ δὴ συμβεβηκὸς κακοῦ καὶ ὁ καπετάνιος λυπηθεὶς καὶ πολὺ ἀσθενήσας εἰς τὸν Εὐριπον εὐρισκόμενος ἀπέθανε καὶ γέγονε καπετάνιος Ἰάκωβος Λορδᾶς, ὁ τοῦ Πέτρου Λορδᾶ ἐκείνου υἱὸς καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Ἀλωῖζου Λορδᾶ καπετανίου πρωτεξάδελφος.

[43.9] Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῶ τοῦ ἐνεστῶτος χρόνου χειμῶνι παρηκολούθησαν· τὸ δὲ τῆς Πάτρας τῶ πρὸ τοῦ φθινοπώρου Αὐγούστῳ.

[44.1] Τῆ κθ-η τοῦ Μαρτίου μηνὸς τοῦ σε-ου ἔτους ἐν ἧ καὶ

τὸ ἡμέτερον μέγα πάσχα γέγονεν, ἐναπέψυξεν ὁ τῶν κακῶν πάντων τοῦ
Μορέως αἴτιος Ματθαῖος ὁ Ἀσάνης· καὶ ἰδοὺ καὶ τὸ τοῦ Δαβὶδ μελώ-
δημα καὶ ἔτι πεπλήρωται τὸ „ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν
[44.1.5] οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ φυγέτωσαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐ-
τόν.”

[44.2] Καὶ τούτου γενομένου, ὡς ἠκούσαμεν παρὰ τινων, ἄπεμψε καὶ
ὁ δεσπότης τὴν τοῦ ἀμηρᾶ πρὸς αὐτὸν πρόσδοτον καὶ τὸ χρέος τῆς δου-
λείας εἰς τὰ φωσάτα, εἰπόντος· „Ἐγὼ εἰμι γέρον καὶ ἀσθενής· ὁ ἐκπλη-
ρῶν τὴν δουλοσύνην ἀπέθανε. Λοιπὸν ἢ πολλὴ πρόσδοτος ἂς δοθῆ, ὅπου
ὀρίσης· ἐμοὶ δὲ ἂς δοθῆ, ὅσον νὰ ζῶ, καθήμενος ἐνταῦθα μετὰ τινων
ὀλίγων.” Ἀπελογήσατο ὁ ἀμηρᾶς· „Καλῶς λέγει· καὶ ἂς χωρίση τοὺς
θέλει.” Καὶ ἐχώρισε· καὶ δέδωκε πρὸς αὐτὸν ἄσπρα ἕν, ἵνα ἔχη αὐτὰς
ἀπὸ τὸ κουμέρκι τοῦ ἀλεύρου, τοὺς δὲ πλείονας τῶν ὑποχειριῶν αὐτοῦ
περιορίσας ἀπῆρεν, ἵνα εὐρίσκωνται εἰς τὴν Πόλιν. Ἄλλοι δὲ εἶπον ἄλ-
λως γεγονέναι καὶ μέλλομεν μαθεῖν καὶ διηγήσεσθαι.

[44.3] Τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου τὸ θέρος ἐγεγόνει τοσαύτη λοιμώδης νόσος
εἰς τε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἀνδριανούπολιν καὶ τὴν Καλλι-
πολιν καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν κάστροι καὶ κωμοπόλεις καὶ χώρας, οἷα οὐ
γέγονε παρόπισθε χρόνους πολλοὺς. Τεθνήκασιν γάρ, ὡς λέγουσι, μυριά-
δες πολλὰ ἀνθρώπων, οὐ χιλιάδες, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἡ τοῦ δεσπότητος
θυγάτηρ.

[45.1] Τοῦ δὲ οC-ου ἔτους Νοεμβρίῳ μηνὶ ἀπῆλθον καγὼ εἰς τὴν
Ἀγίαν Μαῦραν, παρακινήσει τῆς βασιλίσης κυρᾶς Ἑλένης καὶ πενθε-
ρᾶς τοῦ αὐθεντός τοῦ τόπου ἐκείνου κυροῦ Λεονάρδου, ἵνα καὶ τὸν τό-
πον καὶ τοὺς ἐκεῖσε ἀναθεωρήσω καὶ ὡς δῆθεν ἀνεψιοῦ τοῦ μακαρίτου
αὐθεντός μου τοῦ βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς

αὐτοῦ παθόντος μου ζημίαν μεγίστην, ὡς προεδήλωσα ἐν τῷ λη-φ ἔτει, ἀπολαύσω τινὸς εὐεργεσίας ἐτησίου ὡς γέρων καὶ ἀσθενῆς καὶ πτωχὸς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. Ἐπανέστρεψα δὲ τῇ κβ-α τοῦ αὐτοῦ, εὐτελῆ πάντα καὶ ἰδὼν καὶ ἀπολαύσας ἄνευ τοῦ ὑπερέχειν ἐν τῷ μπασταρδικῷ γένει τὴν πᾶσαν ἀρχὴν αὐτοῦ· δεῖ γὰρ τοῖς ἀρχομένοις ἐξομοιοῦσθαι τοῖς ἄρχουσι.

[45.2] Καὶ τὸν Ἰαννουάριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ὁ τῆς Ἀλβανιτίας αὐθέντης Σκαντάρης τέθηκε φυσικῶ θανάτῳ καὶ τὸ μὲν τοῦ τόπου καὶ τῆς αὐθεντίας αὐτοῦ ἔλαβεν ἡ αὐθεντία τῶν Βενετιῶν, τὸ δὲ ὁ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ υἱός, Τοῦρκος ὢν καὶ εἰς τὸν ἀμηρᾶν καὶ σταλείς παρ' ἐκείνου.

[45.3] Ἀπὸ δὲ τοῦ ἡμίσεως ἕαρος τοῦ αὐτοῦ, δηλονότι ος-ου ἔτους καὶ ὅλου τοῦ θέρους διαβιάσαντός μου κακῶς ἀπὸ τῆς συνήθους ἀσθενείας τοῦ ῥευματισμοῦ, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν κοσμικῶν φορεμάτων μου διαλυθέντων, ἐρασοφορέσαμεν τῇ α-η τοῦ Αὐγούστου μηνὸς καὶ ἀντὶ Γεώργιος Γρηγορίου, ἀντὶ δὲ Ἑλένη Εὐπραξία ὠνομάσθημεν, διδόντες πρῶτον τὴν εἰς θεὸν τῆς πίστεως ὁμολογίαν ἡμῶν ἔχουσιν οὕτως·

[45.4] Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ μὴ κτίσμα εἶναι οὐδ' ὑπὸ χρόνον κατὰ τὸν ἄφρονα Ἄρειον, ἀλλ' ὁμοούσιον καὶ συναῖδιον τῷ θεῷ καὶ πατρί, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ποιητὴν χρόνων καὶ τῶν κτισμάτων πάντων, ὕστερον δὲ σαρκωθέντα δι' ἡμᾶς ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου.

-Πιστεύω τὸ πνεῦμα ἅγιον μὴ κτίσμα εἶναι μηδὲ ἑτερούσιον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, ὡς ὁ Μακεδόνιος ὁ κενὸς τῆς αὐτοῦ χάριτος ἐβλάσφημι, ἀλλὰ θεὸν ἀληθινόν, ὁμοούσιον καὶ συναῖδιον τῷ πατρί καὶ τῷ υἱῷ, ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸς υἱὸν ἐκπορευτῶς, ὥσπερ ὁ υἱὸς ἐξ αὐτοῦ γεν-

νητῶς. -Πιστεύω μὴ ἄλλον εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν προαιώνιον, ἕτερον δὲ τὸν ἐκ τῆς παρθένου γεννηθέντα Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ὁ ἄφρων Νεστόριος ἐβλασφήμει, ἀλλὰ τὸν ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα δύο μὲν εἶναι μετὰ τὴν ἔνωσιν φύσεις, ἓνα δὲ τῇ ὑποστάσει τῇ θεϊκῇ δηλονότι· διὸ καὶ τὴν αὐτὸν τεκοῦσαν κυρίως καὶ ἀληθῶς Θεοτόκον εἶναι καὶ οὐ Χριστοτόκον κατ' ἐκείνον τὸν ἄφρονα. -Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν μὴ εἰς μίαν φύσιν τὰς δύο συνάψαι κατὰ τοὺς ἄφρονας Διόσκορον καὶ Εὐτυχῆ, οἱ τῇ θεότητι τὰ πάθη προσῆπτον, ἀλλ' ἐν δύο φύσεσι καὶ μετὰ τὴν ἔνωσιν ἀσυγχύτως γνωριζόμενον, καὶ μήτε προὑπάρχειν τὰς ψυχὰς τῶν σωμάτων, μήτε τέλος εἶναι κολάσεως μήτε ἀποκατάστασιν δαιμόνων κατὰ τὸν ἄφρονα Ωριγένην. -Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν οὐχ ἐν θέλημα ἔχειν φυσικὸν καὶ μίαν ἐνεργεῖαν κατὰ τὸν Ῥώμης Ὀνώριον καὶ Πύρρον τὸν ἄφρονα, ἀλλὰ δύο θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας, θεϊκὴν δηλαδὴ καὶ ἀνθρωπίνην ἐνεργεῖαν καὶ θέλησιν καὶ μηδετέραν τῶν αὐτοῦ φύσεων ἀθέλητον εἶναι ἢ ἀνενέργητον. -Πιστεύω τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις, οὐ λατρευτικῶς, ἀλλὰ σχετικῶς ἀσπάζεσθαι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ τιμᾶν, οὐ τῇ ὕλη τὸ σέβας, ἀλλὰ τῷ πρωτοτύπῳ ἀπονέμουσαν ἢ γὰρ τιμὴ τῆς εἰκόνης ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον. -Πιστεύω μήτε ἀνενέργητον εἶναι τὴν θεῖαν φύσιν καὶ ἐνεργειῶν οὐσιωδῶν ἔρημον, μήτε ταῦτὸν εἶναι οὐσίαν καὶ ἐνεργεῖαν ἐπ' ἐκείνης, μήτε κτιστὰς εἶναι ταύτας, κατὰ τοὺς ἄφρονας Βαβλαᾶμ καὶ Ἀκίνδυνον, ἀλλὰ καὶ ἐνεργείας θείας οὐσιώδεις καὶ ἑτέρας εἶναι ταύτας παρ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ ἀκτίστους εἶναι καὶ λεγομένας θεότητος. -Ὁμολογῶ βεβαίως τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι ἅμα κατὰ τοὺς Ἱταλούς, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τοῦ

πατρὸς ἐνικῶς, ὥσπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς ἐνικῶς γεννᾶται, πέμπεσθαι δὲ παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα, οἷον αὐτὴ ἡ χάρις καὶ ἡ δωρεὰ αὐτοῦ δίδωσιν.

[46.1] Τὸ δὲ φθινόπωρον τοῦ οζ-ου ἔτους ἀπῆλθεν ἡ βασιλισσα κυρὰ Ἑλένη ἡ Παλαιολογίνα, ἡ τοῦ δεσπότη Σερβίας γυνή, εἰς τὴν αὐθεντίαν τῆς Βενετίας, ἐγκαλοῦσα τοὺς τὸν βίον αὐτῆς κλέψαντας εἰς τοὺς Κορυφούς.

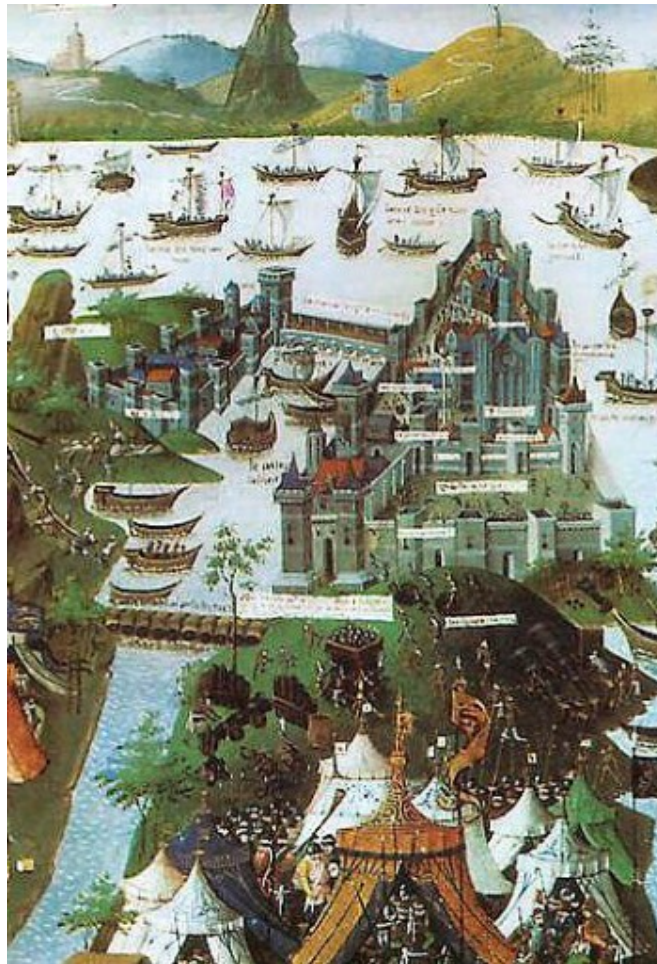
[46.2] Καὶ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένοντο σεισμοὶ πολλοὶ καὶ μεγάλοι εἰς τε τὴν Ἁγίαν Μαύραν καὶ τὴν Κεφαλωνίαν καὶ τὴν Ζάκυνθον καὶ ἐχάλασαν πολλὰ τῶν αὐτῶν· τὸ δὲ τῆς Κεφαλονίας κάστρον τελείως ἅπαν ἐχάλασε καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων τεθνήκασι.

[46.3] Τὸ δὲ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆλθεν ὁ τῶν Βενετικῶν κατέργων καπετάνιος Νικολὸ ντὲ Καναλίας καὶ ἠχμαλώτευσεν τὴν μεγάλην Αἴνον· καὶ ἐπιστρέψας καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Μορέαν, ἔκτισεν τὴν Βοστίτζαν τῷ τοῦ θέρους καιρῷ τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

[46.4] Τὸν δὲ χειμῶνα τοῦ οη-ου ἔτους Ἰαννουαρίῳ κε-η ἔπεσεν εἰς τὸ καθόλον νησὶν χιῶν τοσαύτη, ὅσην οὐδὲν εἶδον οἱ τῶν Κορυφῶν ἀνθρώποι ἄλλοτε, ὥστε καὶ ἀλώπεκας καὶ λαγῶους διὰ τῶν οἰκείων χειρῶν θηρεύειν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὸν τῆς δύσεως τόπον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τῆς ἀνατολῆς πολλῶ γε μᾶλλον.

[46.5] Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ Εὐρίπου ὁ τῶν ἀσεβῶν ἄρχων ἦλθεν εἰς αὐτὸν περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰουνίου μηνός. Τὸ δὲ ἀρμάτωμα αὐτοῦ τὸ διὰ θαλάσσης, πρὸ τοῦ ἐξελεθῆναι ἅπαν τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὴν Καλλιούπολιν, ἀπελθὼν εἰς τὴν Λῆμνον ἀπῆρε τὸν Κότζινον καὶ τὰ εἰς ἅπαν τὸ νησὶν εὐρισκόμενα χωρὶα ἄνευ τοῦ Παλαιονκάστρου καὶ τῆς σκάλας καὶ ὑπέστρεψεν.

[46.6] Ἐπελθὸν δὲ τὸ τῆς Πόλεως καὶ Νικομηδείας καὶ ὅποθεν ἂν ἦν, ὁμοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦλθε καὶ αὐτὸ εἰς τὸν Εὐριπον, ὅποιον ἰδὼν ὁ ἐξάρχων τοῦ ἄρματος τῶν Βενετικῶν ἀνεχώρησεν, ἴσως καλῶς ποιήσας, κακῶς δέ, ὅτι οὐκ ἦλθε βαλλεῖν δύνανται εἰς τὸν Εὐριπον. Ἐρχόμενον δὲ τὸ τοῦ ἀμηνῶ ἀρμάτωμα καθ' ὁδὸν ἀπῆρε τὴν Ἰμβρον. Εἶτα ἦλθεν εἰς [46.6.6] τὸν Εὐριπον, καθ' ὃν δὴ μῆνα καὶ ὁ ἀμηνῶς· καὶ πολεμήσαντες σφοδρῶς ἀπὸ τε τῆς γῆς καὶ θαλάσσης, τῇ ιβ-ῃ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἀπῆραν τὸ κάστρον πολέμῳ. Καὶ τούτου γενομένου πάντα τὰ περὶ αὐτὸν νησίδρια καὶ καστέλλια ἐδουλώθησαν ἑκουσίως ἀκουσίως. Ὁ δὲ ἀμηνῶς προσκατερήσας μικρὸν τι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου ἐξῆλθε καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

[46.7] Τὸν δὲ μπεϊλαρμπεῖν αὐτοῦ ἐπαφῆκε καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Μορέαν· ἦλθε δὲ τὸ δεξιὸν μέρος παρὰ θάλασσαν καὶ διερχόμενος, οἱ περὶ τὴν Βοστίτζαν, οἱ μὲν ἀφέντες αὐτὴν ἔφυγον, οἱ δὲ προσεκύνησαν καὶ παρέδωκαν αὐτῷ ταύτην. Διερχόμενος δὲ παρέμπροσθεν, ὁμοίως ἐποίησαν καὶ οἱ ἐν τῷ Βουμέρω καὶ τῇ Ωλαίνα καὶ τῷ Χελιδόνι καὶ οἱ ἐν τῷ Ποντικῷ· ὅπερ ὡς εἶναι εἰς τὸν αἰγιαλόν, ἐχάλασαν μέχρι καὶ θεμηλίων, τὰ δὲ ἄλλα ἔχουσι. Διελθόντος δὲ αὐτοῦ μέχρι καὶ τοῦ Πριγκιπάτου, ἐπιστρέψας ἐξῆλθε τοῦ Μορέως.

[46.8] Τὸν δὲ ῥηθέντα καπετάνιον Νικολὸ ντὲ Καναλία, στείλαντες ἕτερον καπετάνιον τὸν Θωμᾶν Μουτζενίγον, ἐπίασαν αὐτὸν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὸν γραμματικὸν καὶ σιδήροισ δεσμεύσαντες ἔστειλαν εἰς τὸν αὐθέντην αὐτῶν, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου τοῦ οθ-ου ἔτους.

[46.9] Ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ τῇ ...τοῦ ... μηνὸς καὶ ὁ εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν δεσπότης κύρ Δημήτριος τέθνηκε, γεγονῶς καὶ καλόγηρος καὶ Δαβίδ ἐπονομασθεῖς, πρὸ αὐτοῦ χρονῶν ὀλίγων ἀποθανούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ· ἔτι δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡ βασίλισσα τέθνηκε μετὰ τινα καιρὸν ὀλίγον τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

[46.10] Τῇ δὲ κς-η τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ π-οῦ ἔτους περιέπεσον ἐγὼ εἰς ἀσθένειαν τοιαύτην, ὥστε καὶ ἐποίησάν με καὶ τέλειον καλόγηρον καὶ μεγαλόσχημον, μὴ ἐννοήσαντος μου τὸ τυχόν.

[46.11] Περὶ δὲ τὸ φθινοπώρον τοῦ πα-ου ἔτους ἐπαναστρέφοντος ἀπὸ τὸν ῥῆγαν τῆς Φράντζας καὶ τὸν δούκαν τῆς Μπεργωνίας, ὁ καρδηνάλιος κύρ Βησσαρίων, ἀπεστάλη γὰρ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸ εἰρηνεῦσαι αὐτούς, καθ' ὁδὸν τῇ ιε-η Νοεμβρίου ἀπέθανε· καὶ φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην μετὰ τιμῆς ὅτι πλείστης ἔθαψαν εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἔνθα δὴ καὶ προκατέμενε καὶ τὸν τάφον αὐτοῦ προετοίμασε πλη-

σίον τοῦ τάφου τῆς ἀγίας ὀσιομάρτηρος Εὐγενείας.

[47.1] Περὶ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξῆλθε καὶ ὁ Ζουχασά-
νης κατὰ τοῦ τόπου ἀμηνᾶ τοῦ Μεχεμέτη καὶ διέδραμε τόπους αὐτοῦ εἰς
τὴν Ἀνατολήν· καὶ ἐξῆλθε οὕτως ὁ ἀμηνᾶς ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως καὶ ἀπῆλθε κατ' ἐκείνου μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Καὶ πλη-
σιάσαντες εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνίκησεν ἐκεῖνος φωσάτον τοῦ ἀμηνᾶ, ὅπερ
ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν κατ' ἐκείνου· ἐν ᾧ ἐσκότωσε καὶ τὸν μπεϊλαρπεῖν
τῆς Δύσεως, υἱὸν τοῦ ποτε Παλαιολόγου Θωμᾶ τοῦ Γίδου ἐκείνου καὶ
πολλοὺς ἄλλους τῶν ὄντων εἰς τὴν Δύσιν ἀρχόντων καὶ κεφαλάδων. Εἶτα
ἀπελθόντος καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀμηνᾶ ἐνίκηθη καὶ ἐπιστρέψας ἀπῆλθεν
εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ· ὁμοίως καὶ ὁ ἀμηνᾶς ἐπιστρέψας ἦλθεν εἰς τὴν Πόλιν.

[47.2] Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπῆρεν καὶ ἡ
αὐθεντία τῶν Βενετῶν τὸ πλησίον τῶν Κορυφῶν καστέλιν Στροφύλιν
ὀνομαζόμενον.

[47.3] Τῇ δὲ ζ-ῆ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς τοῦ πβ-ου ἔτους τέθνηκεν εἰς
τὴν Ἀγίαν Μαύραν καὶ ἡ βασίλισσα κυρὰ ἡ Παλαιολογῖνα, καὶ μοναχὴ
γενομένη καὶ Ὑπομονὴ μετονομασθεῖσα.

[47.4] Τῇ δὲ θ-ῆ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τέθνηκε καὶ ὁ μεθ' ἡμῶν
εὐρισκόμενος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς κύρ Ἰερόθεος, ὁ καὶ διὰ
τοῦ μεγάλου σχήματος μετονομασθεὶς Ἰωσήφ, ὃς ἦν ἐκ νεότητος μεθ'
ἡμῶν καὶ συσχολίτης καὶ φίλος μέχρι καὶ τοῦ τέλους αὐτοῦ.

[47.5] Τὸ δὲ θέρος τοῦ πγ-ου ἔτους ποιήσας ὁ τῶν ἀσεβῶν ἀρχῶν ἀρμά-
τωμα μέγα καὶ πέμψας αὐτὸ εἰς τὰ ἄνω μέρη τῆς Μαύρης Θαλάσσης ἀ-
πῆρε τὸ μέγα κάστρον, τὸν Καφᾶν γεγόμενον.

[47.6] Τὸ δὲ θέρος τοῦ πδ-ου ἔτους ἀπῆλθε κατὰ Βλαχίας μετὰ πάσης
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τὸν δὲ Σεπτέβριον τοῦ πε-ου ἔτους ἐπέστρεψε πλέον

νικηθεὶς ἢ νικήσας. Καὶ τὸν μὲν μπεΐλερπεῖν ἀφήκεν εἰς τὴν Σοφίαν, αὐ-
τὸς δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀνδριανούπολιν· καὶ ποιήσας ἡμέρας τινὰς ἐξελ-
θὼν ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

[48.1] Τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου τῇ α-η τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐπῆλ-
θεν ἐμοὶ ῥευματισμὸς εἰς τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ γόνατα καὶ ἐξηλθεν ἀπὸ
τοῦ στόματός μου καὶ τῆς ῥινὸς καὶ τῶν ὠτίων τοσαύτη ὑγρασία, ὅτι
ἀπέλπισάν με· καὶ τρεῖς τῶν ἀχράντων μυστηρίων με ἐκοινώνησαν τὸν
ἀνάξιον, ὅπερ καὶ εἶθε μοι ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ἢ θεραπεία πάντων τῶν
ἐν ἐμοὶ δυσχερῶν, καὶ τοῦ γέροντος λέγω καὶ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἐνδείας
οὐ τῶν πολλῶν καλῶν καὶ συνήθων ἀπὸ νεότητος, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν

τῶν ἀναγκαίων, εἰ μὴ ὅτι ἡ ὑπομονὴ τῶν τοιούτων καὶ εὐχαριστία πρὸς θεόν, θεοῦ χάριτι, αἰτία μέλλει εἶναι εἰς τὸ συγχωρῆσαι αὐτὸν πολλὰ τῶν ὧν πρὸς αὐτὸν ἔπταισα. οὐ γὰρ γέγονεν ἐν τῷ βίῳ ἀμάρτημα, οὐδὲ πρᾶξις, οὐδὲ κακία, ἦν ἐγὼ οὐκ ἐπλημμέλησα ὁ ἄθλιος κατὰ νοῦν καὶ λόγον καὶ προαίρεσιν, καὶ θέσει καὶ γνώμῃ καὶ πράξει ἐξαμαρτήσας ὡς ἄλλος οὐδεὶς πώποτε.

[48.2] Ὅμως λυτρωθεὶς τοῦ θανάτου ἀπέμεινα κωφὸς μέχρι πολλοῦ, ὡς οὐδὲ τὰ πλησίον μου σήμανδρα ἀκούειν, ἔτι δὲ καὶ κατάκοιτος ἀπὸ τῶν ποδῶν τὰς ὀδύνας· ἀπέμεινε δὲ εἰς τὴν ἄνω πρόνοιαν, ἢ νὰ ἀπαλλαγῶ τῶν τοιούτων, ἡμερῶν παρελθουσῶν, ἢ ἐπελθόντος μοι τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ἀνδρῶν, ὡς ὁ θεῖος Ἰώβ προηγόρευσε.

[48.3] Ἄλλ' ἐγὼ δέομαι τοῦ θεοῦ οὕτως· „Ἄλλ' εἰ με, σῶτερ, ἀνάγκη παθεῖν, -τίς γὰρ οἶδε τὸ βάθος τῶν σῶν κριμάτων; -τῆς μὲν σῆς φιλανθρωπίας οἶονεῖ μου τὰ πάθη βδελυττομένης, τῆς δ' αὖ δικαιοσύνης δρώσης τὸ ἑαυτῆς, εἰς γοῦν τὸν ἐκδεχόμενον λῆξιν τόνδε χρόνον τὸ δοῦναι δίκην ἐμοὶ παράσχου, ἀλλὰ μὴ εἰς τὸν μέλλοντα τὸν ἀπέραντον, ἐνθα οὐκ ἔστι μεταπείσθαι τὰ πράγματα. Ἐνταῦθά με τοίνυν ἀνακαθάρας, ἅπασιν χρησάμενος τοῖς εἰς τοῦτο φέρουσιν, οὕτω τῶν τῆδε μεταστήσας ἄξιον τοῦ μὴ τῶν σῶν ἐκπεσεῖν οἰκτιρμῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ φορικτῇ παρουσίᾳ σου.”

[48.4] Τὸ δὲ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους πε-ου ἔστειλε <ὁ τῶν ἀσεβῶν ἄρχων> πολὺ φωσάτον κατὰ τοῦ Ναυπάκτου, ἵνα ἐπάρῃ αὐτόν, εἶτα εἰς τὴν Ἀγίαν Μαύραν ἔλθη, ὅπερ βοηθεία θεοῦ οὔτε τὸν Ναύπακτον ἀπῆρεν, οὔτε κατὰ τῆς ἀγίας Μαύρας ἦλθεν, ἀλλ' ὑπέστρεψε ἀπρακτος.